

Bruxelles, 3 martie 2021
(OR. en)

7064/20

**Dosar interinstituțional:
2018/0224 (COD)**

RECH 118
COMPET 132
IND 42
MI 92
EDUC 112
TELECOM 43
ENER 95
ENV 190
REGIO 38
AGRI 101
TRANS 142
SAN 115
CADREFIN 49
CODEC 224

ACTE LEGISLATIVE ȘI ALTE INSTRUMENTE

Subiect: Poziție în primă lectură a Consiliului în vederea adoptării unui
REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont
Europa, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de
abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013

REGULAMENTUL (UE) .../...
AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI

din ...

de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa,
de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare
și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 173 alineatul (3), articolul 182 alineatul (1), articolul 183 și articolul 188 al doilea paragraf,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European¹,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor²,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară³,

¹ JO C 62, 15.2.2019, p. 33.

² JO C 461, 21.12.2018, p. 79.

³ Poziția Parlamentului European din 17 aprilie 2019 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial) și poziția în primă lectură a Consiliului din ... (nepublicată încă în Jurnalul Oficial). Poziția Parlamentului European din ... (nepublicată încă în Jurnalul Oficial).

întrucât:

- (1) Uniunea are ca obiectiv consolidarea bazelor sale științifice și tehnologice prin consolidarea Spațiului european de cercetare (SEC) în care cercetătorii, cunoștințele științifice și tehnologia să circule liber și prin încurajarea sporirii competitivității acestuia, inclusiv în ceea ce privește mediul de afaceri, promovând în același timp toate activitățile de cercetare și de inovare (C&I) care vizează îndeplinirea priorităților strategice ale Uniunii, priorități care au ca obiectiv final promovarea păcii, a valorilor Uniunii și a bunăstării popoarelor sale.

- (2) În cadrul acestui obiectiv general, pentru a obține un impact științific, tehnologic, economic, precum și asupra mediului înconjurător și asupra societății și pentru a maximiza valoarea adăugată realizată de Uniune prin investițiile sale în C&I, Uniunea ar trebui să investească în C&I prin programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa 2021-2027 (denumit în continuare „programul”). Programul ar trebui să sprijine crearea, transferul și o mai bună difuzare a cunoștințelor de înaltă calitate și la nivel de excelență și a tehnologiilor de înaltă calitate în Uniune, să atragă talente la toate nivelurile și să contribuie la implicarea deplină a rezervei de talente a Uniunii, să faciliteze legăturile de colaborare și să consolideze impactul C&I asupra elaborării, sprijinirii și implementării politicilor Uniunii, să sprijine și să consolideze adoptarea și implementarea de soluții inovatoare și durabile în economia Uniunii, în special în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) și al societății, să abordeze provocările globale, inclusiv în ceea ce privește schimbările climatice și obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite, să creeze locuri de muncă, să stimuleze creșterea economică și să promoveze competitivitatea mediului de afaceri și să stimuleze atractivitatea Uniunii în domeniul C&I. Programul ar trebui să promoveze toate formele de inovare, inclusiv inovarea revoluționară, să încurajeze introducerea pe piață a soluțiilor inovatoare și să optimizeze realizarea investițiilor sus-menționate pentru a crește impactul lor în cadrul unui SEC consolidat.

- (3) Programul ar trebui să fie instituit pe durata cadrului financiar multianual (CFM) 2021-2027, astfel cum este prevăzută în Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2093 al Consiliului¹, fără a aduce atingere termenelor stabilite în Regulamentul (UE) 2020/2094 al Consiliului².
- (4) Programul ar trebui să contribuie la creșterea investițiilor publice și private în C&I în statele membre, contribuind astfel la atingerea unei ținte globale privind investițiile de cel puțin 3 % din produsul intern brut (PIB) al Uniunii în domeniul cercetării și dezvoltării. Pentru atingerea acestei ținte ar fi nevoie ca statele membre și sectorul privat să completeze programul cu propriile lor acțiuni consolidate de investiții în cercetare, dezvoltare și inovare.
- (5) În vederea realizării obiectivelor sale și respectând totodată principiul excelenței, programul ar trebui să vizeze consolidarea, printre altele, a legăturilor de colaborare în Europa, contribuind astfel la reducerea decalajului în materie de C&I.
- (6) Pentru a realiza obiectivele de politică ale Uniunii, activitățile sprijinite în cadrul acestui program ar trebui, acolo unde este cazul, să fie o sursă de inspirație pentru reglementări favorabile inovării și să beneficieze de acestea, în conformitate cu principiul inovării, astfel încât să sprijine o transformare mai rapidă și mai intensivă în inovare a consistentului capital de cunoaștere al Uniunii.

¹ Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2093 al Consiliului din 17 decembrie 2020 de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2021-2027 (JO L 433I, 22.12.2020, p. 11).

² Regulamentul (UE) 2020/2094 al Consiliului din 14 decembrie 2020 de instituire a unui Instrument de redresare al Uniunii Europene pentru a sprijini redresarea în urma crizei provocate de COVID-19 (JO L 433I, 22.12.2020, p. 23).

- (7) Conceptele de „știință deschisă”, „inovare deschisă” și „deschidere către lume” ar trebui să garanteze excelența și impactul investițiilor Uniunii în C&I, protejând în același timp interesele Uniunii.
- (8) Știința deschisă, inclusiv accesul deschis la publicațiile științifice și la datele de cercetare, precum și diseminarea și exploatarea optimă a cunoștințelor au potențialul de a spori calitatea, impactul și beneficiile științei. Acestea au, de asemenea, potențialul de a accelera dezvoltarea cunoașterii, făcând-o mai fiabilă, mai eficientă și mai precisă, mai ușor de înțeles de către societate și mai capabilă să răspundă provocărilor societale. Ar trebui să se prevadă dispoziții menite să asigure faptul că beneficiarii oferă acces deschis la publicațiile științifice evaluate *inter pares*. De asemenea, ar trebui să se asigure faptul că beneficiarii oferă acces deschis la datele de cercetare în conformitate cu principiul „cât mai deschis cu putință și cât de închis este necesar”, garantându-se în același timp posibilitatea excepțiilor în funcție de interesele legitime ale beneficiarilor. Ar trebui să se acorde o importanță sporită în special gestionării responsabile a datelor de cercetare, care ar trebui să respecte principiile de a fi „ușor de găsit”, „accesibile”, „interoperabile” și „reutilizabile” (denumite în continuare „principiile FAIR”), în special prin abordarea integratoare a planurilor de gestionare a datelor. Acolo unde este cazul, beneficiarii ar trebui să utilizeze posibilitățile oferite de *Cloudul* european pentru știința deschisă (EOSC) și de infrastructura europeană de date și să respecte alte principii și practici ale științei deschise. Reciprocitatea în știința deschisă ar trebui încurajată în toate acordurile de asociere și de cooperare cu țările terțe.

- (9) Beneficiarii programului, în special IMM-urile, urmează să fie încurajați să utilizeze instrumentele relevante existente ale Uniunii, cum ar fi serviciul European de asistență în materie de drepturi de proprietate intelectuală, care sprijină IMM-urile și alți participanți la program să își protejeze și să își exercite drepturile de proprietate intelectuală (PI).
- (10) Conceperea și elaborarea programului ar trebui să răspundă necesității de stabilire a unei mase critice de activități sprijinite la nivelul întregii Uniuni, încurajându-se participarea bazată pe criteriul excelenței a tuturor statelor membre, precum și prin cooperare internațională, în conformitate cu Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă (denumită în continuare „Agenda 2030”), cu ODD și cu Acordul de la Paris adoptat în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice¹ (denumit în continuare „Acordul de la Paris”). Implementarea programului ar trebui să consolideze urmărirea ODD și angajamentul Uniunii și al statelor sale membre de a implementa Agenda 2030 de a realiza într-un mod coerent și integrat cele trei dimensiuni ale sale: economică, socială și de mediu.
- (11) Activitățile sprijinite în cadrul programului ar trebui să contribuie la realizarea obiectivelor, a priorităților și a angajamentelor internaționale ale Uniunii.

¹ JO L 282, 19.10.2016, p. 4.

- (12) Programul ar trebui să beneficieze de complementaritate cu foile de parcurs și strategiile europene relevante existente în materie de C&I, precum și cu proiectele importante de interes european comun, după caz, cu condiția ca necesitățile în materie de C&I aferente să fie identificate în planificarea strategică a programului.
- (13) Programul ar trebui să asigure transparența și responsabilitatea finanțării publice în cadrul proiectelor de C&I, protejând astfel interesul public.
- (14) Programul ar trebui să sprijine activitățile de C&I în domeniul științelor sociale și umaniste (ȘSU). Acest lucru implică promovarea cunoașterii științifice în domeniul respectiv și utilizarea informațiilor și a progreselor înregistrate în cadrul său, pentru a spori impactul economic și societal al programului. În cadrul pilonului intitulat „Provocări globale și competitivitate industrială europeană”, ȘSU ar trebui să fie integrate pe deplin în toate clusterelor. De asemenea, dincolo de promovarea lor în cadrul proiectelor, integrarea ȘSU ar trebui să fie sprijinită prin includerea, ori de câte ori este cazul, a unor experți externi independenți din domeniul ȘSU în comitetele de experți și în grupurile de evaluare, precum și prin monitorizarea acestor științe în cadrul acțiunilor de cercetare finanțate și prezentarea de rapoarte în timp util privind ȘSU. În special, nivelul de integrare a ȘSU ar trebui monitorizat în întregul program.

- (15) Programul ar trebui să mențină o abordare echilibrată între cercetare, pe de o parte, și inovare, pe de altă parte, precum și între finanțarea ascendentă (stabilită în funcție de cercetător sau de inovator) și finanțarea descendentă (determinată de priorități definite strategic), în funcție de tipul comunităților de C&I care sunt implicate în întreaga Uniune, de tipurile și scopurile activităților desfășurate și de impacturile așteptate. Combinația respectivilor factori ar trebui să determine alegerea abordării pentru părțile relevante ale programului, toate acestea contribuind la îndeplinirea tuturor obiectivelor generale și specifice ale programului.
- (16) Bugetul global pentru componenta „Extinderea participării și răspândirea excelenței” din cadrul părții intitulate „Extinderea participării și consolidarea SEC” a programului ar trebui să reprezinte cel puțin 3,3 % din bugetul global al programului și ar trebui să aducă beneficii în principal entităților juridice stabilite în țările vizate de extinderea participării.
- (17) Inițiativele de excelență ar trebui să vizeze îmbunătățirea excelenței în materie de C&I în țările eligibile, inclusiv prin sprijinirea formării pentru îmbunătățirea competențelor manageriale în materie de C&I, acordarea de premii, consolidarea ecosistemelor de inovare, precum și prin crearea de rețele de C&I, inclusiv pe baza infrastructurilor de cercetare finanțate de Uniune. Solicitanții ar trebui să demonstreze în mod clar că proiectele sunt legate de strategii naționale și/sau regionale de C&I pentru a fi eligibili să solicite finanțare în temeiul componentei „Extinderea participării și răspândirea excelenței” din cadrul părții intitulate „Extinderea participării și consolidarea SEC” a programului.

- (18) Ar trebui să fie posibilă aplicarea unei proceduri accelerate pentru C&I, în cadrul căreia durata procedurilor de acordare a granturilor nu ar trebui să depășească șase luni, pentru a permite accesul la fonduri într-un mod mai rapid, ascendent, al consorțiilor mici implicate în colaborare care se ocupă de acțiuni de la cercetarea fundamentală până la aplicarea pe piață.
- (19) Programul ar trebui să sprijine toate etapele C&I, în special în cadrul proiectelor de colaborare și al misiunilor și parteneriatelor europene, după caz. Cercetarea fundamentală constituie un bun esențial și o condiție importantă pentru creșterea capacității Uniunii de a atrage cei mai buni oameni de știință, astfel încât să devină un pol al excelenței la nivel mondial. Ar trebui să se asigure un echilibru între cercetarea fundamentală și cea aplicată în cadrul programului. În combinație cu inovarea, respectivul echilibru va sprijini competitivitatea, creșterea economică și ocuparea forței de muncă în Uniune.
- (20) Este dovedit faptul că acceptarea diversității, în toate sensurile, este esențială pentru calitatea științifică, deoarece știința beneficiază de pe urma diversității. Diversitatea și incluziunea contribuie la excelența în C&I colaborativă: cooperarea dintre discipline, sectoare și de pe tot cuprinsul SEC permite o îmbunătățire a cercetării și o mai bună calitate a propunerilor de proiecte, poate conduce la rate mai ridicate de utilizare la nivelul societății și poate promova beneficiile inovării, contribuind astfel la progresul Europei.
- (21) Pentru a maximiza impactul programului, ar trebui acordată o atenție deosebită abordărilor multidisciplinare, interdisciplinare și transdisciplinare, ca elemente-cheie pentru un progres științific major.

- (22) Activitățile de cercetare întreprinse în cadrul pilonului „Excelență științifică” ar trebui să fie stabilite în funcție de necesitățile și de oportunitățile din domeniul științei și ar trebui să promoveze excelența în acest domeniu. Agenda pentru cercetare ar trebui stabilită în strânsă legătură cu comunitatea științifică și ar trebui să pună accentul pe atragerea noilor talente în domeniul C&I și a cercetătorilor debutanți, consolidând în același timp Spațiul european de cercetare (SEC), evitând exodul creierelor și promovând circulația creierelor.
- (23) Programul ar trebui să sprijine Uniunea și statele sale membre în atragerea celor mai bune talente și competențe, ținând seama de realitatea unei concurențe internaționale foarte intense.
- (24) Pilonul „Provocări globale și competitivitate industrială europeană” ar trebui stabilit prin intermediul unor clustere de activități de C&I, în vederea maximizării integrării în toate domeniile tematice respective, asigurându-se totodată un nivel ridicat și durabil al impactului pentru Uniune în raport cu resursele utilizate. Acesta ar încuraja colaborarea între mai multe discipline, sectoare, politici și țări, atât în vederea realizării ODD, respectând principiile Agendei 2030 și ale Acordului de la Paris, și competitivitatea mediilor de afaceri ale Uniunii. Organizarea unor inițiative foarte ambițioase și ample sub formă de misiuni de C&I ar permite programului să obțină un impact sistemic transformator pentru societate, în sprijinul ODD, inclusiv prin intermediul cooperării internaționale și al diplomației științifice. Activitățile incluse în respectivul pilon ar trebui să acopere întreaga gamă de activități de C&I, pentru a garanta că Uniunea rămâne în avangardă în ceea ce privește prioritățile definite strategic.

- (25) Clusterul „Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii” ar trebui să contribuie în mod substanțial la cercetarea în sectoarele culturale și creative, inclusiv privind patrimoniul cultural al Uniunii, și, în special, ar trebui să permită crearea unui spațiu de colaborare în domeniul patrimoniului cultural european.
- (26) Implicarea deplină și în timp util în program a tuturor tipurilor de afaceri, de la antreprenori individuali și IMM-uri la întreprinderi de mari dimensiuni, ar contribui în mod substanțial la realizarea obiectivelor programului și în special în ceea ce privește crearea de locuri de muncă durabile și creșterea durabilă în Uniune. În vederea acestei implicări a mediului de afaceri, participarea sa la acțiuni ar trebui sprijinită la niveluri cel puțin comparabile cu cele prevăzute în programul-cadru Orizont 2020, instituit prin Regulamentul (UE) nr. 1291/2013 al Parlamentului European și al Consiliului¹ (denumit în continuare „Orizont 2020”).
- (27) Acțiunile din cadrul programului ar contribui în mod semnificativ la deblocarea potențialului sectoarelor strategice ale Uniunii, inclusiv al tehnologiilor generice esențiale care reflectă obiectivele strategiei pentru politica industrială a Uniunii.

¹ Regulamentul (UE) nr. 1291/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020 și de abrogare a Deciziei nr. 1982/2006/CE (JO L 347, 20.12.2013, p. 104).

- (28) Consultările cu mai multe părți interesate, inclusiv cu societatea civilă și mediul de afaceri, ar trebui să contribuie la perspectivele și prioritățile stabilite prin planificarea strategică. Acest lucru ar trebui să conducă la planuri strategice periodice în materie de C&I, adoptate prin intermediul unor acte de punere în aplicare pentru pregătirea conținutului programelor de lucru.
- (29) În vederea finanțării unei acțiuni specifice, programul de lucru ar trebui să țină seama de efectele preconizate ale proiectelor specifice anterioare, precum și de progresul științei, tehnologiei și inovării la nivel național, la nivelul Uniunii și la nivel internațional și de evoluțiile relevante ale politicilor, ale pieței și ale societății.
- (30) Este important să sprijinim mediul de afaceri al Uniunii pentru ca acesta să rămână sau să devină un lider mondial în domeniul inovării, al digitalizării și al neutralității climatice, în special prin investiții în tehnologiile generice esențiale care vor sta la baza întreprinderilor de mâine. Acțiunile programului ar trebui să ofere soluții la disfuncționalitățile pieței sau la situațiile de investiții sub nivelul optim, să stimuleze investițiile în mod proporțional și transparent, fără a se suprapune finanțărilor private sau a le exclude, și să asigure o valoare adăugată europeană clară și beneficii publice de pe urma investițiilor. Acest lucru va asigura coerența între acțiunile programului și normele Uniunii privind ajutoarele de stat, pentru a se stimula inovarea și a se evita denaturările nejustificate ale concurenței pe piața internă.

- (31) Programul ar trebui să sprijine C&I în mod integrat, respectând toate dispozițiile relevante din cadrul Organizației Mondiale a Comerțului. Conceptul de cercetare, inclusiv dezvoltarea experimentală, ar trebui utilizat în conformitate cu manualul Frascati elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), în timp ce conceptul de inovare ar trebui utilizat în conformitate cu manualul Oslo, elaborat de OCDE și Eurostat, care urmează o abordare largă ce cuprinde proiectarea și inovarea socială. Ca și în Orizont 2020, definițiile OCDE cu privire la nivelul de maturitate tehnologică (NMT) ar trebui să fie luate în continuare în considerare la clasificarea cercetării tehnologice, a dezvoltării de produse și a activităților demonstrative, precum și la definirea tipurilor de acțiuni disponibile în cadrul cererilor de propuneri. Granturile nu ar trebui acordate pentru acțiuni în cadrul cărora activitățile depășesc NMT 8. Ar trebui să fie posibil ca programul de lucru să permită granturi pentru validarea la scară largă a produselor și replicarea pe piață pentru o anumită cerere de propuneri din cadrul pilonului „Provocări globale și competitivitate industrială europeană”.
- (32) Programul ar trebui să contribuie la obiectivele spațiale la un nivel al cheltuielilor cel puțin echivalent proporțional cu cel prevăzut în Orizont 2020.

- (33) Comunicarea Comisiei din 11 ianuarie 2018 intitulată „Evaluarea intermediară a programului Orizont 2020: maximizarea impactului cercetării și inovării din UE”, Rezoluția Parlamentului European din 13 iunie 2017 referitoare la evaluarea implementării Orizont 2020 în vederea evaluării intermediare a acestuia și la propunerea privind cel de al 9-lea program-cadru¹ și concluziile Consiliului din 1 decembrie 2017 intitulate „De la evaluarea intermediară a programului Orizont 2020 către cel de al nouălea program-cadru” au oferit un set de recomandări privind programul, inclusiv privind normele acestuia referitoare la participare și diseminare. Respectivele recomandări se bazează pe lecțiile învățate din Orizont 2020, precum și pe contribuțiile din partea instituțiilor Uniunii și a părților interesate. Printre respectivele recomandări se numără propunerea de măsuri pentru promovarea circulației creierelor și facilitarea deschiderii rețelelor de C&I pentru realizarea de investiții mai ambițioase în vederea atingerii unei mase critice și a maximizării impactului; pentru sprijinirea inovării revoluționare; pentru acordarea de prioritate investițiilor Uniunii în C&I în domenii cu valoare adăugată ridicată, în special printr-o implicare a cetățenilor deplină, în cunoștință de cauză și în timp util, orientată spre misiuni, și printr-o comunicare extinsă; pentru raționalizarea cadrului de finanțare al Uniunii pentru a exploata pe deplin potențialul de C&I, inclusiv infrastructurile de cercetare din întreaga Uniune, precum simplificarea gamei de inițiative de parteneriat european și de scheme de cofinanțare; pentru dezvoltarea mai multor sinergii concrete între diferitele instrumente de finanțare ale Uniunii, în special prin depășirea logicilor de intervenție necomplementare și a complexității diferitelor finanțări și a altor reglementări, precum și cu scopul de a contribui la mobilizarea potențialului de C&I neexploatat din întreaga Uniune; consolidarea cooperării internaționale și a deschiderii față de participarea țărilor terțe și continuarea simplificării bazate pe experiența dobândită în implementarea Orizont 2020.

¹ JO C 331, 18.9.2018, p. 30.

- (34) Având în vedere că o atenție deosebită trebuie acordată coordonării și complementarității dintre diferitele politici ale Uniunii, programul ar trebui să urmărească realizarea de sinergii cu alte programe ale Uniunii, din etapa de concepere și planificare strategică, trecând prin etapele de selectare a proiectelor, gestionare, comunicare, diseminare, exploatare a rezultatelor, monitorizare, audit și guvernare. În ceea ce privește finanțarea pentru activitățile de C&I, sinergiile ar trebui să permită armonizarea cât mai mult posibil a normelor, inclusiv a normelor privind eligibilitatea costurilor. În vederea evitării dublării sau a suprapunerilor, pentru a crește efectul de levier al finanțării din partea Uniunii și pentru a reduce sarcina administrativă pentru solicitanți și beneficiari, ar trebui să fie posibilă promovarea sinergiilor, în special prin finanțare alternativă, combinată sau cumulativă și prin transferuri de resurse.
- (35) În conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/2094 și în limitele resurselor alocate în regulament, în cadrul programului ar trebui puse în aplicare măsuri de redresare și de reziliență pentru a aborda consecințele fără precedent ale crizei provocate de COVID-19. Aceste resurse suplimentare ar trebui utilizate astfel încât să se asigure respectarea termenelor prevăzute în Regulamentul (UE) 2020/2094. Aceste resurse suplimentare ar trebui alocate exclusiv acțiunilor destinate C&I care vizează abordarea consecințelor crizei provocate de COVID-19 și în special a consecințelor sale economice, sociale și societale.

- (36) Pentru a obține cel mai mare impact posibil al finanțării acordate de Uniune și cea mai eficientă contribuție la obiectivele de politică și angajamentele Uniunii, ar trebui să fie posibil ca Uniunea să încheie parteneriate europene cu parteneri din sectorul privat și/sau public. Printre parteneri se numără mediul de afaceri, IMM-urile, universitățile, organizațiile de cercetare, părțile interesate din domeniul C&I, organismele cu misiune de serviciu public la nivel local, regional, național sau internațional sau organizațiile societății civile, inclusiv fundații și organizații non-guvernamentale (ONG-uri) care susțin și/sau desfășoară activități de C&I, cu condiția ca impacturile dorite să poată fi obținute mai eficient prin intermediul unui parteneriat decât exclusiv de către Uniune.

- (37) Ar trebui să fie posibil ca, în funcție de decizia statului membru, contribuțiile din programele cofinanțate prin Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european Plus (FSE+), Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură (FEAMPA) și Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) să fie considerate drept contribuție a statului membru participant la parteneriate europene în cadrul programului. Totuși, respectiva posibilitate nu ar trebui să aducă atingere necesității de a respecta toate dispozițiile aplicabile respectivelor contribuții, astfel cum se prevede într-un regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru sprijin financiar pentru managementul frontierelor și vize pentru perioada 2021 - 2027 („Regulamentul privind dispozițiile comune pentru 2021-2027”) și în regulamentele specifice fiecărui fond.
- (38) Programul ar trebui să consolideze cooperarea dintre parteneriatele europene și partenerii din sectorul public și/sau privat de la nivel internațional, inclusiv prin reunirea programelor de C&I și prin investiții transfrontaliere în C&I, care aduc avantaje reciproce cetățenilor și întreprinderilor, permițând în același timp Uniunii să își apere interesele în domenii strategice.

- (39) Inițiativele emblematică în domeniul tehnologiilor viitoare și emergente (FET) s-au dovedit a fi un instrument eficace și eficient, aducând beneficii societății într-un efort comun coordonat al Uniunii și al statelor sale membre. Activitățile desfășurate în cadrul inițiativelor emblematică în domeniul FET privind grafenul, proiectul „Creierul uman” și tehnologia cuantică, care sunt sprijinite prin Orizont 2020, vor continua să fie sprijinite prin program prin cereri de propuneri incluse în programul de lucru. Acțiunile pregătitoare sprijinite în cadrul părții referitoare la inițiativele emblematică în domeniul FET a Orizont 2020 vor contribui la planificarea strategică din cadrul programului și vor sprijini lucrările cu privire la misiuni, la parteneriatele europene cofinanțate și/sau programate în comun și la cererile de propuneri obișnuite.
- (40) Centrul Comun de Cercetare (JRC) ar trebui să ofere în continuare dovezi științifice independente și orientate către client și asistență tehnică politicilor Uniunii pe parcursul întregului ciclu al politicilor. Acțiunile directe ale JRC ar trebui să fie implementate în mod flexibil, eficient și transparent, ținând seama de necesitățile politicilor Uniunii și de nevoile relevante ale utilizatorilor JRC și asigurând protecția intereselor financiare ale Uniunii. JRC ar trebui să continue să genereze resurse suplimentare.

- (41) Pilonul „O Europă inovatoare” ar trebui să stabilească o serie de măsuri pentru acordarea de asistență integrată pentru a răspunde nevoilor antreprenorilor și ale antreprenoriatului, menite să realizeze și să accelereze inovarea revoluționară pentru creșterea rapidă a pieței, precum și să promoveze autonomia strategică a Uniunii, menținând în același timp o economie deschisă. Acesta ar trebui să prevadă un „ghișeu unic” pentru a atrage și a sprijini toate tipurile de inovatori și de întreprinderi inovatoare, cum ar fi IMM-urile, inclusiv întreprinderile nou-înființate și, în cazuri excepționale, întreprinderile mici cu capitalizare medie, cu potențial de extindere la nivelul Uniunii și la nivel internațional. Pilonul ar trebui să ofere granturi și coinvestiții rapide și flexibile, inclusiv cu ajutorul investitorilor privați. Respectivetele obiective ar trebui să fie urmărite prin crearea unui Consiliu European pentru Inovare (CEI). Pilonul ar trebui să sprijine, de asemenea, Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) și ecosistemele europene de inovare în general, în special prin parteneriate europene cu actori de la nivel național și regional care sprijină inovarea.
- (42) În sensul prezentului regulament și, în special, în contextul activităților desfășurate în cadrul CEI, o „întreprindere nou-înființată” ar trebui înțeleasă ca fiind o IMM aflată într-o etapă timpurie a ciclului său de viață, inclusiv cele înființate ca *spin-off*-uri ale activităților de cercetare universitare, care vizează găsirea de soluții inovatoare și modele de afaceri scalabile și care este autonomă în sensul articolului 3 din anexa la Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei¹; o „întreprindere cu capitalizare medie” ar trebui înțeleasă ca fiind o întreprindere care nu este o IMM și care are între 250 și 3 000 de angajați, numărul de angajați fiind calculat în conformitate cu articolele 3-6 din titlul I din anexa la recomandarea menționată; și o „întreprindere mică cu capitalizare medie” ar trebui înțeleasă ca fiind o întreprindere cu capitalizare medie care are cel mult 499 de angajați.

¹ Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 124, 20.5.2003, p. 36).

- (43) Obiectivele de politică ale programului urmează să fie realizate, de asemenea, prin instrumentele financiare și garanția bugetară ale programului InvestEU, promovându-se astfel sinergii între cele două programe.
- (44) CEI, împreună cu alte componente ale programului, ar trebui să stimuleze toate formele de inovare care variază de la inovarea progresivă la inovarea revoluționară și disruptivă, vizând în special inovarea creatoare de piețe. Prin instrumentele sale, Pathfinder și Accelerator, CEI ar trebui să urmărească identificarea, dezvoltarea și implementarea a inovațiilor cu risc ridicat, de toate tipurile, incluzând inovațiile progresive, și punând accentul în special pe inovațiile revoluționare, disruptive și bazate pe inovare aprofundată (*deep tech*) care au potențialul de a deveni inovații creatoare de piețe. Printr-un sprijin coerent și raționalizat, CEI ar trebui să umple golul existent în ceea ce privește sprijinul public și investițiile private pentru inovarea revoluționară. Instrumentele CEI necesită funcții de gestionare și juridice specifice, pentru a reflecta obiectivele acestuia, în special acțiunea de introducere pe piață.
- (45) Instrumentul Accelerator are scopul de a depăși „valea morții” existentă între cercetare, comercializarea înainte de producția de masă și extinderea întreprinderilor. Instrumentul Accelerator va oferi sprijin operațiilor cu potențial ridicat care prezintă riscuri tehnologice, științifice, financiare, de gestionare sau de piață de așa natură încât operațiile nu sunt considerate încă drept bancabile și, prin urmare, nu pot atrage investiții semnificative de pe piață și, astfel, va completa programul InvestEU.

- (46) În strânsă sinergie cu programul InvestEU, instrumentul Accelerator, cu formele sale de finanțare mixtă și sprijin financiar sub formă de capitaluri proprii, ar trebui să finanțeze proiecte derulate de IMM-uri, inclusiv de întreprinderi nou-înființate, și, în cazuri excepționale, de întreprinderi mici cu capitalizare medie, care fie nu sunt încă în măsură să genereze venituri, fie nu sunt încă profitabile, fie nu sunt încă în măsură să atragă suficiente investiții pentru a implementa integral planul de afaceri al proiectelor lor. Astfel de entități eligibile ar fi considerate drept nebancabile, chiar dacă o parte a nevoilor lor de investiții ar fi putut sau ar putea fi acoperite de către unul sau mai mulți investitori, cum ar fi o bancă privată sau publică, un birou familial, un fond cu capital de risc sau un investitor providențial. Se așteaptă ca, în acest mod, instrumentul Accelerator să depășească o disfuncționalitate a pieței și să finanțeze entități promițătoare, dar încă nebancabile, care sunt implicate în proiecte axate pe inovarea revoluționară creatoare de piețe. Odată ce devin bancabile, proiectele respective ar putea fi finanțate prin programul InvestEU.
- (47) În timp ce bugetul instrumentului Accelerator ar trebui să fie utilizat în principal pentru finanțarea mixtă, în sensul articolului 48, sprijinul exclusiv sub formă de granturi din partea acestuia pentru IMM-uri, inclusiv pentru întreprinderi nou-înființate, ar trebui să corespundă sprijinului acordat din bugetul instrumentului pentru IMM-uri din cadrul Orizont 2020.

- (48) EIT, în principal prin intermediul comunităților sale de cunoaștere și inovare și prin extinderea mecanismului său de inovare regională, ar trebui să aibă drept obiectiv consolidarea ecosistemelor de inovare care caută soluții la provocările globale. Acest lucru ar trebui să fie realizat prin încurajarea integrării inovării, a cercetării, a învățământului superior și a antreprenoriatului. În conformitate cu un regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Institutul European de Inovare și Tehnologie („Regulamentul EIT”) și cu agenda sa strategică de inovare menționată într-o decizie a Parlamentului European și a Consiliului privind Agenda strategică de inovare a Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT) 2021-2027, EIT ar trebui să încurajeze inovarea prin activitățile sale și să își intensifice în mod semnificativ sprijinul pentru integrarea învățământului superior în ecosistemul de inovare, în special prin stimularea educației antreprenoriale, prin încurajarea colaborării strânse fără caracter disciplinar între mediul de afaceri și mediul academic și prin identificarea competențelor de care vor avea nevoie viitorii inovatori pentru a identifica soluții la provocările globale, competențe printre care se numără cele digitale și de inovare avansate. Beneficiarii CEI ar trebui să aibă acces la schemele de sprijin oferite de EIT, iar întreprinderile nou-înființate generate de comunitățile de cunoaștere și inovare ale EIT ar trebui să aibă un acces simplificat și, prin urmare, mai rapid la acțiunile CEI. Deși accentul pus de EIT pe ecosistemele de inovare ar trebui să îl facă să se încadreze în mod natural în pilonul „O Europă inovatoare”, EIT ar trebui să sprijine și ceilalți piloni, după caz. Ar trebui evitată suprapunerea inutilă dintre comunitățile de cunoaștere și inovare și alte instrumente din același domeniu, în special alte parteneriate europene.

- (49) Ar trebui să fie asigurate și menținute condiții de concurență echitabile pentru întreprinderile care concurează pe o piață dată, deoarece aceasta este o cerință esențială pentru succesul tuturor tipurilor de inovare, inclusiv inovarea revoluționară, disruptivă și progresivă, permițând astfel în special unui număr mare de întreprinderi inovatoare mici și mijlocii să își dezvolte capacitatea de C&I, să profite de beneficiile investițiilor pe care le realizează și să obțină o cotă de piață.
- (50) Programul ar trebui să promoveze și să integreze cooperarea cu țările terțe și cu organizații și inițiative internaționale, pe baza intereselor Uniunii, a beneficiilor reciproce, a angajamentelor internaționale, a diplomației științifice și, în măsura în care este posibil, a reciprocității. Cooperarea internațională ar trebui să aibă ca obiective consolidarea la nivelul Uniunii a excelenței în C&I, a atractivității, a capacității de a păstra cele mai bune talente și a competitivității economice și a mediului de afaceri, identificarea de soluții la provocările globale, incluzând ODD prin respectarea principiilor Agendei 2030 și ale Acordului de la Paris, precum și susținerea politicilor externe ale Uniunii. Ar trebui să fie urmată o abordare constând într-o deschidere generală față de participarea internațională și față de acțiuni de cooperare internațională specifice, inclusiv prin asigurarea faptului că entitățile stabilite în țări cu venituri scăzute și medii sunt în mod adecvat eligibile pentru finanțare. Uniunea ar trebui să urmărească încheierea de acorduri internaționale de cooperare în domeniul C&I cu țări terțe. În același timp, în special în ceea ce privește părțile programului bazate pe colaborare, ar trebui promovată asocierea țărilor terțe, în conformitate cu acordurile de asociere și punând accentul pe valoarea adăugată pentru Uniune. La alocarea contribuțiilor financiare ale țărilor asociate la program, Comisia ar trebui să țină seama de nivelul de participare a entităților juridice din respectivele țări terțe la diferitele părți ale programului.

- (51) Pentru a aprofunda legătura dintre știință și societate și a maximiza beneficiile interacțiunii dintre acestea, programul ar trebui să implice toți actorii societali, cum ar fi cetățenii și organizațiile societății civile, în crearea și conceperea în comun a unor agende și conținuturi de cercetare și inovare responsabile, precum și pe tot parcursul proceselor care se adresează preocupărilor, nevoilor și așteptărilor cetățenilor și ale societății civile, prin promovarea educației științifice, prin asigurarea accesului publicului la cunoștințele științifice și prin facilitarea participării cetățenilor și a organizațiilor societății civile la activitățile programului. Acest lucru ar trebui realizat în întregul program, precum și prin activități specifice în cadrul părții intitulate „Extinderea participării și consolidarea SEC”. Implicarea cetățenilor și a societății civile în C&I ar trebui însoțită de activități de informare a publicului pentru a genera și a încuraja sprijinul public pentru program. De asemenea, programul ar trebui să urmărească eliminarea obstacolelor și stimularea sinergiilor dintre știință, tehnologie, cultură și arte, pentru a obține o nouă calitate a inovării durabile. Măsurile adoptate pentru îmbunătățirea implicării cetățenilor și a societății civile în proiectele sprijinite ar trebui să fie monitorizate.
- (52) Acolo unde este cazul, programul ar trebui să ia în considerare caracteristicile specifice ale regiunilor ultraperiferice, astfel cum sunt identificate la articolul 349 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și în concordanță cu comunicarea Comisiei din 24 octombrie 2017 intitulată „Un parteneriat strategic consolidat și reînnoit cu regiunile ultraperiferice ale UE”, de care Consiliul a luat act.

- (53) Activitățile elaborate în cadrul programului ar trebui să vizeze eliminarea prejudecăților și a inegalităților de gen, îmbunătățirea echilibrului între viața profesională și cea privată și promovarea egalității între femei și bărbați în domeniul C&I, inclusiv a principiului egalității de remunerare fără discriminare bazată pe criteriul de sex, în conformitate cu articolele 2 și 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și cu articolele 8 și 157 din TFUE. Dimensiunea de gen ar trebui să fie integrată în conținutul C&I și să fie urmată în toate etapele ciclului de cercetare. În plus, activitățile din cadrul programului ar trebui să vizeze eliminarea inegalităților și promovarea egalității și a diversității în toate aspectele C&I în ceea ce privește vârsta, handicapul, rasa și etnia, religia sau convingerile, precum și orientarea sexuală.

- (54) Având în vedere specificitățile industriei apărării, dispozițiile detaliate privind finanțarea de către Uniune a proiectelor de cercetare în domeniul apărării ar trebui să fie stabilite prin Regulamentul (UE) .../... al Parlamentului European și al Consiliului¹⁺ (denumit în continuare „Fondul european de apărare”), care definește normele de participare pentru cercetarea în domeniul apărării. Activitățile care urmează să fie desfășurate în cadrul Fondului european de apărare ar trebui să se axeze exclusiv pe cercetarea și dezvoltarea în domeniul apărării, în timp ce activitățile desfășurate în cadrul programului specific instituit prin Decizia (UE) .../... a Consiliului²⁺⁺ (denumit în continuare „programul specific”) și al EIT ar trebui să se axeze exclusiv pe aplicațiile civile. Ar trebui evitată dublarea inutilă a eforturilor.

¹ Regulamentul (UE) .../... al Parlamentului European și al Consiliului din ... de instituire a Fondului european de apărare și de abrogare a Regulamentului (UE) 2018/1092 (JO L ..., ..., p. ...).

⁺ JO: a se introduce în text numărul regulamentului conținut în documentul ST 6748/20 [2018/0254 (COD)] și a se introduce numărul, data și referința JO în nota de subsol.

² Decizia (UE) .../... a Consiliului din ... de instituire a programului specific de implementare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Deciziei 2013/743/UE (JO L ..., ..., p. ...).

⁺⁺ JO: a se introduce în text numărul deciziei conținute în documentul ST 8967/20 [2018/0225 (COD)] și a se introduce numărul, data și referința JO în nota de subsol.

- (55) Prezentul regulament prevede un pachet financiar pentru întreaga durată a programului care constituie principala valoare de referință, în sensul punctului 18 din Acordul interinstituțional din 16 decembrie 2020 dintre Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind disciplina bugetară, cooperarea în chestiuni bugetare și buna gestiune financiară, precum și privind noile resurse proprii, inclusiv o foaie de parcurs în vederea introducerii de noi resurse proprii¹, pentru Parlamentul European și Consiliu în cursul procedurii bugetare anuale. Respectivul pachet financiar cuprinde un quantum de 580 000 000 EUR, în prețuri curente, pentru programul specific instituit prin Decizia (UE) .../...⁺ și pentru EIT, în conformitate cu declarația comună a Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei din 16 decembrie 2020 privind consolidarea unor programe specifice și adaptarea actelor de bază².

¹ JO L 433I, 22.12.2020, p. 28.

⁺ JO: a se introduce în text numărul deciziei conținute în documentul ST 8967/20 [2018/0225 (COD)].

² JO C 444I, 22.12.2020, p. 1.

- (56) Prezentului program i se aplică Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului¹ (denumit în continuare „Regulamentul financiar”). Regulamentul financiar stabilește normele privind execuția bugetului Uniunii, inclusiv normele privind granturile, premiile, achizițiile, gestiunea indirectă, instrumentele financiare, garanțiile bugetare, asistența financiară și rambursările către experții externi.
- (57) În conformitate cu articolul 193 alineatul (2) din Regulamentul financiar, un grant poate fi acordat pentru o acțiune care a început deja, cu condiția ca solicitantul să poată demonstra necesitatea începerii acțiunii înainte de semnarea acordului de grant. Cu toate acestea, costurile suportate înainte de data depunerii cererii de grant nu sunt eligibile decât în cazuri excepționale justificate în mod corespunzător. Pentru a se evita orice perturbare a sprijinului acordat de Uniune care ar putea aduce atingere intereselor Uniunii, ar trebui să fie posibil ca, în decizia de finanțare, pentru o perioadă limitată la începutul CFM 2021-2027 și numai în cazuri justificate în mod corespunzător, să se prevadă eligibilitatea activităților și a costurilor de la începutul exercițiului financiar 2021, chiar dacă acestea au fost puse în aplicare și, respectiv, suportate înainte de depunerea cererii de grant.

¹ Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 (JO L 193, 30.7.2018, p. 1).

- (58) În mod continuu pe parcursul programului ar trebui urmărită o simplificare administrativă, în special reducerea sarcinii administrative pentru beneficiari. Comisia ar trebui să își simplifice în continuare instrumentele și orientările, astfel încât acestea să impună o sarcină minimă asupra beneficiarilor. În special, Comisia ar trebui să ia în considerare emiterea unei versiuni prescurtate a orientărilor.
- (59) Finalizarea pieței unice digitale și multiplicarea oportunităților oferite de convergența tehnologiilor fizice cu cele digitale impun sporirea investițiilor. Programul ar trebui să contribuie la respectivele eforturi printr-o majorare substanțială a cheltuielilor aferente principalelor activități de C&I din domeniul digital, comparativ cu Orizont 2020¹. Acest lucru ar trebui să garanteze rămânerea Europei în avangarda C&I în domeniul digital la nivel mondial.
- (60) Ar trebui să se acorde prioritate cercetării cuantice în cadrul clusterului „Dimensiunea digitală, industrie și spațiu” din pilonul II, având în vedere rolul său crucial în tranziția digitală, și anume prin dezvoltarea poziției de lider științific și a excelenței europene în tehnologiile cuantice, permițându-se astfel atingerea bugetului preconizat, stabilit în 2018.

¹ Comunicarea Comisiei din 14 februarie 2018 intitulată „Un nou cadru financiar multianual, modern și capabil să asigure îndeplinirea eficientă a obiectivelor prioritare ale Uniunii după anul 2020” identifică cheltuieli în valoare de 13 miliarde EUR aferente principalelor activități în domeniul digital din cadrul Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020.

- (61) În conformitate cu Regulamentul financiar, cu Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului¹ și cu Regulamentele (CE, Euratom) nr. 2988/95², (Euratom, CE) nr. 2185/96³ și (UE) 2017/1939⁴ ale Consiliului, interesele financiare ale Uniunii trebuie să fie protejate prin măsuri proporționale, inclusiv prin măsuri referitoare la prevenirea, depistarea, corectarea și investigarea neregulilor, inclusiv a fraudei, recuperarea fondurilor pierdute, plătite în mod necuvenit sau incorect utilizate și, dacă este cazul, prin impunerea de sancțiuni administrative.

¹ Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului (JO L 248, 18.9.2013, p. 1).

² Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, 23.12.1995, p. 1).

³ Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri (JO L 292, 15.11.1996, p. 2).

⁴ Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (JO L 283, 31.10.2017, p. 1).

În special, în conformitate cu Regulamentele (Euratom, CE) nr. 2185/96 și (UE, Euratom) nr. 883/2013, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) are competența de a desfășura investigații administrative, inclusiv verificări și inspecții la fața locului, pentru a stabili dacă a avut loc o fraudă, un act de corupție sau orice altă activitate ilegală care afectează interesele financiare ale Uniunii. În conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/1939, Parchetul European (EPPO) este împuternicit să investigheze și să urmărească penal infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii, astfel cum sunt prevăzute în Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului¹. În conformitate cu Regulamentul financiar, orice persoană sau entitate care primește fonduri din partea Uniunii trebuie să coopereze pe deplin pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii, să acorde drepturile necesare și să permită accesul reprezentanților Comisiei, ai OLAF, ai Curții de Conturi și, în ceea ce privește statele membre care participă la forma de cooperare consolidată în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1939, ai EPPO și să se asigure că orice terți implicați în execuția fondurilor din partea Uniunii acordă drepturi echivalente.

¹ Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (JO L 198, 28.7.2017, p. 29).

- (62) Țările terțe care sunt membre ale Spațiului Economic European (SEE) pot participa la programele Uniunii în cadrul cooperării stabilite în temeiul Acordului privind Spațiul Economic European¹, care prevede implementarea programelor pe baza unei decizii adoptate în temeiul acordului menționat. Țările terțe pot participa și pe baza altor instrumente juridice. Prezentul regulament ar trebui să cuprindă o dispoziție specifică prin care să se solicite țărilor terțe să acorde accesul și drepturile necesare pentru ca ordonatorul de credite competent, OLAF și Curtea de Conturi să își exercite în mod cuprinzător competențele care le revin.
- (63) În temeiul articolului 94 din Decizia 2013/755/UE a Consiliului², persoanele și entitățile stabilite în țări sau teritorii de peste mări sunt eligibile pentru finanțare sub rezerva normelor și obiectivelor programului și a eventualelor mecanisme aplicabile statului membru de care aparține țara respectivă sau teritoriul respectiv.

¹ JO L 1, 3.1.1994, p. 3.

² Decizia 2013/755/UE a Consiliului din 25 noiembrie 2013 privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Uniunea Europeană („Decizia de asociere peste mări”) (JO L 344, 19.12.2013, p. 1).

- (64) În temeiul punctelor 22 și 23 din Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legislație¹ prezentul program ar trebui să fie evaluat pe baza informațiilor colectate în conformitate cu cerințe de raportare și de monitorizare specifice, evitându-se totodată reglementarea și sarcinile administrative excesive, mai ales asupra statelor membre și a beneficiarilor programului. Respectivele cerințe, dacă este cazul, ar trebui să includă indicatori cuantificabili, ca bază pentru evaluarea efectelor programului pe teren.
- (65) Pentru a asigura evaluarea eficientă a progreselor înregistrate de program în direcția îndeplinirii obiectivelor sale, ar trebui să i se confere Comisiei competența de a adopta acte în conformitate cu articolul 290 din TFUE, pentru a putea modifica anexa V în ceea ce privește indicatorii aferenți căilor de impact, acolo unde consideră a fi necesar, pentru a stabili valori de referință și ținte, precum și pentru a completa prezentul regulament cu dispoziții privind instituirea unui cadru de monitorizare și de evaluare. Este deosebit de important ca, în cursul lucrărilor sale pregătitoare, Comisia să organizeze consultări adecvate, inclusiv la nivel de experți, și ca respectivele consultări să se desfășoare în conformitate cu principiile stabilite în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legislație. În special, pentru a asigura participarea egală la pregătirea actelor delegate, Parlamentul European și Consiliul primesc toate documentele în același timp cu experții din statele membre, iar experții acestor instituții au acces sistematic la reuniunile grupurilor de experți ale Comisiei însărcinate cu pregătirea actelor delegate.

¹ JO L 123, 12.5.2016, p. 1.

- (66) Coerența și sinergiile dintre program și programul spațial al Uniunii vor promova un sector spațial european inovator și competitiv la nivel mondial, vor consolida autonomia Europei în ceea ce privește accesarea și utilizarea spațiului într-un mediu sigur și securizat și vor consolida rolul Europei pe scena mondială. Excelența în cercetare, soluțiile revoluționare și utilizatorii din aval în contextul programului vor fi susținuți prin date și servicii puse la dispoziție prin programul spațial al Uniunii.
- (67) Coerența și sinergiile dintre program și programul Erasmus+ vor încuraja utilizarea rezultatelor cercetării prin activități de formare, vor transmite spiritul de inovare sistemului educațional și vor asigura faptul că activitățile de educație și formare se bazează pe cele mai recente activități de C&I. În această privință, în urma acțiunilor-pilot lansate în cadrul programului Erasmus+ 2014-2020 privind universitățile europene, programul va completa într-un mod sinergetic sprijinul oferit universităților europene prin programul Erasmus+, după caz.
- (68) Pentru a spori impactul programului în ceea ce privește îndeplinirea priorităților Uniunii, ar trebui încurajate și urmărite sinergiile cu programele și instrumentele menite să răspundă nevoilor emergente ale Uniunii, inclusiv cu Mecanismul pentru o tranziție justă, Mecanismul de redresare și reziliență și programul „UE pentru sănătate”.

- (69) Normele de participare și de diseminare ar trebui să reflecte în mod adecvat nevoile programului, luând în considerare preocupările exprimate și recomandările făcute de diferitele părți interesate, inclusiv în cursul evaluării intermediare a Orizont 2020 efectuate cu ajutorul unor experți externi independenți.
- (70) Normele comune aplicabile întregului program ar trebui să asigure un cadru coerent care să faciliteze participarea la programele finanțate prin bugetul programului, inclusiv participarea la programe gestionate de organisme de finanțare cum ar fi EIT, întreprinderile comune sau orice alte structuri în temeiul articolului 187 din TFUE, precum și participarea la programe lansate de statele membre în temeiul articolului 185 din TFUE. Adoptarea de norme specifice ar trebui să fie posibilă, dar astfel de excepții ar trebui să fie limitate la strictul necesar și să se justifice în mod adecvat.

- (71) Acțiunile care intră în domeniul de aplicare al programului ar trebui să respecte drepturile fundamentale și să se conformeze principiilor recunoscute în special de Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „Carta”). Aceste acțiuni ar trebui să fie în conformitate cu orice obligație juridică, inclusiv cu legislația internațională și cu orice decizii relevante ale Comisiei, cum ar fi informarea Comisiei din 28 iunie 2013¹, precum și cu principiile etice, printre care se numără evitarea oricărei încălcări a integrității cercetării. Ar trebui să fie luate în considerare, după caz, avizele emise de Grupul european pentru etică în domeniul științei și al noilor tehnologii, de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene și de Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor. În cadrul activităților de cercetare ar trebui să se țină seama, de asemenea, de articolul 13 din TFUE și să se limiteze utilizarea animalelor în cercetare și testare, în vederea înlocuirii, în ultimă instanță, a utilizării animalelor.
- (72) Pentru a garanta excelența științifică, precum și în conformitate cu articolul 13 din Cartă, programul ar trebui să promoveze respectarea libertății academice în toate țările care beneficiază de fondurile sale.

¹ JO C 205, 19.7.2013, p. 9.

- (73) În conformitate cu obiectivele de cooperare internațională, astfel cum se prevede la articolele 180 și 186 din TFUE, ar trebui promovată participarea entităților juridice stabilite în țări terțe și a organizațiilor internaționale, pe baza avantajelor reciproce și a intereselor Uniunii. Implementarea programului ar trebui să fie în conformitate cu măsurile adoptate în baza articolelor 75 și 215 din TFUE și ar trebui să respecte dreptul internațional. Pentru acțiunile legate de activele strategice, interesele, autonomia sau securitatea Uniunii, ar trebui să fie posibil ca participarea la anumite acțiuni ale programului să fie limitată la entități juridice stabilite doar în statele membre sau la entități juridice stabilite în anumite țări asociate sau în alte țări terțe specifice, în plus față de cele stabilite în statele membre. Orice excludere a unor entități juridice stabilite în Uniune sau în țări asociate controlate direct sau indirect de către țări terțe care nu sunt asociate sau de către entități juridice din țări terțe care nu sunt asociate ar trebui să țină seama de riscurile pe care includerea unor astfel de entități le-ar reprezenta, pe de o parte, și de beneficiile pe care participarea acestora le-ar aduce, pe de altă parte.
- (74) Programul recunoaște schimbările climatice ca fiind una dintre cele mai mari provocări societale la nivel mondial și reflectă importanța combaterii schimbărilor climatice în concordanță cu angajamentul Uniunii de a pune în aplicare Acordul de la Paris și de a îndeplini ODD. În consecință, programul ar trebui să contribuie la integrarea acțiunilor climatice și la atingerea unei ținte globale de 30 % din cheltuielile bugetului Uniunii pentru sprijinirea îndeplinirii obiectivelor privind clima. Dimensiunea climatică ar trebui să fie integrată în mod adecvat în conținutul C&I și să fie aplicată în toate etapele ciclului de cercetare.

- (75) În contextul căii de impact legate de climă, Comisia ar trebui să raporteze cu privire la rezultatele, inovațiile și efectele estimate agregate ale proiectelor care sunt relevante pentru climă, inclusiv în mod defalcat în funcție de părțile programului și de modul de implementare. La efectuarea analizei sale, Comisia ar trebui să țină seama de costurile și beneficiile economice, societale și de mediu pe termen lung pentru cetățenii Uniunii ale activităților desfășurate în cadrul programului, inclusiv de utilizarea soluțiilor inovatoare în domeniul atenuării schimbărilor climatice și al adaptării la acestea și de impactul estimat asupra locurilor de muncă și a creării de întreprinderi, a creșterii economice și a competitivității, a energiei curate, a sănătății și a bunăstării, inclusiv asupra calității aerului, solului și apei. Rezultatele respectivei evaluări a impactului ar trebui să fie făcute publice, să fie evaluate în contextul obiectivelor Uniunii în domeniul climei și al energiei și să contribuie la planificarea strategică ulterioară și la viitoarele programe de lucru.
- (76) Pentru a reflecta importanța combaterii declinului dramatic al biodiversității, activitățile de C&I din cadrul programului ar trebui să contribuie la conservarea și refacerea biodiversității și la realizarea obiectivului ambițios de a alocă 7,5 % din cheltuielile anuale din CFM pentru obiective în materie de biodiversitate în 2024 și 10 % din cheltuielile anuale din CFM pentru obiective în materie de biodiversitate în 2026 și 2027, ținând seama în același timp de suprapunerile existente între obiectivele privind clima și obiectivele în materie de biodiversitate în conformitate cu Acordul interinstituțional din 16 decembrie 2020 dintre Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind disciplina bugetară, cooperarea în chestiuni bugetare și buna gestiune financiară, precum și privind noile resurse proprii, inclusiv o foaie de parcurs în vederea introducerii de noi resurse proprii.

- (77) Prezentului regulament i se aplică normele financiare orizontale adoptate de Parlamentul European și de Consiliu în temeiul articolului 322 din TFUE. Respectivele norme sunt prevăzute în Regulamentul financiar și determină în special procedura de stabilire și execuție a bugetului prin granturi, achiziții, premii și execuție indirectă și prevăd verificarea responsabilităților actorilor financiari. Normele adoptate în temeiul articolului 322 din TFUE includ, de asemenea, un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii.
- (78) Este posibil ca utilizarea unor informații preexistente sensibile sau accesul persoanelor neautorizate la rezultatele sensibile să aibă un impact negativ asupra intereselor Uniunii Europene sau ale unuia sau mai multor state membre. Prin urmare, manipularea datelor confidențiale și a informațiilor clasificate ar trebui să fie reglementată de legislația relevantă a Uniunii, inclusiv de regulamentele interne ale instituțiilor, precum Decizia (UE, Euratom) 2015/444 a Comisiei¹.
- (79) Este necesar să se stabilească condițiile minime de participare, atât sub forma unei reguli generale care impune consorțiilor să includă cel puțin o entitate juridică dintr-un stat membru, cât și cu privire la specificitățile anumitor tipuri de acțiuni din cadrul programului.

¹ Decizia (UE, Euratom) 2015/444 a Comisiei din 13 martie 2015 privind normele de securitate pentru protecția informațiilor UE clasificate (JO L 72, 17.3.2015, p. 53).

- (80) Este necesar să se stabilească clauzele și condițiile de acordare a finanțării din partea Uniunii pentru participanții la acțiuni în cadrul programului. Granturile ar trebui să fie principala formă de sprijin în cadrul programului. Ele ar trebui executate luând în considerare toate formele de contribuție prevăzute în Regulamentul financiar, incluzând sumele forfetare, ratele forfetare și costurile unitare, cu scopul de a continua procesul de simplificare. Acordul de grant ar trebui să stabilească drepturile și obligațiile beneficiarilor, inclusiv rolul și sarcinile coordonatorului, după caz. Ar trebui să se asigure o cooperare strânsă cu experții din statele membre pentru elaborarea modelelor de acorduri de grant și pentru eventualele modificări substanțiale ale acestora, în vederea unei simplificări sporite pentru beneficiari, printre altele.
- (81) Ratele de finanțare prevăzute în prezentul regulament sunt exprimate ca valori maxime, pentru a se respecta principiul cofinanțării.
- (82) În conformitate cu Regulamentul financiar, programul ar trebui să ofere baza pentru o acceptare mai largă a practicilor obișnuite de contabilitate analitică ale beneficiarilor în ceea ce privește costurile cu personalul și costurile unitare pentru bunuri și servicii facturate intern, inclusiv în cazul infrastructurilor de cercetare de mari dimensiuni în înțelesul Orizont 2020. Utilizarea costurilor unitare pentru bunurile și serviciile facturate intern, calculate în conformitate cu practicile contabile obișnuite ale beneficiarilor, care combină costurile directe și costurile indirecte reale, ar trebui să fie o opțiune care să poată fi aleasă de toți beneficiarii. În acest sens, beneficiarii ar trebui să poată include costurile indirecte reale calculate pe baza unor chei de repartizare în astfel de costuri unitare pentru bunurile și serviciile facturate intern.

- (83) Actualul sistem de rambursare a costurilor reale cu personalul ar trebui să fie simplificat și mai mult pornind de la abordarea privind remunerația pe bază de proiect dezvoltată în cadrul Orizont 2020 și ar trebui să fie aliniat în continuare la Regulamentul financiar, cu scopul de a reduce decalajul în materie de remunerare dintre cercetătorii din Uniune implicați în program.
- (84) Fondul de garantare pentru participanți, înființat în temeiul Orizont 2020 și gestionat de Comisie, s-a dovedit a fi un important mecanism de garantare, care atenuează riscurile asociate cuantumurilor datorate și nerambursate de participanții care nu își respectă obligațiile. Prin urmare, Fondul de garantare pentru participanți, redenumit Mecanismul de asigurare reciprocă (denumit în continuare „mecanismul”) ar trebui să fie continuat și extins la alte organisme de finanțare, în special la inițiativele în temeiul articolului 185 din TFUE. Ar trebui să fie posibilă extinderea mecanismului la beneficiarii oricăror alte programe ale Uniunii care fac obiectul gestiunii directe. Pe baza monitorizării atente a posibilelor randamente negative ale investițiilor realizate de mecanism, Comisia ar trebui să ia măsuri adecvate de atenuare a riscurilor pentru a permite mecanismului să își continue intervențiile pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii și să ramburseze contribuțiile beneficiarilor la plata soldului.

- (85) Ar trebui să se prevadă norme de reglementare a exploatării și diseminării rezultatelor, pentru a se asigura faptul că beneficiarii protejează, exploatează, diseminează și asigură accesul la rezultate, după caz. Ar trebui acordată mai multă atenție exploatării rezultatelor respective, iar Comisia ar trebui să identifice oportunitățile care le permit beneficiarilor să exploateze rezultatele și să ajute la valorificarea maximă a acestora, în special în Uniune. Exploatarea rezultatelor ar trebui să țină seama de principiile programului, inclusiv de promovarea inovării în Uniune și de consolidarea SEC.

- (86) Ar trebui menținute elementele-cheie ale sistemului de evaluare și selecție a propunerilor utilizat în Orizont 2020, sistem care se axează în mod deosebit pe excelență și, acolo unde este cazul, pe „impact” și pe „calitatea și eficiența implementării”. Propunerile ar trebui să fie selectate în continuare pe baza unei evaluări efectuate de experți externi independenți. Procesul de evaluare ar trebui conceput astfel încât să evite conflictele de interese și părtinirea. Ar trebui luată în considerare posibilitatea unei proceduri de depunere în două etape și, după caz, propunerile anonimizate ar putea fi evaluate în prima etapă a evaluării. Comisia ar trebui să implice în continuare observatori independenți în procesul de evaluare, după caz. Pentru activitățile și misiunile aferente instrumentului Pathfinder, precum și în alte cazuri justificate corespunzător, astfel cum sunt prevăzute în programul de lucru, se poate ține seama de necesitatea de a asigura coerența globală a portofoliului de proiecte, cu condiția ca propunerile de proiecte să fi trecut de pragurile aplicabile. Obiectivele și procedurile în acest sens ar trebui publicate în prealabil. În conformitate cu articolul 200 alineatul (7) din Regulamentul financiar, solicitanții ar trebui să primească feedback cu privire la evaluarea propunerii lor, inclusiv și în special, după caz, motivele respingerii.
- (87) În conformitate cu articolele 126 și 127 din Regulamentul financiar, ar trebui introdusă pentru toate părțile programului, acolo unde este posibil, o valabilitate transversală sistematică a evaluărilor și a auditurilor la nivelul mai multor programe ale Uniunii, în scopul de a reduce sarcina administrativă pentru beneficiarii fondurilor Uniunii. Valabilitatea transversală ar trebui să fie prevăzută în mod explicit prin luarea în considerare și a altor elemente de asigurare, precum auditurile sistemelor și proceselor.

- (88) Provocările specifice în domeniul C&I ar trebui să fie soluționate prin intermediul premiilor, inclusiv premii finanțate sau implementate în comun, dacă este cazul, organizate de Comisie sau de organismul de finanțare relevant împreună cu alte organisme ale Uniunii, țări asociate, alte țări terțe, organizații internaționale sau entități juridice nonprofit. Premiile ar trebui să sprijine realizarea obiectivelor programului.
- (89) Tipurile de finanțare și metodele de execuție prevăzute în prezentul regulament ar trebui să fie alese pe baza capacității lor de a atinge obiectivele specifice ale acțiunilor și de a obține rezultate, luându-se în considerare în special costurile controalelor, sarcina administrativă și riscul preconizat de neconformitate. În acest context, ar trebui să se țină seama și de posibilitatea de a utiliza sume forfetare, rate forfetare și bareme de costuri unitare.
- (90) Pentru a asigura continuitatea furnizării de sprijin în domeniul de politică relevant și pentru a permite implementarea de la începutul CFM 2021-2027, prezentul regulament ar trebui să intre în vigoare în regim de urgență și ar trebui să se aplice cu efect retroactiv de la 1 ianuarie 2021.

- (91) Întrucât obiectivele prezentului regulament nu pot fi realizate în mod satisfăcător de către statele membre, dar, pentru a evita dublarea eforturilor, a atinge masa critică în domenii-cheie și a maximiza valoarea adăugată pentru Uniune, acestea pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din TUE. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul respectiv, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea acestor obiective.
- (92) Prin urmare, Regulamentul (UE) nr. 1290/2013 al Parlamentului European și al Consiliului¹ și Regulamentul (UE) nr. 1291/2013 ar trebui să fie abrogate,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

¹ Regulamentul (UE) nr. 1290/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de stabilire a normelor de participare și diseminare pentru „Programul-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – „Orizont 2020” și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1906/2006 (JO L 347, 20.12.2013, p. 81).

TITLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1

Obiect

- (1) Prezentul regulament instituie programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (denumit în continuare „programul”) pentru durata CFM 2021-2027, stabilește normele de participare și de diseminare privind acțiunile indirecte în cadrul programului și stabilește cadrul care reglementează sprijinul Uniunii pentru activitățile de C&I pentru aceeași durată.

Prezentul regulament stabilește obiectivele programului, bugetul pentru perioada 2021-2027, formele de finanțare din partea Uniunii și normele pentru furnizarea finanțării.

- (2) Programul este implementat:
- (a) prin programul specific instituit prin Decizia (UE) .../...⁺;
 - (b) printr-o contribuție financiară pentru Institutul European de Inovare și Tehnologie înființat prin Regulamentul EIT;

⁺ JO: a se introduce în text numărul deciziei conținute în documentul ST 8967/20 [2018/0225 (COD)].

(c) prin programul specific privind cercetarea în domeniul apărării instituit prin Regulamentul (UE) .../...⁺.

- (3) Prezentul regulament nu se aplică programului specific privind cercetarea în domeniul apărării menționat la alineatul (2) litera (c) de la prezentul articol, cu excepția articolului 1, a articolului 5, a articolului 7 alineatul (1) și a articolului 12 alineatul (1).
- (4) Termenii „Orizont Europa”, „programul” și „programul specific” utilizați în prezentul regulament se referă la chestiuni relevante numai pentru programul specific menționat la alineatul (2) litera (a), cu excepția cazului în care se prevede altfel.
- (5) EIT implementează programul în conformitate cu obiectivele sale strategice pentru perioada 2021-2027, astfel cum se prevede în Agenda strategică de inovare a EIT, ținând seama de planificarea strategică menționată la articolul 6 și în programul specific menționat la alineatul (2) litera (a) din prezentul articol.

⁺ JO: a se introduce în text numărul regulamentului conținut în documentul ST 6748/20 [2018/0254 (COD)].

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentului regulament se aplică următoarele definiții:

1. „infrastructura de cercetare” înseamnă instalații care oferă resurse și servicii comunităților de cercetare pentru a desfășura activități de cercetare și pentru a stimula inovarea în domeniile lor, aceasta inclusiv resursele umane asociate, principalele echipamente sau seturi de instrumente; structuri de cunoaștere cum ar fi colecțiile, arhivele sau infrastructurile de date științifice; sisteme informatice, rețele de comunicare, precum și orice altă infrastructură având un caracter unic și deschis pentru utilizatorii externi, care este esențială pentru obținerea excelenței în C&I; după caz, acestea pot fi utilizate și în alte scopuri decât cele de cercetare, de exemplu pentru educație sau servicii publice, și pot fi „amplasate într-un singur loc”, „virtuale” sau „distribuite”;
2. „strategie de specializare inteligentă” înseamnă strategiile naționale sau regionale în domeniul inovării care stabilesc priorități în scopul de a crea un avantaj competitiv prin dezvoltarea punctelor tari proprii C&I și prin corelarea acestora cu nevoile întreprinderilor în vederea abordării coerente a oportunităților emergente și a evoluțiilor pieței, evitând suprapunerea și fragmentarea eforturilor, inclusiv cele care iau forma unui cadru politic strategic în domeniul C&I la nivel național sau regional sau cele care urmează a fi incluse într-un astfel de cadru și care îndeplinesc condiția favorizantă stabilită în dispozițiile relevante ale Regulamentului privind dispozițiile comune pentru 2021-2027;

3. „parteneriat european” înseamnă o inițiativă pregătită cu implicarea timpurie a statelor membre și a statelor asociate, în cadrul căreia Uniunea, împreună cu parteneri privați sau publici (cum ar fi mediul de afaceri, universități, organizații de cercetare, organisme cu misiune de serviciu public la nivel local, regional, național sau internațional sau organizații ale societății civile, inclusiv fundații și ONG-uri), se angajează să sprijine în comun elaborarea și implementarea unui program de activități de C&I, incluzând activități legate de comercializare și de utilizarea rezultatelor pentru reglementări sau politici;
4. „acces deschis” înseamnă acces online, furnizat în mod gratuit utilizatorului final, la rezultatele cercetării generate de acțiunile din cadrul programului în conformitate cu articolul 14 și articolul 39 alineatul (3);
5. „știință deschisă” înseamnă o abordare a procesului științific bazată pe o cooperare și pe instrumente deschise și pe diseminarea de cunoștințe și include elementele enumerate la articolul 14;
6. „misiune” înseamnă un portofoliu de activități de C&I bazate pe criteriul excelenței și orientate asupra impactului, întreprinse între discipline și sectoare, menite: (i) să realizeze, într-un interval de timp stabilit, un obiectiv măsurabil care nu ar putea fi obținut prin acțiuni individuale; (ii) să aibă un impact asupra societății și a procesului de elaborare a politicilor prin intermediul științei și tehnologiei; și (iii) să fie relevante pentru o parte semnificativă a populației europene și pentru o gamă largă de cetățeni europeni;

7. „achiziție înainte de comercializare” înseamnă o achiziție de servicii de cercetare și dezvoltare care implică împărțirea riscurilor și beneficiilor în condițiile pieței și dezvoltarea competitivă în etape, existând o separare clară între serviciile de cercetare și de dezvoltare achiziționate și introducerea de produse finite la scară comercială;
8. „achiziție publică de soluții inovatoare” înseamnă o achiziție în cadrul căreia autoritatea contractantă acționează în calitate de prim client pentru lansarea unor bunuri sau servicii inovatoare care nu sunt încă comercializate pe scară largă și poate include teste de conformitate;
9. „drepturi de acces” înseamnă drepturi de utilizare a rezultatelor sau a informațiilor preexistente ținând cont de clauzele și condițiile stabilite în conformitate cu prezentul regulament;
10. „informații preexistente” înseamnă orice date, *know-how* sau informații, indiferent de natura sau forma acestora, tangibile sau intangibile, inclusiv orice drepturi, cum ar fi drepturile de proprietate intelectuală, care: (i) sunt deținute de beneficiari înainte de aderarea acestora la o anumită acțiune; și (ii) sunt identificate de beneficiari printr-un acord scris, după cum este necesar pentru implementarea acțiunii sau pentru exploatarea rezultatelor acesteia;
11. „diseminare” înseamnă comunicarea publică a rezultatelor prin mijloace adecvate, în afară de diseminarea care rezultă din protejarea sau exploatarea rezultatelor, inclusiv prin publicații științifice în orice mediu de informare;

12. „exploatare” înseamnă utilizarea rezultatelor în alte activități de C&I decât cele acoperite de acțiunea vizată, inclusiv, printre altele, în activități de exploatare comercială, precum elaborarea, crearea, producerea și comercializarea unui produs sau proces, crearea și furnizarea unui serviciu sau în activități de standardizare;
13. „condiții echitabile și rezonabile” înseamnă condiții corespunzătoare, inclusiv eventualele clauze financiare sau eventualele condiții de scutire de redevențe, având în vedere circumstanțele specifice ale cererii de acces, de exemplu valoarea reală sau potențială a rezultatelor sau a informațiilor preexistente la care se solicită acces și/sau sfera de aplicare, durata sau alte caracteristici ale exploatării prevăzute;
14. „organism de finanțare” înseamnă un organism sau o organizație, astfel cum se menționează la articolul 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul financiar, care a primit sarcini de execuție bugetară în cadrul programului din partea Comisiei;
15. „organizație internațională de cercetare europeană” înseamnă o organizație internațională ai cărei membri sunt în majoritate state membre sau țări asociate, al cărei obiectiv principal este promovarea cooperării științifice și tehnologice în Europa;

16. „entitate juridică” înseamnă o persoană fizică sau o persoană juridică constituită și recunoscută ca atare în temeiul dreptului Uniunii, al dreptului intern sau al dreptului internațional, care are personalitate juridică și capacitatea de a acționa în nume propriu, de a exercita drepturi și de a fi supusă unor obligații, sau o entitate fără personalitate juridică astfel cum se menționează la articolul 197 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul financiar;
17. „țări vizate de extinderea participării” sau „țări cu performanțe scăzute în domeniul C&I” înseamnă țările în care trebuie să fie stabilite entitățile juridice pentru a fi eligibile în calitate de coordonatori în cadrul componentei „Extinderea participării și răspândirea excelenței” din cadrul părții intitulate „Extinderea participării și consolidarea SEC” a programului; dintre statele membre, respectivele țări sunt Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Estonia, Grecia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovacia și Slovenia, pe întreaga durată a programului; pentru țările asociate, înseamnă lista țărilor eligibile astfel cum este definită pe baza unui indicator și publicată în programul de lucru. Entitățile juridice din regiunile ultraperiferice, astfel cum sunt definite la articolul 349 din TFUE, sunt, de asemenea, pe deplin eligibile pentru a îndeplini funcția de coordonatori în cadrul acestei componente;
18. „entitate juridică non-profit” înseamnă o entitate juridică care, prin forma sa juridică, nu are scop lucrativ sau care are o obligație juridică sau statutară de a nu distribui profituri acționarilor sau membrilor săi individuali;

19. „întreprindere mică și mijlocie” sau „IMM” înseamnă o microîntreprindere, o întreprindere mică sau o întreprindere mijlocie, astfel cum sunt definite în articolul 2 din anexa la Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei¹;
20. „întreprindere mică cu capitalizare medie” înseamnă o întreprindere care nu este o IMM și care are cel mult 499 de angajați, numărul de angajați fiind calculat în conformitate cu articolele 3-6 din anexa la Recomandarea 2003/361/CE;
21. „rezultate” înseamnă orice efecte tangibile sau intangibile ale unei anumite acțiuni, precum date, know-how sau informații, indiferent de forma sau natura acestora și indiferent dacă pot sau nu să fie protejate, precum și orice drepturi care le însoțesc, inclusiv drepturile de proprietate intelectuală;
22. „rezultatele cercetării” înseamnă rezultatele generate de o anumită acțiune, la care poate fi acordat accesul sub formă de publicații științifice, date sau alte rezultate și procese obținute pe cale tehnică, cum ar fi programe informatice, algoritmi, protocoale și agende electronice;
23. „marcă de excelență” înseamnă o etichetă a calității care arată că o propunere prezentată ca urmare a unei cereri de propuneri a depășit toate pragurile de evaluare stabilite în programul de lucru, dar nu a putut fi finanțată din cauza lipsei resurselor bugetare disponibile pentru cererea de propuneri respectivă în cadrul programului de lucru și ar putea primi sprijin din altă sursă de finanțare națională sau a Uniunii;

¹ Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 124, 20.5.2003, p. 36).

24. „plan strategic de C&I” înseamnă un act de punere în aplicare prin care se stabilește o strategie de realizare a unui anumit conținut în programul de lucru, care acoperă o perioadă maximă de patru ani, în urma unui amplu proces de consultare obligatorie cu participarea mai multor părți interesate și care specifică prioritățile, tipurile de acțiuni adecvate și modalitățile de punere în aplicare;
25. „program de lucru” înseamnă un document adoptat de Comisie pentru implementarea programului specific în conformitate cu articolul 14 din Decizia (UE) .../...⁺ sau un document echivalent ca structură și conținut adoptat de un organism de finanțare;
26. „contract” înseamnă un acord încheiat de Comisie sau de organismul de finanțare relevant cu o entitate juridică care implementează o acțiune de inovare și de introducere pe piață și care beneficiază de finanțare mixtă în cadrul Orizont Europa sau de finanțare mixtă în cadrul CEI;
27. „avans rambursabil” înseamnă partea din finanțarea mixtă în cadrul Orizont Europa sau din finanțarea mixtă în cadrul CEI care corespunde unui împrumut în temeiul titlului X din Regulamentul financiar, dar care este acordată direct de Uniune fără scop lucrativ pentru a acoperi costurile activităților corespunzătoare unei acțiuni de inovare și care trebuie să fie rambursată de către beneficiar Uniunii în condițiile prevăzute în contract;

⁺ JO: a se introduce în text numărul deciziei conținute în documentul ST 8967/20 [2018/0225 (COD)].

28. „informații clasificate” înseamnă informații clasificate ale Uniunii Europene astfel cum sunt definite la articolul 3 din Decizia (UE, Euratom) 2015/444, precum și informații clasificate ale statelor membre, informații clasificate ale țărilor terțe cu care Uniunea a încheiat un acord de securitate și informații clasificate ale organizațiilor internaționale cu care Uniunea a încheiat un acord de securitate;
29. „operațiuni de finanțare mixtă” înseamnă o acțiune care beneficiază de sprijin din bugetul Uniunii, inclusiv în cadrul unui mecanism sau al unei platforme de finanțare mixtă astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul (6) din Regulamentul financiar, care combină forme de sprijin nerambursabil și/sau instrumente financiare de la bugetul Uniunii cu forme de sprijin rambursabil din partea instituțiilor de dezvoltare sau a altor instituții de finanțare publice, precum și din partea unor instituții de finanțare comerciale și a unor investitori comerciali;
30. „finanțare mixtă în cadrul Orizont Europa” înseamnă sprijin financiar pentru un program de implementare a acțiunii de inovare și de introducere pe piață, constând într-o combinație specifică alcătuită dintr-un grant sau un avans rambursabil și o investiție în capitaluri proprii sau în orice altă formă de sprijin rambursabil;
31. „finanțare mixtă în cadrul CEI” înseamnă un sprijin financiar direct acordat în baza CEI unei acțiuni de inovare și de introducere pe piață, constând într-o combinație specifică alcătuită dintr-un grant sau un avans rambursabil și o investiție în capitaluri proprii sau în orice altă formă de sprijin rambursabil;

32. „acțiune de cercetare și inovare” înseamnă o acțiune care constă în principal în activități prin care se urmărește crearea de noi cunoștințe sau explorarea fezabilității unor tehnologii, produse, procese, servicii sau soluții noi sau îmbunătățite. Aceasta poate include cercetarea fundamentală și cea aplicată, dezvoltarea tehnologică și integrarea, testarea, demonstrarea și validarea unui prototip de mici dimensiuni într-un laborator sau într-un mediu simulat;
33. „acțiune de inovare” înseamnă o acțiune care constă în principal în activități care vizează în mod direct elaborarea unor planuri și măsuri sau proiecte de produse, procese sau servicii noi, modificate sau îmbunătățite, care poate include crearea de prototipuri, testarea, activitățile demonstrative, desfășurarea de proiecte-pilot, validarea pe scară largă a produselor și replicarea pe piață;
34. „acțiune de cercetare de frontieră a CEC ” înseamnă o acțiune de cercetare condusă de un cercetător principal, inclusiv validarea conceptului de către CEC, găzduită de unul sau mai mulți beneficiari care primesc fonduri de la Consiliul European pentru Cercetare (CEC);
35. „acțiune de formare și mobilitate” înseamnă o acțiune axată pe îmbunătățirea competențelor, a cunoștințelor și a perspectivelor de carieră ale cercetătorilor, pe baza mobilității între țări și, dacă este relevant, între sectoare sau discipline;

36. „acțiune de cofinanțare a programului” înseamnă o acțiune de asigurare a cofinanțării multianuale pentru un program de activități stabilit sau implementat de entități juridice de management sau de finanțare a programelor de C&I, altele decât organismele de finanțare ale Uniunii; un astfel de program de activități poate sprijini acțiunile de creare de rețele și de coordonare, de cercetare, de inovare, acțiunile-pilot și acțiunile de inovare și de introducere pe piață, acțiunile de formare profesională și de mobilitate, creșterea gradului de sensibilizare și comunicarea, diseminarea și exploatarea, și poate oferi orice sprijin financiar relevant, cum ar fi granturi, premii și achiziții, precum și finanțare mixtă în cadrul Orizont Europa sau o combinație a acestora. Acțiunea de cofinanțare a programului poate fi implementată direct de entitățile juridice respective sau de către părți terțe în beneficiul acestora;
37. „acțiune de achiziție înainte de comercializare” înseamnă o acțiune care are ca scop principal realizarea de achiziții înainte de comercializare, implementată de beneficiari care sunt autorități contractante sau entități contractante;
38. „acțiune de achiziție publică de soluții inovatoare” înseamnă o acțiune care are ca scop principal realizarea de achiziții publice comune sau coordonate de soluții inovatoare, implementată de beneficiari care sunt autorități contractante sau entități contractante;

39. „acțiune de coordonare și de sprijin” înseamnă o acțiune care contribuie la îndeplinirea obiectivelor programului, cu excepția activităților de C&I în afara cazului în care acestea sunt întreprinse în cadrul componentei „Extinderea participării și răspândirea excelenței” din cadrul părții intitulate „Extinderea participării și consolidarea SEC” și coordonarea ascendentă fără cofinanțare a activităților de cercetare din Uniune care permite cooperarea dintre entitățile juridice din statele membre și din țările asociate în vederea consolidării SEC;
40. „premiu de stimulare” înseamnă un premiu de stimulare a investițiilor într-o anumită direcție, prin precizarea unei ținte înainte de desfășurarea activității;
41. „premiu de recunoaștere” înseamnă un premiu de recompensare a realizărilor anterioare și a unei activități remarcabile după executarea acesteia;
42. „acțiune de inovare și de introducere pe piață” înseamnă o acțiune care include o acțiune de inovare și alte activități necesare introducerii unei inovații pe piață, inclusiv extinderea întreprinderilor, finanțarea mixtă în cadrul Orizont Europa sau finanțarea mixtă în cadrul CEI;
43. „acțiuni indirecte” înseamnă activitățile de C&I pentru care Uniunea asigură asistență financiară și care sunt întreprinse de către participanți;
44. „acțiuni directe” înseamnă activitățile de C&I desfășurate de Comisie prin intermediul JRC;
45. „achiziție” înseamnă o achiziție, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 49 din Regulamentul financiar;

46. „entitate afiliată” înseamnă o entitate, astfel cum este definită la articolul 187 alineatul (1) din Regulamentul financiar;
47. „ecosistem de inovare” înseamnă un ecosistem care reunește actori sau entități la nivelul Uniunii al căror obiectiv funcțional este de a permite dezvoltarea tehnologică și inovarea; acesta include relațiile dintre resursele materiale (cum ar fi fondurile, echipamentele și instalațiile), entitățile instituționale (cum ar fi instituțiile de învățământ superior și serviciile de asistență, organizațiile de cercetare și tehnologie, întreprinderile, investitorii de capital de risc și intermediarii financiari) și entitățile responsabile cu elaborarea de politici și cu finanțarea la nivel național, regional și local;
48. „remunerație pe bază de proiect” înseamnă o remunerație care este legată de participarea unei persoane la proiecte, face parte din practicile obișnuite de remunerație ale beneficiarului și este plătită în mod constant.

Articolul 3
Obiectivele programului

- (1) Obiectivul general al programului este ca investițiile Uniunii în C&I să genereze un impact științific, tehnologic, economic și societal care să permită consolidarea bazelor științifice și tehnologice ale Uniunii și stimularea competitivității Uniunii la nivelul tuturor statelor membre, inclusiv în mediul de afaceri al Uniunii, de a îndeplini prioritățile strategice ale Uniunii și de a contribui la realizarea obiectivelor și politicilor Uniunii, de a aborda provocările globale, inclusiv ODD, prin aplicarea principiilor Agendei 2030 și ale Acordului de la Paris, precum și de a consolida SEC. Programul urmărește, astfel, să maximizeze valoarea adăugată a Uniunii, concentrându-se asupra obiectivelor și activităților care nu pot fi realizate efectiv numai prin acțiunea individuală a statelor membre, ci în cooperare.
- (2) Programul are următoarele obiective specifice:
 - (a) să dezvolte, să promoveze și să favorizeze excelența științifică, să sprijine crearea și difuzarea unor noi cunoștințe, competențe, tehnologii și soluții fundamentale și aplicative de înaltă calitate, să sprijine formarea și mobilitatea cercetătorilor, să atragă talente la toate nivelurile și să contribuie la implicarea deplină a rezervei de talente a Uniunii în acțiunile sprijinite în cadrul programului;

- (b) să genereze cunoaștere, să consolideze impactul C&I în ceea ce privește elaborarea, sprijinirea și implementarea politicilor Uniunii și să sprijine accesul la soluții inovatoare și recurgerea la acestea în cadrul mediului de afaceri european, mai ales în IMM-uri și în societate pentru a aborda provocările globale, inclusiv schimbările climatice și ODD;
- (c) să stimuleze toate formele de inovare, să faciliteze dezvoltarea tehnologică, activitățile demonstrative și transferul de cunoștințe și de tehnologie, să consolideze implementarea și exploatarea unor soluții inovatoare;
- (d) să optimizeze rezultatele programului în vederea accentuării și creșterii impactului și atractivității SEC, să promoveze participarea pe bază de excelență a tuturor statelor membre la program, inclusiv a țărilor cu performanțe scăzute în domeniul C&I, și să faciliteze legături de colaborare în domeniul C&I europene.

Articolul 4

Structura programului

- (1) În ce privește programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) și EIT, programul este alcătuit din următoarele părți, care contribuie la obiectivele generale și specifice prevăzute la articolul 3:
 - (a) Pilonul I, „Excelență științifică”, cu următoarele componente:
 - (i) CEC;

- (ii) Acțiunile Marie Skłodowska-Curie (MSCA);
 - (iii) infrastructurile de cercetare.
- (b) Pilonul II, „Provocări globale și competitivitate industrială europeană”, cu următoarele componente, ținând seama că ȘSU joacă un rol important în toate clusterelor:
- (i) clusterul „Sănătate”;
 - (ii) clusterul „Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii”;
 - (iii) clusterul „Securitatea civilă pentru societate”;
 - (iv) clusterul „Dezvoltarea digitală, industria și spațiul”;
 - (v) clusterul „Climă, energie și mobilitate”;
 - (vi) clusterul „Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu”;
 - (vii) acțiunile nenucleare directe ale JRC.

- (c) Pilonul III, „O Europă inovatoare”, cu următoarele componente:
 - (i) CEI;
 - (ii) ecosistemele europene de inovare;
 - (iii) EIT.
 - (d) Partea intitulată „Extinderea participării și consolidarea SEC”, cu următoarele componente:
 - (i) extinderea participării și răspândirea excelenței;
 - (ii) reformarea și consolidarea sistemului european de cercetare și inovare.
- (2) Liniile generale ale activităților programului sunt stabilite în anexa I la prezentul regulament.

Articolul 5

Cercetarea și dezvoltarea în domeniul apărării

Activitățile care urmează să fie desfășurate în cadrul programului specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (c) și care sunt prevăzute în Regulamentul (UE) .../...⁺ sunt axate exclusiv pe cercetarea și dezvoltarea în domeniul apărării, având obiective și linii generale de activitate menite să stimuleze competitivitatea, eficiența și capacitatea de inovare ale bazei tehnologice și industriale a sectorului european al apărării.

⁺ JO: a se introduce numărul regulamentului conținut în documentul ST 6748/20 [2018/0254 (COD)].

Articolul 6

Planificarea strategică, implementarea și forme de finanțare din partea Uniunii

- (1) Programul este implementat prin gestiune directă sau prin gestiune indirectă de către organismele de finanțare.
- (2) Finanțarea în cadrul programului poate fi furnizată prin acțiuni indirecte sub oricare dintre formele prevăzute în Regulamentul financiar, granturile fiind, cu toate acestea, principala formă de sprijin din cadrul programului. Finanțarea în cadrul programului poate fi, de asemenea, furnizată prin premii, achiziții și instrumente financiare în cadrul operațiunilor de finanțare mixtă și de sprijin sub formă de capitaluri proprii desfășurate prin instrumentul Accelerator.
- (3) Normele de participare și de diseminare stabilite în prezentul regulament se aplică acțiunilor indirecte.
- (4) Principalele tipuri de acțiuni care urmează să fie folosite în cadrul programului sunt definite la articolul 2. Formele de finanțare menționate la alineatul (2) de la prezentul articol sunt folosite într-un mod flexibil în cadrul tuturor obiectivelor programului, utilizarea lor fiind determinată pe baza nevoilor și a caracteristicilor obiectivelor specifice.
- (5) Programul sprijină, de asemenea, acțiunile directe. În cazul în care respectivele acțiuni directe contribuie la inițiative stabilite în temeiul articolului 185 sau 187 din TFUE, respectiva contribuție nu este considerată ca făcând parte din contribuția financiară alocată inițiativelor menționate.

- (6) Implementarea programului specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) și comunitățile de cunoaștere și inovare ale EIT sunt sprijinite de o planificare strategică și transparentă a activităților de C&I, astfel cum se prevede în programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a), în special în ceea ce privește pilonul „Provocări globale și competitivitate industrială europeană” și acoperă, de asemenea, activitățile relevante din alți piloni și partea intitulată „Extinderea participării și consolidarea SEC”.

Comisia asigură implicarea timpurie a statelor membre și un dialog extins cu Parlamentul European, la care se adaugă consultarea părților interesate și a publicului larg.

Planificarea strategică asigură alinierea cu alte programe relevante ale Uniunii și coerența cu prioritățile și angajamentele Uniunii și crește complementaritatea și sinergiile cu programele și prioritățile naționale și regionale de finanțare, consolidând astfel SEC.

Domeniile pentru posibile misiuni și cele pentru posibile parteneriate europene instituționalizate sunt stabilite în anexa VI.

- (7) Dacă este cazul, pentru a permite accesul mai rapid la fonduri pentru consorțiile de colaborare de mici dimensiuni, se poate propune o procedură accelerată de cercetare și inovare (procedura FTRI) pentru unele dintre cererile de propuneri vizând anumite acțiuni de cercetare și de inovare sau acțiuni de inovare în cadrul pilonului intitulat „Provocări globale și competitivitate industrială europeană” și al instrumentului Pathfinder al „Consiliului European pentru Inovare”.

O cerere de propuneri în cadrul procedurii FTIRI prezintă următoarele caracteristici cumulative:

- (a) cereri de propuneri ascendente;
- (b) o durată a procedurilor de acordare a granturilor mai scurtă, care să nu depășească șase luni;
- (c) un sprijin acordat doar unor consorții mici de colaborare, compuse din cel mult șase entități juridice eligibile, diferite și independente;
- (d) un sprijin financiar maxim pe consorțiu care să nu depășească 2,5 milioane EUR.

Programul de lucru identifică cererile de propuneri care utilizează procedura FTIRI.

- (8) Activitățile din cadrul programului se desfășoară, în principal, prin intermediul unor cereri de propuneri deschise și competitive, inclusiv în cadrul misiunilor și al parteneriatelor europene.

Articolul 7
Principiile programului

- (1) Activitățile de cercetare și inovare desfășurate în cadrul programului specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) și în cadrul EIT sunt axate exclusiv pe aplicații civile. Nu sunt permise transferurile bugetare între quantumul alocat programului specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) și EIT și quantumul alocat programului specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (c), iar suprapunerea inutilă a celor două programe se evită.
- (2) Programul asigură o abordare multidisciplinară și, după caz, integrarea ȘSU în toate clusterelor și activitățile desfășurate în cadrul programului, inclusiv cereri de propuneri specifice pe teme legate de ȘSU.
- (3) Părțile programului care se bazează pe colaborare asigură echilibrul între NMT mai scăzute și mai ridicate, acoperind astfel întregul lanț valoric.
- (4) Programul asigură promovarea și integrarea eficace a cooperării cu țările terțe și cu organizațiile și inițiativele internaționale, pe baza beneficiilor reciproce, a intereselor Uniunii, a angajamentelor internaționale și, după caz, a reciprocității.

- (5) Programul sprijină țările vizate de extinderea participării să își crească participarea la program și să promoveze o largă acoperire geografică în cadrul proiectelor de colaborare, inclusiv prin răspândirea excelenței științifice, prin stimularea de noi legături de colaborare, prin stimularea „circulației creierelor”, precum și prin punerea în aplicare a articolului 24 alineatul (2) și a articolului 50 alineatul (5). Aceste eforturi se reflectă în măsuri proporționale adoptate de statele membre, inclusiv prin stabilirea de salarii atractive pentru cercetători, cu sprijinul fondurilor Uniunii, naționale și regionale. Fără a submina criteriile de excelență, se acordă o atenție specială echilibrului geografic, în funcție de situația din domeniul C&I în cauză, în comitetele de evaluare și în organismele de tipul comitetelor și grupurilor de experți.
- (6) Programul asigură promovarea efectivă a egalității de șanse pentru toți și implementarea abordării integratoare a egalității de gen, inclusiv integrarea dimensiunii de gen în conținutul C&I. Acesta urmărește tratarea cauzelor dezechilibrului de gen. Se acordă o atenție specială asigurării, în măsura posibilului, a echilibrului de gen în comitetele de evaluare și în alte organisme consultative relevante, cum ar fi comitetele și grupurile de experți.
- (7) Programul este implementat în sinergie cu alte programe ale Uniunii, urmărindu-se astfel o simplificare administrativă maximă. În anexa IV este inclusă o listă neexhaustivă de sinergii cu alte programe ale Uniunii.
- (8) Programul contribuie la creșterea investițiilor publice și private în C&I în statele membre, contribuind astfel la atingerea unui nivel global al investițiilor de cel puțin 3 % din PIB-ul Uniunii în domeniul cercetării și dezvoltării.

- (9) În implementarea programului, Comisia continuă să urmărească simplificarea administrativă și o reducere a sarcinii pentru solicitanți și beneficiari.
- (10) Ca parte a obiectivului general al Uniunii de integrare a acțiunilor climatice în politicile sectoriale ale Uniunii și în fondurile acesteia, acțiunile din cadrul prezentului program contribuie cu cel puțin 35 % din cheltuieli la atingerea obiectivelor privind clima, după caz. Integrarea aspectelor legate de climă este inclusă în mod adecvat în conținutul C&I.
- (11) Programul promovează crearea și conceperea în comun prin implicarea cetățenilor și a societății civile.
- (12) Programul asigură transparența și responsabilitatea finanțării publice în cadrul proiectelor de C&I, protejând astfel interesul public.
- (13) Comisia sau organismul relevant de finanțare se asigură că, în momentul publicării cererii de propuneri, sunt puse la dispoziția tuturor participanților potențiali suficiente orientări și informații, în special modelul de acord de grant aplicabil.

Articolul 8

Misiuni

- (1) Misiunile sunt programate în cadrul pilonului „Provocări globale și competitivitate industrială europeană”, dar pot, de asemenea, beneficia de pe urma acțiunilor desfășurate în cadrul altor părți ale programului, precum și a acțiunilor complementare desfășurate în cadrul altor programe ale Uniunii. Misiunile permit soluții concurente, având ca rezultat o valoare adăugată și un impact paneuropene.
- (2) Misiunile sunt definite și realizate în conformitate cu prezentul regulament și cu programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a), asigurând implicarea activă și timpurie a statelor membre și un dialog extins cu Parlamentul European. Misiunile, precum și obiectivele, bugetul, țintele, domeniul de aplicare, indicatorii și obiectivele de etapă ale acestora sunt identificate în planurile strategice de C&I sau în programele de lucru, după caz. Evaluările propunerilor aferente misiunilor se realizează în conformitate cu articolul 29.
- (3) În timpul primilor trei ani ai programului, maximum 10 % din bugetul anual al pilonului II este programat prin cereri de propuneri specifice de realizare a misiunilor. În anii rămași ai programului respectivul procent poate fi majorat cu condiția unei evaluări pozitive a procesului de selecție și gestionare a misiunilor. Comisia comunică cota bugetară totală din fiecare program de lucru alocată misiunilor.

(4) Misiunile:

- (a) utilizează ODD ca surse pentru conceperea și realizarea lor, au un conținut clar axat pe C&I și o valoare adăugată a Uniunii și contribuie la îndeplinirea priorităților și angajamentelor Uniunii și a obiectivelor programului menționate la articolul 3;
- (b) acoperă domenii de relevanță europeană comună, sunt favorabile incluziunii, încurajează implicarea largă și participarea activă a diferitor tipuri de părți interesate din sectoarele public și privat, inclusiv cetățeni și utilizatori finali și dau rezultate în domeniul C&I de care ar putea beneficia toate statele membre;
- (c) sunt îndrăznețe și constituie o sursă de inspirație, prin urmare, au o amplă relevanță și un amplu impact din punct de vedere științific, tehnologic, societal, economic, ecologic sau în materie de politici;
- (d) indică o direcție clară și obiective clare, sunt specifice, măsurabile și au un calendar precis și un pachet bugetar clar;
- (e) sunt selectate în mod transparent și sunt axate pe obiective și activități de cercetare, dezvoltare și inovare ambițioase, bazate pe criteriul excelenței și orientate asupra impactului, dar realiste;
- (f) au anvergura, amploarea și capacitatea de mobilizare a resurselor necesară și pot obține fondurile publice și private suplimentare necesare pentru a conduce la efectele preconizate;

- (g) stimulează activitățile între mai multe discipline (inclusiv ȘSU) și cuprind activități aferente unei game largi de NMT, inclusiv unor NMT mai scăzute;
 - (h) sunt deschise unor abordări și soluții multiple și ascendente, care iau în considerare nevoile și beneficiile umane și societale și recunosc importanța diversității contribuțiilor la îndeplinirea misiunilor;
 - (i) beneficiază în mod transparent de sinergii cu alte programe ale Uniunii, precum și cu ecosistemele de inovare naționale și, după caz, regionale.
- (5) Comisia monitorizează și evaluează fiecare misiune în conformitate cu articolele 50 și 52 și cu anexa V, inclusiv progresele în atingerea unor ținte pe termen scurt, mediu și lung, care să acopere realizarea, monitorizarea și încheierea treptată a misiunilor. Cel târziu în 2023 și înainte de luarea oricărei decizii privind crearea de noi misiuni, continuarea, încetarea sau redirecționarea misiunilor aflate în desfășurare, are loc o evaluare a primelor misiuni instituite în cadrul programului. Rezultatele respectivei evaluări sunt făcute publice și includ o analiză a procesului lor de selecție și a administrării lor, a bugetului, a orientării și progreselor realizate, fără a se limita la aceste aspecte.

Articolul 9
Consiliul European pentru Inovare

- (1) Comisia instituie CEI ca punct unic gestionat central pentru implementarea acțiunilor prevăzute în cadrul pilonului III, „O Europă inovatoare”, care are legătură cu CEI. CEI se concentrează în principal pe inovarea revoluționară și disruptivă, vizând în special inovarea creatoare de piețe, dar sprijinind, în același timp, toate tipurile de inovare, inclusiv cele progresive.

CEI funcționează în conformitate cu următoarele principii:

- (a) o valoare adăugată clară a Uniunii;
- (b) autonomie;
- (c) capacitate de asumare a riscurilor;
- (d) eficiență;
- (e) eficacitate;
- (f) transparență;
- (g) răspundere.

- (2) CEI este deschis tuturor tipurilor de inovatori, inclusiv persoanelor fizice, universităților, organizațiilor de cercetare și întreprinderilor (IMM-uri, inclusiv cele nou-înființate, și, în cazuri excepționale, întreprinderile mici cu capitalizare medie) precum și beneficiarilor unici și consorțiilor multidisciplinare. Cel puțin 70 % din bugetul CEI este dedicat IMM-urilor, inclusiv întreprinderilor nou-înființate.
- (3) Comitetul CEI și caracteristicile managementului CEI sunt descrise în Decizia (UE) .../...⁺.

Articolul 10

Parteneriate europene

- (1) Unele părți ale programului pot fi implementate prin parteneriate europene. Implicarea Uniunii în parteneriatele europene ia oricare dintre următoarele forme:
- (a) participarea la parteneriate europene create pe baza unor memorandumuri de înțelegere sau a unor angajamente contractuale între Comisie și partenerii menționați la articolul 2 punctul 3, care precizează obiectivele parteneriatului european, angajamentele aferente ale Comisiei și ale altor parteneri privind contribuțiile financiare și/sau contribuțiile în natură ale acestora, indicatori-cheie de performanță și de impact, rezultatele care trebuie obținute și modalitățile de raportare; acestea includ identificarea activităților de C&I complementare care sunt implementate de parteneri și de program (parteneriate europene programate în comun);

⁺ JO: a se introduce în text numărul deciziei conținute în documentul ST 8967/20 [2018/0225 (COD)].

- (b) participarea și contribuția financiară la un program de activități de C&I, care să precizeze obiectivele, indicatorii-cheie de performanță și indicatorii de impact, precum și rezultatele care trebuie obținute, pe baza angajamentului partenerilor privind contribuțiile financiare și/sau în natură și a integrării activităților relevante ale acestora utilizând o acțiune de cofinanțare a programului (parteneriate europene cofinanțate);
- (c) participarea și contribuția financiară la programe de C&I desfășurate de mai multe state membre în conformitate cu articolul 185 din TFUE sau de către organisme instituite în temeiul articolului 187 din TFUE, cum ar fi întreprinderile comune, sau de comunitățile de cunoaștere și inovare ale EIT în conformitate cu Regulamentul EIT (parteneriate europene instituționalizate).

Parteneriatele europene instituționalizate sunt puse în aplicare numai în cazurile în care alte părți ale programului, inclusiv alte forme de parteneriate europene, nu ar îndeplini obiectivele sau nu ar genera impacturile preconizate necesare și în cazurile în care acest lucru este justificat de o perspectivă pe termen lung și de un grad ridicat de integrare. Parteneriatele europene în conformitate cu articolul 185 sau articolul 187 din TFUE instituie o gestionare centralizată a tuturor contribuțiilor financiare, cu excepția cazurilor bine justificate. În cazul gestiunii centralizate a tuturor contribuțiilor financiare, contribuțiile la nivel de proiect ale unui stat participant sunt efectuate pe baza finanțării solicitate pe baza propunerilor entităților juridice stabilite în statul participant respectiv, cu excepția cazului în care se convine altfel între toate statele participante.

Normele pentru astfel de parteneriate europene instituționalizate specifică, printre altele, obiectivele, indicatorii-cheie de performanță și indicatorii de impact, rezultatele care trebuie obținute, precum și angajamentele aferente privind contribuțiile financiare și/sau în natură ale partenerilor.

(2) Parteneriatele europene:

- (a) sunt stabilite în vederea soluționării problemelor europene sau mondiale numai în cazurile în care obiectivele programului ar fi atinse în mod mai eficient printr-un parteneriat european decât de către Uniune acționând independent și raportat la alte forme de sprijin în temeiul programului; o cotă adecvată din bugetul Orizont Europa se alocă acelor acțiuni ale programului care sunt puse în aplicare prin parteneriate europene; cea mai mare parte a bugetului din pilonul II se alocă pentru acțiuni din afara parteneriatelor europene;
- (b) aderă la principiul valorii adăugate a Uniunii, al transparenței și al deschiderii și la impactul în și pentru Europa, al efectului de levier puternic la o scară suficientă, al angajamentelor pe termen lung asumate de toate părțile implicate, al flexibilității în punerea în aplicare, al coerenței, al coordonării și al complementarității cu inițiativele Uniunii și cu inițiative locale, regionale, naționale și, atunci când este cazul, internaționale sau cu alte parteneriate europene și misiuni;
- (c) au o abordare clară bazată pe ciclul de viață, sunt limitate în timp și includ condiții pentru eliminarea treptată a finanțării din partea programului.

- (3) Parteneriatele europene în temeiul alineatului (1) literele (a) și (b) din prezentul articol sunt identificate în planurile strategice de C&I înainte de realizarea în cadrul programelor de lucru.
- (4) Dispozițiile și criteriile privind selecția, punerea în aplicare, monitorizarea, evaluarea și încheierea treptată a parteneriatelor europene sunt stabilite în anexa III.

Articolul 11

Revizuirea misiunilor și a domeniilor de parteneriat

Până la 31 decembrie 2023, Comisia efectuează o revizuire a anexei VI la prezentul regulament ca parte a monitorizării globale a programului, inclusiv a misiunilor și a parteneriatelor europene instituționalizate, instituite în temeiul articolului 185 sau 187 din TFUE, și prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind principalele constatări.

Articolul 12

Buget

- (1) Pachetul financiar pentru implementarea programului pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2027 este de 86 123 000 000 EUR în prețuri curente pentru programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) și pentru EIT și de 7 953 000 000 EUR în prețuri curente pentru programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (c).

- (2) Repartizarea orientativă a cuantumului menționat la alineatul (1) pentru programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) și pentru EIT este următoarea:
- (a) 23 546 000 000 EUR pentru pilonul I, „Excelență științifică”, pentru perioada 2021-2027, din care:
- (i) 15 027 000 000 EUR pentru CEC;
 - (ii) 6 333 000 000 EUR pentru MSCA;
 - (iii) 2 186 000 000 EUR pentru infrastructurile de cercetare;
- (b) 47 428 000 000 EUR pentru pilonul II, „Provocări globale și competitivitate industrială europeană”, pentru perioada 2021-2027, din care:
- (i) 6 893 000 000 EUR pentru clusterul „Sănătate”;
 - (ii) 1 386 000 000 EUR pentru clusterul „Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii”;
 - (iii) 1 303 000 000 EUR pentru clusterul „Securitate civilă pentru societate”;
 - (iv) 13 462 000 000 EUR pentru clusterul „Dimensiunea digitală, industrie și spațiu”;

- (v) 13 462 000 000 EUR pentru clusterul „Climă, energie și mobilitate”;
- (vi) 8 952 000 000 EUR pentru clusterul „Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu”;
- (vii) 1 970 000 000 EUR pentru acțiunile nenucleare directe ale JRC;
- (c) 11 937 000 000 EUR pentru pilonul III, „O Europă inovatoare”, pentru perioada 2021-2027, din care:
 - (i) 8 752 000 000 EUR pentru CEI;
 - (ii) 459 000 000 EUR pentru ecosistemele europene de inovare;
 - (iii) 2 726 000 000 EUR pentru EIT;
- (d) 3 212 000 000 EUR pentru partea intitulată „Extinderea participării și consolidarea SEC” pentru perioada 2021-2027, din care:
 - (i) 2 842 000 000 EUR pentru „Extinderea participării și răspândirea excelenței”;
 - (ii) 370 000 000 EUR pentru „reformarea și consolidarea sistemului european de C&I”.

- (3) Ca urmare a ajustării specifice fiecărui program prevăzute la articolul 5 din Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2093, cuantumul menționat la alineatul (1) pentru programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) din prezentul regulament și pentru EIT se majorează cu o alocare suplimentară de 3 000 000 000 EUR la prețuri constante din 2018, astfel cum se specifică în anexa II la Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2093.
- (4) Repartizarea orientativă a cuantumului menționat la alineatul (3) este următoarea:
- (a) 1 286 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru pilonul I, „Excelență științifică”, din care:
- (i) 857 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru CEC;
- (ii) 236 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru MSCA;
- (iii) 193 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru infrastructurile de cercetare;
- (b) 1 286 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru pilonul II, „Provocări globale și competitivitate industrială europeană”, din care:
- (i) 686 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru clusterul „Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii”;

- (ii) 257 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru clusterul „Securitate civilă pentru societate”;
- (iii) 171 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru clusterul „Dimensiunea digitală, industrie și spațiu”;
- (iv) 171 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru clusterul „Climă, energie și mobilitate”;
- (c) 270 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru pilonul III, „O Europă inovatoare”, din care:
 - (i) 60 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru ecosistemele europene de inovare;
 - (ii) 210 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru EIT;
- (d) 159 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru partea intitulată „Extinderea participării și consolidarea SEC”, din care:
 - (i) 99 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru „Extinderea participării și răspândirea excelenței”;
 - (ii) 60 000 000 EUR, la prețuri constante din 2018, pentru „reformarea și consolidarea sistemului european de C&I”.

- (5) Pentru a răspunde situațiilor neprevăzute sau unor nevoi și evoluții noi, Comisia poate, în cadrul procedurii bugetare anuale, să se abată de la cuantumurile menționate la alineatul (2) până la o limită maximă de 10 %. Nu se permite nicio astfel de abatere cu privire la cuantumurile menționate la alineatul (2) litera (b) punctul (vii) și la cuantumul total stabilit pentru partea intitulată „Extinderea participării și consolidarea SEC” menționat la alineatul (2).
- (6) Cuantumul menționat la alineatele (1) și (3) de la prezentul articol pentru programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) și pentru EIT poate acoperi, de asemenea, cheltuieli pentru activități de pregătire, monitorizare, control, audit, evaluare și alte activități și cheltuieli necesare pentru gestionarea și implementarea programului, inclusiv toate cheltuielile administrative, precum și pentru evaluarea îndeplinirii obiectivelor sale. Cheltuielile administrative aferente acțiunilor indirecte nu depășesc 5 % din bugetul total aferent acțiunilor indirecte ale programului specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) și al EIT. În plus, cuantumul menționat la alineatele (1) și (3) de la prezentul articol pentru programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) și pentru EIT poate de asemenea acoperi:
- (a) cheltuieli legate de studii, reuniuni ale experților, acțiuni de informare și comunicare, în măsura în care acestea au legătură cu obiectivele programului;
 - (b) cheltuieli legate de rețele informatice axate pe prelucrarea și schimbul de informații, inclusiv pentru instrumente informatice instituționale și alte tipuri de asistență tehnică și administrativă necesare în legătură cu gestionarea programului.

- (7) Dacă este necesar pentru a permite gestionarea acțiunilor nefinalizate până la 31 decembrie 2027, pot fi introduse în bugetul Uniunii credite pentru perioada de după 2027, pentru a acoperi cheltuielile prevăzute la alineatul (6).
- (8) Angajamentele bugetare pentru acțiuni care se desfășoară pe parcursul mai multor exerciții financiare pot fi repartizate în tranșe anuale pe mai multe exerciții financiare.
- (9) În conformitate cu articolul 193 alineatul (2) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul financiar, în cazuri justificate în mod corespunzător specificate în decizia de finanțare, pentru o perioadă limitată, activitățile sprijinite în temeiul prezentului regulament și costurile aferente pot fi considerate eligibile începând cu 1 ianuarie 2021, chiar dacă au fost implementate și, respectiv, suportate înainte de depunerea cererii de grant.

Articolul 13

Resurse din Instrumentul de redresare al Uniunii Europene

- (1) Sub rezerva articolului 3 alineatele (3), (4), (7) și (9) din Regulamentul (UE) 2020/2094, măsurile menționate la articolul 1 alineatul (2) din regulamentul respectiv sunt puse în aplicare în cadrul programului pe baza cuantumurilor menționate la articolul 2 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din regulamentul respectiv.

- (2) Cuantumulurile menționate la articolul 2 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din Regulamentul (UE) 2020/2094 constituie venituri alocate externe în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din regulamentul menționat. Respectivul cuantumuluri suplimentare sunt alocate exclusiv acțiunilor destinate C&I care vizează abordarea consecințelor crizei provocate de COVID-19, în special a consecințelor sale economice, sociale și societale. Se acordă prioritate IMM-urilor inovatoare și se acordă o atenție deosebită integrării acestora în proiectele colaborative din cadrul pilonului II.
- (3) Repartizarea orientativă a cuantumulurilor menționate la articolul 2 alineatul (2) litera (a) punctul (iv) din Regulamentul (UE) 2020/2094 este următoarea:
- (a) 25 % pentru clusterul „Sănătate”;
 - (b) 25 % pentru clusterul „Dimensiunea digitală, industrie și spațiu”;
 - (c) 25 % pentru clusterul „Climă, energie și mobilitate”;
 - (d) 25 % pentru CEI.

Articolul 14
Știința deschisă

- (1) Programul încurajează știința deschisă ca abordare a procesului științific bazat pe cooperare și pe diseminarea cunoașterii, în special în conformitate cu următoarele elemente care sunt asigurate în conformitate cu articolul 39 alineatul (3) din prezentul regulament:
 - (a) accesul deschis la publicațiile științifice care rezultă în urma cercetării finanțate prin program;
 - (b) accesul deschis la datele de cercetare, inclusiv la cele care stau la baza publicațiilor științifice, în conformitate cu principiul „cât mai deschis cu putință și cât de închis este necesar”.
- (2) În toate acordurile de asociere și de cooperare încheiate cu țări terțe, inclusiv în acordurile semnate de organisme de finanțare însărcinate cu gestionarea indirectă a programului se promovează și se încurajează principiul reciprocității în știința deschisă.
- (3) Gestionarea responsabilă a datelor de cercetare este asigurată în conformitate cu principiile de a fi „ușor de găsit”, „accesibile”, „interoperabile” și „reutilizabile” (denumite în continuare „principiile FAIR”). Se acordă atenție și conservării datelor pe termen lung.
- (4) Alte practici ale științei deschise sunt promovate și încurajate, inclusiv în beneficiul IMM-urilor.

Articolul 15

Finanțare alternativă, combinată și cumulativă și transferuri de resurse

- (1) Programul este implementat în sinergie cu alte programe ale Uniunii, în conformitate cu principiul prevăzut la articolul 7 alineatul (7).
- (2) Marca de excelență se acordă pentru cererile de propuneri specificate în programul de lucru. În conformitate cu dispoziția relevantă din Regulamentul privind dispozițiile comune pentru 2021-2027 și cu dispoziția relevantă din Regulamentul privind planurile strategice PAC, FEDR, FSE+ sau FEADR pot sprijini:
 - (a) acțiuni cofinanțate selecționate în cadrul programului; și
 - (b) acțiuni cărora le-a fost acordată o marcă de excelență cu condiția să respecte toate condițiile următoare:
 - (i) au fost evaluate în cadrul unei cereri de propuneri lansate în cadrul programului;
 - (ii) respectă cerințele minime de calitate din respectiva cerere de propuneri; și
 - (iii) nu au fost finanțate în cadrul cererii de propuneri respective exclusiv ca urmare a unor constrângeri bugetare.

- (3) Contribuțiile financiare în temeiul programelor cofinanțate prin FEDR, FSE+, FEAMPA și FEADR pot fi considerate drept contribuție a statului membru participant la parteneriatele europene în temeiul articolului 10 alineatul (1) literele (b) și (c) din prezentul regulament, cu condiția respectării dispozițiilor relevante din Regulamentul privind dispozițiile comune pentru 2021-2027 și a regulamentelor specifice fiecărui fond.
- (4) O acțiune care a beneficiat de o contribuție din partea altui program al Uniunii poate primi o contribuție și în cadrul programului, cu condiția ca aceste contribuții să nu acopere aceleași costuri. Normele programului relevant al Uniunii se aplică contribuției corespunzătoare la acțiune. Finanțarea cumulativă nu depășește costurile eligibile totale ale acțiunii. Sprijinul din partea diferitelor programe ale Uniunii poate fi calculat pe bază proporțională, în conformitate cu documentele care stabilesc condițiile de acordare a sprijinului.
- (5) Resursele alocate statelor membre în cadrul gestiunii partajate pot fi transferate, la cererea statului membru în cauză, către program sub rezerva condițiilor prevăzute în dispozițiile relevante din Regulamentul privind dispozițiile comune pentru 2021-2027. Comisia execută aceste resurse direct, în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) primul paragraf litera (a) din Regulamentul financiar, sau indirect, în conformitate cu litera (c) de la paragraful menționat. Resursele respective sunt utilizate în beneficiul statului membru în cauză.

- (6) În cazul în care Comisia nu și-a asumat un angajament juridic prin gestiune directă sau indirectă pentru resursele transferate în conformitate cu alineatul (5), resursele neangajate corespunzătoare pot fi transferate înapoi către unul sau mai multe dintre programele sursă respective, la cererea statului membru, în conformitate cu condițiile prevăzute în dispozițiile relevante din Regulamentul privind dispozițiile comune pentru 2021-2027.

Articolul 16

Țări terțe asociate la program

- (1) Programul este deschis asocierii următoarelor țări terțe (țări asociate):
- (a) membrii Asociației Europene a Liberului Schimb care sunt membri ai SEE, în conformitate cu condițiile stabilite în Acordul privind Spațiul Economic European;
 - (b) țările aderente, țările candidate și țările potențial candidate, în conformitate cu principiile generale și cu clauzele și condițiile generale de participare a țărilor respective la programele Uniunii stabilite prin acordurile-cadru și deciziile consiliilor de asociere corespunzătoare sau prin alte acorduri similare și în conformitate cu condițiile specifice prevăzute în acordurile dintre Uniune și țările respective;

- (c) țările din cadrul politicii europene de vecinătate, în conformitate cu principiile generale și cu clauzele și condițiile generale de participare a țărilor respective la programele Uniunii stabilite prin acordurile-cadru și deciziile consiliilor de asociere corespunzătoare sau prin alte acorduri similare și în conformitate cu condițiile specifice prevăzute în acordurile dintre Uniune și țările respective;
 - (d) țările și teritoriile terțe care îndeplinesc toate criteriile următoare:
 - (i) dispun de o bună capacitate în domeniile științei, tehnologiei și inovării;
 - (ii) se angajează în favoarea unei economii de piață deschise, bazate pe norme, incluzând un tratament corect și echitabil al drepturilor de proprietate intelectuală și respectarea drepturilor omului, susținută de instituții democratice;
 - (iii) promovează în mod activ politici menite să amelioreze bunăstarea economică și socială a cetățenilor.
- (2) Asocierea la program a oricărei țări terțe în temeiul alineatului (1) litera (d) se realizează în conformitate cu condițiile prevăzute într-un acord referitor la participarea țării terțe la orice program al Uniunii, cu condiția ca acordul:
- (a) să asigure un echilibru adecvat în ceea ce privește contribuțiile și beneficiile țării terțe care participă la programele Uniunii;

- (b) să stabilească condițiile de participare la programele Uniunii, inclusiv calcularea contribuțiilor financiare la programele individuale, și la costurile administrative ale acestora;
- (c) să nu confere țării terțe nicio putere decizională în raport cu programul Uniunii;
- (d) să garanteze drepturile Uniunii de a asigura buna gestiune financiară și de a proteja interesele financiare ale Uniunii.

Contribuțiile menționate la primul paragraf litera (b) de la prezentul alineat constituie venituri alocate în conformitate cu articolul 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar.

- (3) Domeniul de aplicare al asocierii fiecărei țări terțe la program ia în considerare o analiză a beneficiilor pentru Uniune și obiectivul de stimulare a creșterii economice în Uniune prin intermediul inovării. În consecință, cu excepția membrilor SEE, a țărilor în curs de aderare, a țărilor candidate și a țărilor potențial candidate, anumite părți ale programului pot fi excluse de la un acord de asociere pentru o anumită țară.
- (4) Acordul de asociere stabilește, în măsura în care este posibil, participarea reciprocă a entităților juridice stabilite în Uniune la programele echivalente din țările asociate, în conformitate cu condițiile stabilite în respectivele programe.

- (5) Condițiile care determină nivelul contribuției financiare asigură o corecție automată regulată a oricărui dezechilibru semnificativ comparativ cu cuantumul pe care entitățile stabilite în țara asociată îl primesc prin participarea la program, ținând seama de costurile de gestionare, execuție și exploatare a programului. Alocarea contribuțiilor financiare ține seama de nivelul de participare a entităților juridice din țările asociate la fiecare parte a programului.

TITLUL II

NORME DE PARTICIPARE ȘI DE DISEMINARE

Capitolul I

Dispoziții generale

Articolul 17

Organisme de finanțare și acțiunile directe ale JRC

- (1) Normele prevăzute în prezentul titlu nu se aplică acțiunilor directe întreprinse de JRC.

- (2) În cazuri justificate corespunzător, organismele de finanțare pot deroga de la normele stabilite în prezentul titlu, cu excepția articolelor 18, 19 și 20:
- (a) dacă o astfel de derogare este prevăzută în actul de bază prin care este instituit organismul de finanțare sau prin care acesta primește sarcini de execuție bugetară; sau
 - (b) pentru organismele de finanțare în temeiul articolului 62 alineatul (1) litera (c) punctele (ii), (iii) sau (v) din Regulamentul financiar, dacă acest lucru este prevăzut în acordul de contribuție și dacă este necesar ca urmare a nevoilor lor specifice de funcționare sau a naturii acțiunii.

Articolul 18

Acțiuni eligibile și principii etice

- (1) Fără a aduce atingere alineatului (2) din prezentul articol, numai acțiunile care pun în aplicare obiectivele menționate la articolul 3 sunt eligibile pentru finanțare.

Sunt excluse de la finanțare următoarele domenii de cercetare:

- (a) activități de cercetare care urmăresc clonarea umană în scop de reproducere;
- (b) activități menite să modifice moștenirea genetică a ființelor umane care ar putea duce la transformarea acestor modificări în caracteristici ereditare¹;

¹ Pot fi finanțate cercetările privind tratamentul cancerului la gonade.

- (c) activități destinate să creeze embrioni umani doar în scopul cercetării sau în scopul recoltării de celule stem, inclusiv prin intermediul transferului nucleului celulelor somatice.
- (2) Cercetarea asupra celulelor stem umane, atât adulte, cât și embrionare, poate fi finanțată în funcție de conținutul propunerii științifice și de cadrul legal al statelor membre implicate. Nu se acordă finanțare în interiorul sau în afara Uniunii pentru activitățile de cercetare interzise în toate statele membre. Nu se acordă finanțare într-un stat membru pentru o activitate de cercetare care este interzisă în respectivul stat membru.

Articolul 19

Norme etice

- (1) Acțiunile desfășurate în temeiul programului respectă principiile etice și dreptul Uniunii relevant, dreptul intern relevant și dreptul internațional relevant, inclusiv Carta și Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și protocoalele sale adiționale.

Se acordă o atenție deosebită principiului proporționalității, dreptului la viața privată, dreptului la protecția datelor cu caracter personal, dreptului la integritatea fizică și mentală a persoanei, dreptului la nediscriminare și necesității de a asigura protecția mediului și niveluri ridicate de protecție a sănătății umane.

- (2) Entitățile juridice care participă la o acțiune furnizează:
- (a) o autoevaluare privind etica care identifică și prezintă în detaliu toate aspectele legate de etică previzibile în legătură cu obiectivul, implementarea și impactul probabil al activităților care urmează a fi finanțate, inclusiv o confirmare a respectării dispozițiilor de la alineatul (1) și o descriere a modului în care va fi asigurat acest lucru;
 - (b) o confirmare a faptului că activitățile vor respecta Codul de conduită european pentru integritatea în cercetare publicat de ALLEA (*All European Academies*) și că nu vor fi desfășurate activități excluse de la finanțare;
 - (c) pentru activitățile desfășurate în afara Uniunii, o confirmare a faptului că aceleași activități ar fi fost autorizate într-un stat membru; și
 - (d) pentru activitățile care utilizează celule stem embrionare umane, după caz, detalii privind măsurile legate de licențe și control care vor fi luate de autoritățile competente ale statelor membre implicate, precum și detalii referitoare la aprobările privind etica care sunt obținute înainte de începerea activităților în cauză.

- (3) Propunerile sunt verificate în mod sistematic pentru a identifica acțiunile care generează probleme etice complexe sau grave și pentru a le supune unei evaluări privind etica. Evaluarea privind etica se efectuează de către Comisie, cu excepția cazului în care această sarcină este delegată organismului de finanțare. Toate acțiunile care implică utilizarea de celule stem embrionare umane sau embrioni umani fac obiectul unei evaluări privind etica. Verificările și evaluările privind etica se efectuează cu sprijinul experților în materie de etică. Comisia și organisme de finanțare asigură transparența procedurilor privind etica fără a aduce atingere caracterului confidențial al conținutului respectivelor proceduri.
- (4) Înainte de începerea activităților relevante, entitățile juridice care participă la o acțiune obțin toate aprobările sau alte documente obligatorii din partea comitetelor de etică locale sau naționale relevante sau din partea altor organisme, cum ar fi autoritățile de protecție a datelor. Documentele respective sunt păstrate la dosar și sunt transmise Comisiei sau organismului de finanțare relevant la cerere.
- (5) Dacă este cazul, Comisia sau organismul de finanțare relevant efectuează controale privind etica. În cazul problemelor etice grave sau complexe, controalele privind etica se efectuează de către Comisie, cu excepția cazului în care Comisia delegă această sarcină organismului de finanțare.
- Controalele privind etica se efectuează cu sprijinul experților în materie de etică.
- (6) Acțiunile care nu îndeplinesc normele etice menționate la alineatele (1)-(4) și, prin urmare, nu sunt acceptabile din punct de vedere etic sunt respinse sau încheiate din momentul stabilirii caracterului lor inacceptabil din punct de vedere etic.

Articolul 20

Securitate

- (1) Acțiunile desfășurate în cadrul programului respectă normele de securitate aplicabile și în special normele privind protecția informațiilor clasificate împotriva divulgării neautorizate, inclusiv dreptul Uniunii relevant și dreptul intern relevant. În cazul cercetării efectuate în afara Uniunii folosind sau generând informații clasificate, este de asemenea necesar ca, pe lângă respectarea cerințelor respective, să se fi încheiat un acord de securitate între Uniune și țara terță în care urmează să se desfășoare activitatea de cercetare.
- (2) Dacă este cazul, propunerile cuprind o autoevaluare a securității care identifică orice probleme de securitate și prezintă în detaliu modul în care respectivele probleme vor fi soluționate pentru a respecta dreptul Uniunii relevant și dreptul intern relevant.
- (3) Dacă este cazul, Comisia sau organismul de finanțare relevant desfășoară o procedură de control de securitate pentru propunerile care prezintă probleme de securitate.
- (4) Dacă este cazul, acțiunile efectuate în cadrul programului respectă Decizia (UE, Euratom) 2015/444 și normele sale de punere în aplicare.

- (5) Entitățile juridice care participă la o acțiune asigură protecția împotriva divulgării neautorizate a informațiilor clasificate utilizate sau generate de acțiune. Înainte de începerea activităților în cauză, acestea prezintă dovada autorizării de securitate a persoanelor sau instalațiilor, emisă de autoritățile naționale de securitate.
- (6) În cazul în care experții externi independenți trebuie să lucreze cu informații clasificate, este necesară acordarea autorizației de securitate corespunzătoare înainte de numirea experților respectivi.
- (7) Dacă este cazul, Comisia sau organismul de finanțare relevant poate efectua controale de securitate.
- (8) Acțiunile care nu respectă normele de securitate prevăzute la prezentul articol pot fi respinse sau încheiate în orice moment.

Capitolul II

Granturi

Articolul 21

Granturi

Granturile din cadrul programului sunt atribuite și gestionate în conformitate cu titlul VIII din Regulamentul financiar, cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul capitol.

Articolul 22

Entități juridice eligibile pentru participare

- (1) Orice entitate juridică, indiferent de locul în care își are sediul, și inclusiv entitățile juridice din țări terțe neasociate sau organizațiile internaționale pot participa la acțiuni în cadrul programului cu condiția îndeplinirii condițiilor prevăzute în prezentul regulament, precum și a oricăror condiții prevăzute în programul de lucru sau în cererea de propuneri.
- (2) Cu excepția cazurilor justificate în mod corespunzător în care programul de lucru prevede altfel, entitățile juridice care fac parte dintr-un consorțiu sunt eligibile pentru participarea la acțiuni în cadrul programului cu condiția ca respectivul consorțiu să includă:
 - (a) cel puțin o entitate juridică independentă stabilită într-un stat membru; și
 - (b) cel puțin alte două entități juridice independente stabilite în state membre diferite sau în țări asociate.
- (3) Acțiunile de cercetare de frontieră ale CEC, acțiunile CEI, acțiunile de formare profesională și de mobilitate sau acțiunile de cofinanțare a programului pot fi implementate de către una sau mai multe entități juridice, cu condiția ca una dintre respectivele entități juridice să fie stabilită într-un stat membru sau într-o țară asociată, în temeiul unui acord încheiat în conformitate cu articolul 16.

- (4) Acțiunile de coordonare și de sprijin pot fi implementate de către una sau mai multe entități juridice, care pot fi stabilite într-un stat membru, într-o țară asociată sau, în cazuri excepționale, într-o altă țară terță.
- (5) Pentru acțiunile legate de activele strategice, interesele, autonomia sau securitatea Uniunii, programul de lucru poate prevedea că participarea poate fi limitată la entități juridice stabilite numai în statele membre sau la entități juridice stabilite în anumite țări asociate sau în alte țări terțe, în plus față de statele membre. Orice limitare a participării entităților juridice stabilite în țări asociate care sunt membre ale SEE este în conformitate cu clauzele și condițiile din Acordul privind Spațiul Economic European. Din motive excepționale și justificate în mod corespunzător, în scopul de a garanta protecția intereselor strategice ale Uniunii și ale statelor sale membre, programul de lucru poate să excludă, de asemenea, participarea la cereri de propuneri individuale a entităților juridice stabilite în Uniune sau în țări asociate controlate direct sau indirect de către țări terțe care nu sunt asociate sau de către entități juridice din țări terțe care nu sunt asociate sau să permită participarea acestora numai în anumite condiții prevăzute în programul de lucru.
- (6) În cazul în care acest lucru este oportun și justificat în mod corespunzător, programul de lucru poate prevedea și alte criterii de eligibilitate decât cele prevăzute la alineatele (2)-(5), pentru a ține seama de cerințele de politică specifice sau de natura și obiectivele acțiunii, inclusiv privind numărul de entități juridice, tipul de entitate juridică și locul în care își au sediul.

- (7) Pentru acțiunile care beneficiază de cuantumuri în temeiul articolului 15 alineatul (5), participarea este limitată la o singură entitate juridică stabilită în jurisdicția autorității de management care efectuează delegarea, cu excepția cazului în care se convine altfel cu autoritatea de management în cauză.
- (8) Dacă se indică acest lucru în programul de lucru, JRC poate participa la acțiuni.
- (9) JRC, organizațiile internaționale de cercetare europeană și entitățile juridice înființate în temeiul dreptului Uniunii sunt considerate ca fiind stabilite într-un alt stat membru decât cele în care sunt stabilite celelalte entități juridice care participă la acțiune.
- (10) Pentru acțiunile de cercetare de frontieră ale CEC și acțiunile de formare profesională și mobilitate, precum și când se prevede astfel în programul de lucru, organizațiile internaționale cu sediul într-un stat membru sau într-o țară asociată sunt considerate ca fiind stabilite în statul membru sau țara asociată în cauză. Pentru alte părți ale programului, se consideră că organizațiile internaționale, altele decât organizațiile europene de cercetare internațională, sunt stabilite într-o țară terță neasociată.

Articolul 23

Entități juridice eligibile pentru finanțare

- (1) Entitățile juridice sunt eligibile pentru finanțare dacă sunt stabilite într-un stat membru sau într-o țară asociată. Numai entitățile juridice stabilite în jurisdicția autorității de management care efectuează delegarea sunt eligibile pentru finanțare pentru acțiunile care beneficiază de cuantumuri în temeiul articolului 15 alineatul (5), cu excepția cazului în care se convine altfel cu autoritatea de management.
- (2) Entitățile juridice stabilite într-o țară terță neasociată suportă costurile aferente participării lor. Cu toate acestea, o entitate juridică stabilită în țări terțe neasociate cu venituri scăzute și medii și, în mod excepțional, în alte țări terțe neasociate sunt eligibile pentru finanțare într-o acțiune dacă:
 - (a) țara terță este menționată în programul de lucru adoptat de Comisie; sau
 - (b) Comisia sau organismul de finanțare relevant consideră că participarea entității juridice în cauză este esențială pentru implementarea acțiunii.
- (3) Entitățile afiliate sunt eligibile pentru finanțare în cadrul unei acțiuni în cazul în care sunt stabilite într-un stat membru, într-o țară asociată sau într-o țară terță menționată în programul de lucru adoptat de Comisie.

- (4) Comisia pune periodic la dispoziția Consiliului și a Parlamentului informații privind cuantumul contribuțiilor financiare ale Uniunii acordate entităților juridice stabilite în țări terțe asociate și neasociate. În ceea ce privește țările asociate, informațiile respective includ și informații privind echilibrul lor financiar.

Articolul 24

Cereri de propuneri

- (1) Conținutul cererilor de propuneri pentru toate acțiunile este inclus în programul de lucru.
- (2) Dacă acest lucru este necesar pentru îndeplinirea obiectivelor lor, se poate recurge, în situații excepționale, la cereri de propuneri restrânse pentru dezvoltarea de activități suplimentare sau pentru adăugarea de noi parteneri la acțiunile existente. În plus, programul de lucru poate prevedea posibilitatea ca unele entități juridice din țările cu performanțe scăzute în domeniul C&I să se alăture unor acțiuni de colaborare în domeniul C&I deja selectate, sub rezerva acordului din partea consorțiului respectiv și cu condiția ca la acesta să nu participe deja alte entități juridice din țările respective.
- (3) Nu este necesară o cerere de propuneri pentru acțiunile de coordonare și de sprijin sau pentru acțiunile de cofinanțare a programului care:
- (a) urmează să fie desfășurate de JRC sau de entitățile juridice menționate în programul de lucru;

- (b) nu intră în domeniul de aplicare al unei cereri de propuneri, în conformitate cu articolul 195 litera (e) din Regulamentul financiar.
- (4) Programul de lucru precizează cererile de propuneri pentru care pot fi acordate mărci de excelență. Cu autorizarea prealabilă din partea solicitantului, informațiile privind cererea și evaluarea pot fi comunicate autorităților financiare interesate, sub rezerva încheierii unor acorduri de confidențialitate.

Articolul 25

Cereră de propuneri comune

Comisia sau organismul de finanțare relevant poate lansa o cerere de propuneri comună împreună cu:

- (a) țări terțe, inclusiv cu organizațiile și agențiile lor științifice și tehnologice;
- (b) organizații internaționale;
- (c) entități juridice non-profit.

În cazul unei cereri comune de propuneri, solicitanții respectă cerințele prevăzute la articolul 22 și se stabilesc proceduri comune pentru selectarea și evaluarea propunerilor. Procedurile respective implică un grup echilibrat de experți numiți de fiecare parte.

Articolul 26

Achiziții înainte de comercializare și achiziții publice de soluții inovatoare

- (1) Acțiunile pot să vizeze sau să aibă ca obiectiv principal achizițiile înainte de comercializare sau achizițiile publice de soluții inovatoare efectuate de către beneficiari care sunt autorități contractante sau entități contractante, astfel cum sunt definite în Directivele 2014/24/UE¹ și 2014/25/UE² ale Parlamentului European și ale Consiliului.
- (2) Procedurile privind achizițiile:
 - (a) respectă normele privind concurența și principiile transparenței, nediscriminării, tratamentului egal, bunei gestiuni financiare și proporționalității;
 - (b) pot autoriza atribuirea unor contracte multiple în cadrul aceleiași proceduri (aprovizionarea de la mai mulți furnizori);
 - (c) prevăd atribuirea contractelor ofertantului (ofertanților) care oferă cel mai bun raport calitate-preț, asigurând, în același timp, absența conflictelor de interese.

¹ Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 65).

² Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 243).

În cazul achizițiilor înainte de comercializare, atunci când este cazul și fără a aduce atingere principiilor enumerate la litera (a), procedura privind achizițiile poate fi simplificată sau accelerată și se pot prevedea condiții specifice, precum limitarea locului efectuării activităților care fac obiectul achizițiilor publice la teritoriul statelor membre și al țărilor asociate.

- (3) Contractantul care produce rezultate în cadrul achizițiilor înainte de comercializare deține cel puțin drepturile de proprietate intelectuală aferente respectivelor rezultate. Autoritățile contractante beneficiază cel puțin de drepturi de acces la rezultate scutite de redevențe pentru uz propriu și de dreptul de a acorda sau solicita contractanților să acorde licențe neexclusive unor părți terțe pentru a exploata rezultatele în numele autorității contractante în condiții echitabile și rezonabile, fără dreptul de a acorda sublicențe. În cazul în care un contractant nu reușește să exploateze din punct de vedere comercial rezultatele în decursul unei perioade date după achiziția înainte de comercializare, astfel cum s-a prevăzut în contract, autoritățile contractante îi pot solicita contractantului să transfere autorităților contractante drepturile de proprietate asupra rezultatelor, după ce l-au consultat pe acesta în legătură cu motivele neexploatării.

Articolul 27

Capacitatea financiară a solicitanților

- (1) În plus față de excepțiile prevăzute la articolul 198 alineatul (5) din Regulamentul financiar, capacitatea financiară este verificată numai pentru coordonator și numai dacă finanțarea solicitată din partea Uniunii pentru acțiune este egală cu sau mai mare de 500 000 EUR.

- (2) În pofida alineatului (1), dacă există motive de îndoială cu privire la capacitatea financiară a unui solicitant sau dacă există un risc mai ridicat ca urmare a participării la mai multe acțiuni în curs finanțate prin programele de C&I ale Uniunii, Comisia sau organismul de finanțare relevant verifică, de asemenea, capacitatea financiară a altor solicitanți sau a coordonatorilor inclusiv în cazul în care finanțarea solicitată este sub pragul menționat la alineatul (1).
- (3) În cazul în care capacitatea financiară este garantată din punct de vedere structural de către o altă entitate juridică, este verificată capacitatea financiară a respectivei entități juridice.
- (4) În cazul în care capacitatea financiară a unui solicitant este redusă, Comisia sau organismul de finanțare relevant poate să condiționeze participarea solicitantului de furnizarea unei declarații privind răspunderea în solidar de către o entitate afiliată.
- (5) Contribuția la mecanismul prevăzut la articolul 37 din prezentul regulament este considerată a fi o garanție suficientă în temeiul articolului 152 din Regulamentul financiar. Nicio garanție sau cauțiune suplimentară nu se acceptă din partea beneficiarilor și nu le este impusă acestora.

Articolul 28

Criteriile de atribuire și selecție

- (1) O propunere este evaluată pe baza următoarelor criterii de atribuire:
- (a) excelența;

- (b) impactul;
 - (c) calitatea și eficiența implementării.
- (2) În cazul propunerilor de acțiuni ale CEC privind cercetarea de frontieră, se aplică numai criteriul menționat la alineatul (1) litera (a).
 - (3) Programul de lucru stabilește detalii suplimentare privind aplicarea criteriilor de atribuire prevăzute la alineatul (1), inclusiv ponderările, plafoanele și, dacă este cazul, regulile relevante pentru tratarea propunerilor *ex-aequo*, luând în considerare obiectivele cererii de propuneri. Condițiile de tratare a propunerilor *ex-aequo* pot include următoarele criterii, lista nefiind exhaustivă: IMM-urile, genul și diversitatea geografică.
 - (4) Comisia și alte organisme de finanțare iau în considerare posibilitatea unei proceduri de depunere și de evaluare în două etape și, dacă este cazul, propunerile anonimizate pot fi evaluate în prima etapă de evaluare, pe baza unuia sau mai multor criterii de atribuire menționate la alineatul (1).

Articolul 29

Evaluare

- (1) Propunerile sunt evaluate de comitetul de evaluare, care este format din experți externi independenți.

Pentru activitățile CEI, pentru misiuni și în cazuri justificate în mod corespunzător, astfel cum se prevede în programul de lucru adoptat de Comisie, comitetul de evaluare poate fi alcătuit parțial sau, în cazul acțiunilor de coordonare și de sprijin, parțial sau integral, din reprezentanți ai unor instituții sau organe ale Uniunii, astfel cum sunt menționate la articolul 150 din Regulamentul financiar.

Procesul de evaluare poate fi urmărit de către observatori independenți.

(2) Dacă este cazul, comitetul de evaluare ierarhizează propunerile care au atins pragurile aplicabile, în conformitate cu:

- (a) punctajele de evaluare;
- (b) contribuția lor la îndeplinirea unor obiective de politică specifice, inclusiv la constituirea unui portofoliu coerent de proiecte, mai precis pentru activitățile din cadrul instrumentului Pathfinder, pentru misiuni și în alte cazuri justificate corespunzător, astfel cum se prevede în detaliu în programul de lucru adoptat de Comisie.

Pentru activitățile CEI, pentru misiuni și în alte cazuri justificate în mod corespunzător, astfel cum se prevede în detaliu în programul de lucru adoptat de Comisie, comitetul de evaluare poate, de asemenea, să propună modificări ale propunerilor, în măsura în care respectivele modificări sunt necesare pentru coerența abordării portofoliului. Respectivele modificări sunt în conformitate cu condițiile de participare și respectă principiul egalității de tratament. Comitetul programului este informat cu privire la astfel de situații.

- (3) Procesul de evaluare este conceput astfel încât să evite conflictele de interese și subiectivismul. Se garantează transparența criteriilor de evaluare și a metodei de punctare a propunerii.
- (4) În conformitate cu articolul 200 alineatul (7) din Regulamentul financiar, solicitanților li se furnizează feedback în toate etapele procesului de evaluare și, atunci când propunerea este respinsă, acestora li se furnizează motivele respingerii.
- (5) Entitățile juridice stabilite în țările cu performanțe scăzute în domeniul C&I care au participat cu succes la componenta „Extinderea participării și răspândirea excelenței” primesc, la cerere, o evidență a participării lor, care poate însoți propunerile pentru părțile colaborative ale programului pe care le coordonează.

Articolul 30

Procedura de reexaminare a evaluării, întrebări și plângeri

- (1) În cazul în care consideră că procedura de evaluare aplicabilă nu a fost corect aplicată în ceea ce privește propunerea sa¹, solicitantul poate solicita o reexaminare a evaluării.
- (2) Doar aspectele procedurale ale evaluării pot face obiectul unei cereri de reexaminare a evaluării. Evaluarea pertinentei unei propuneri nu face obiectul unei reexaminări a evaluării.

¹ Procedura va fi explicată într-un document publicat înainte de începerea procesului de evaluare.

- (3) O cerere de reexaminare a evaluării se referă la o propunere specifică și este prezentată în termen de 30 de zile de la comunicarea rezultatelor evaluării.

Un comitet de reexaminare a evaluării își comunică opinia privind aspectele procedurale ale evaluării, având la conducere și în componență funcționari ai Comisiei sau ai organismului de finanțare relevant, care nu au fost implicați în evaluarea propunerilor. Comitetul de reexaminare a evaluării poate recomanda una dintre următoarele acțiuni:

- (a) o reevaluare a propunerii care să fie efectuată în principal de către evaluatori care nu au fost implicați în evaluarea anterioară; sau
 - (b) confirmarea evaluării inițiale.
- (4) O reexaminare a evaluării nu atrage întârzieri în procesul de selecție a propunerilor care nu fac obiectul reexaminării respective.
- (5) Comisia se asigură că există o procedură prin care participanții pot adresa în mod direct întrebări și plângeri cu privire la participarea lor în cadrul programului. Informațiile privind modul de înregistrare a întrebărilor sau a plângerilor sunt puse la dispoziție online.

Articolul 31

Durata procedurilor de acordare a granturilor

- (1) Prin derogare de la articolul 194 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul financiar, se aplică următoarele termene:
 - (a) pentru informarea tuturor solicitanților cu privire la rezultatul evaluării cererii lor, un termen maxim de cinci luni de la data limită de depunere a propunerilor complete;
 - (b) pentru semnarea acordurilor de grant cu solicitanții, un termen maxim de opt luni de la data limită de depunere a propunerilor complete.
- (2) Programul de lucru poate stabili termene mai scurte decât cele prevăzute la alineatul (1).
- (3) În plus față de excepțiile prevăzute la articolul 194 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul financiar, termenele menționate la alineatul (1) de la prezentul articol pot fi depășite pentru acțiunile CEC, pentru misiuni și atunci când acțiunile sunt supuse unei evaluări privind etica sau unei evaluări de securitate.

Articolul 32
Execuția grantului

- (1) În cazul în care un beneficiar nu își îndeplinește obligațiile care îi revin în legătură cu implementarea tehnică a acțiunii, ceilalți beneficiari respectă obligațiile respective fără nicio finanțare suplimentară din partea Uniunii, cu excepția cazului în care sunt exonerati în mod expres de această obligație. Responsabilitatea financiară a fiecărui beneficiar se limitează la propria sa datorie, sub rezerva dispozițiilor privind mecanismul.
- (2) Acordul de grant poate stabili obiective de etapă și tranșele de prefinanțare aferente. Dacă obiectivele de etapă nu sunt îndeplinite, acțiunea poate fi suspendată, modificată sau, în cazuri justificate corespunzător, încheiată.
- (3) O acțiune poate fi, de asemenea, încheiată dacă rezultatele așteptate și-au pierdut relevanța pentru Uniune din motive științifice sau tehnologice sau, în cazul instrumentului Accelerator, și din motive economice, sau în cazul CEI și al misiunilor, și datorită relevanței lor ca parte a unui portofoliu de acțiuni. Comisia realizează o procedură împreună cu coordonatorul acțiunii și, dacă este cazul, cu experți externi independenți înainte de a decide încheierea unei acțiuni, în conformitate cu articolul 133 din Regulamentul financiar.

Articolul 33
Acorduri de grant

- (1) Comisia, în strânsă cooperare cu statele membre, elaborează modele de acorduri de grant între Comisie sau organismul de finanțare relevant și beneficiari, în conformitate cu prezentul regulament. În cazul în care este necesară o modificare semnificativă a unui model de acord de grant, printre altele în vederea unei simplificări în favoarea beneficiarilor, Comisia, în strânsă cooperare cu statele membre, revizuieste, după caz, modelul de acord de grant respectiv.
- (2) Acordurile de grant stabilesc drepturile și obligațiile beneficiarilor, precum și ale Comisiei sau ale organismului de finanțare relevant, în conformitate cu prezentul regulament. Acestea stabilesc, de asemenea, drepturile și obligațiile entităților juridice care devin beneficiari în cursul perioadei de implementare a acțiunii, precum și rolul și sarcinile unui coordonator.

Articolul 34
Rate de finanțare

- (1) Se aplică o rată de finanțare unică per acțiune pentru toate activitățile care sunt finanțate în cadrul acțiunii. Rata maximă per acțiune este stabilită în programul de lucru.

- (2) Pot fi rambursate până la 100 % din costurile eligibile totale ale unei acțiuni în cadrul programului, cu excepția:
- (a) acțiunilor de inovare, în cazul cărora pot fi rambursate până la 70 % din costurile eligibile totale, cu excepția entităților juridice non-profit, în cazul cărora pot fi rambursate până la 100 % din costurile eligibile totale;
 - (b) acțiunilor de cofinanțare a programului, în cazul cărora cel puțin 30 % din costurile eligibile totale și, în cazuri specifice și justificate în mod corespunzător, până la 70 % din costurile eligibile totale pot fi rambursate.
- (3) Ratele de finanțare stabilite în prezentul articol se aplică, de asemenea, acțiunilor pentru care se stabilește o finanțare pe baza ratei forfetare, a costurilor unitare sau a sumelor forfetare pentru întreaga acțiune sau pentru o parte a acesteia.

Articolul 35

Costuri indirecte

- (1) Costurile indirecte eligibile sunt de 25 % din totalul costurilor directe eligibile, exceptând costurile directe eligibile pentru subcontractare, sprijinul financiar acordat terților și orice costuri unitare sau sume forfetare care includ costuri indirecte.

Dacă este cazul, costurile indirecte incluse în costurile unitare sau în sumele forfetare se calculează utilizând rata forfetară menționată la primul paragraf, cu excepția costurilor unitare pentru bunuri și servicii facturate intern care se calculează pe baza costurilor reale, în conformitate cu practicile obișnuite de contabilitate analitică ale beneficiarilor.

- (2) În pofida alineatului (1), în cazul în care programul de lucru prevede acest lucru, costurile indirecte pot fi declarate sub formă de sumă forfetară sau de costuri unitare.

Articolul 36

Costuri eligibile

- (1) În plus față de criteriile stabilite la articolul 186 din Regulamentul financiar, pentru beneficiarii care primesc o remunerație pe bază de proiect, costurile cu personalul sunt eligibile în limita remunerației pe care o persoană ar primi-o pentru activitatea desfășurată în cadrul unor proiecte de C&I finanțate prin programe naționale, inclusiv contribuțiile la asigurările sociale și alte costuri legate de remunerarea personalului alocat acțiunii, care rezultă din dreptul intern sau din contractul de muncă.
- (2) Prin derogare de la articolul 190 alineatul (1) din Regulamentul financiar, costurile resurselor puse la dispoziție de părți terțe prin intermediul unor contribuții în natură sunt eligibile în limita costurilor directe eligibile ale părții terțe.
- (3) Prin derogare de la articolul 192 din Regulamentul financiar, veniturile generate de exploatarea rezultatelor nu sunt considerate drept încasări generate de acțiune.

(4) Beneficiarii pot utiliza practicile lor contabile obișnuite pentru a identifica și declara costurile suportate în legătură cu o acțiune, respectând toate clauzele și condițiile stabilite în acordul de grant, în conformitate cu prezentul regulament și cu articolul 186 din Regulamentul financiar.

(5) Prin derogare de la articolul 203 alineatul (4) din Regulamentul financiar, un certificat referitor la situațiile financiare este obligatoriu pentru plata soldului dacă cuantumul declarat drept costuri reale și costuri unitare, calculat în conformitate cu practicile obișnuite de contabilitate analitică, este egal cu sau mai mare de 325 000 EUR.

Certificatele privind declarațiile financiare pot fi întocmite de un auditor extern autorizat sau, în cazul organismelor publice, acestea pot fi emise de un funcționar public competent și independent, în conformitate cu articolul 203 alineatul (4) din Regulamentul financiar.

(6) Dacă este cazul, pentru acțiunile de formare și de mobilitate MSCA, contribuția Uniunii ține seama în mod corespunzător de toate costurile suplimentare ale beneficiarului legate de concediul de maternitate sau concediul pentru creșterea copilului, de concediul medical, de concediul special sau de o schimbare a organizației gazdă de recrutare sau de o schimbare a statutului familial al cercetătorului pe durata acordului de grant.

(7) Costurile legate de accesul deschis, inclusiv planurile de gestionare a datelor, sunt eligibile pentru rambursare, conform acordului de grant.

Articolul 37

Mecanismul de asigurare reciprocă

- (1) Se stabilește un mecanism de asigurare reciprocă (denumit în continuare „mecanismul”) care înlocuiește fondul stabilit în conformitate cu articolul 38 din Regulamentul (UE) nr. 1290/2013 și îi succede acestuia. Mecanismul acoperă riscul legat de nerecuperarea sumelor datorate de beneficiari:
- (a) Comisiei în temeiul Deciziei nr. 1982/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului¹;
 - (b) Comisiei și organelor Uniunii în temeiul „Orizont 2020”;
 - (c) Comisiei și organismelor de finanțare în temeiul programului.

Acoperirea riscului privind organismele de finanțare menționate la primul paragraf litera (c) poate fi realizată prin intermediul unui sistem de acoperire indirectă prevăzut în acordul aplicabil și ținând cont de natura organismului de finanțare.

¹ Decizia nr. 1982/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind al șaptelea program-cadru al Comunității Europene pentru activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative (2007-2013) (JO L 412, 30.12.2006, p. 1).

- (2) Mecanismul este gestionat de Uniune, reprezentată de Comisie, care acționează ca agent executiv. Comisia stabilește norme specifice de funcționare a mecanismului.
- (3) Beneficiarii contribuie cu echivalentul a 5 % din finanțarea Uniunii pentru acțiune. Pe baza unor evaluări periodice transparente, Comisia poate majora respectiva contribuție până la 8 % sau o poate reduce sub 5 %. Contribuția beneficiarilor la mecanism este dedusă din prefinanțarea inițială și este plătită la mecanism în numele beneficiarilor. Respectiva contribuție nu depășește cuantumul prefinanțării inițiale.
- (4) Contribuția beneficiarilor se restituie la momentul plății soldului.
- (5) Orice câștig financiar generat de mecanism este atribuit mecanismului. În cazul în care câștigul este insuficient, mecanismul nu intervine și Comisia sau organismul de finanțare relevant recuperează orice quantum datorat direct de la beneficiari sau de la părți terțe.
- (6) Cuantumul recuperat constituie venituri atribuite mecanismului în sensul articolului 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar. După încheierea tuturor granturilor ale căror riscuri sunt acoperite direct sau indirect prin mecanism, orice sume restante sunt recuperate de Comisie și sunt înregistrate în bugetul Uniunii, sub rezerva deciziilor autorității legislative.

- (7) Mecanismul poate fi extins la beneficiarii oricărui alt program al Uniunii care face obiectul gestiunii directe. Comisia adoptă condițiile de participare ale beneficiarilor altor programe.

Articolul 38

Dreptul de proprietate și protecția

- (1) Beneficiarii sunt proprietarii rezultatelor pe care le generează. Ei se asigură că orice drepturi ale angajaților lor sau ale oricărei alte părți asupra rezultatelor pot fi exercitate într-un mod compatibil cu obligațiile beneficiarilor din acordul de grant.

Doi sau mai mulți beneficiari dețin în comun proprietatea asupra rezultatelor în cazul în care:

- (a) le-au generat în comun; și
- (b) nu este posibil:
 - (i) să se determine contribuția respectivă a fiecărui beneficiar; sau
 - (ii) să se separe rezultatele atunci când se solicită, se obține sau se menține protecția rezultatelor.

Coproprietarii încheie un acord în scris privind alocarea și condițiile de exercitare a drepturilor lor de proprietate comună. Cu excepția cazului în care se convine altfel în cadrul acordului de consorțiu sau în cadrul acordului de proprietate comună, fiecare coproprietar poate să acorde licențe neexclusive unor părți terțe pentru exploatarea rezultatelor deținute în comun (fără dreptul de a acorda sublicențe) dacă ceilalți coproprietari sunt informați în prealabil și primesc o compensație echitabilă și rezonabilă. Coproprietarii pot conveni în scris să aplice un alt regim decât proprietatea comună.

- (2) Beneficiarii care au primit finanțare din partea Uniunii își protejează în mod adecvat rezultatele în cazul în care protecția este posibilă și justificată, luând în considerare toate aspectele relevante, inclusiv perspectivele de exploatare comercială și orice alte interese legitime. Atunci când decid cu privire la protecție, beneficiarii iau în considerare, de asemenea, interesele legitime ale celorlalți beneficiari ai acțiunii.

Articolul 39

Exploatare și diseminare

- (1) Fiecare beneficiar care a primit finanțare din partea Uniunii depune toate eforturile pentru a exploata rezultatele pe care le deține sau pentru a se asigura că acestea sunt exploatate de o altă entitate juridică. Exploatarea poate fi realizată în mod direct de către beneficiari sau în mod indirect, în special prin transferul rezultatelor sau acordarea de licențe în conformitate cu articolul 40.

Programul de lucru poate prevedea obligații suplimentare privind exploatarea.

În cazul în care, în pofida eforturilor depuse, beneficiarul nu reușește să-și exploateze rezultatele în mod direct sau indirect în cursul unei perioade date stabilite în acordul de grant, acesta utilizează o platformă online adecvată, astfel cum a fost stabilită în acordul de grant, pentru a găsi părți interesate în vederea exploatării rezultatelor respective. La cererea beneficiarului se poate renunța la respectiva obligație, în cazul în care acest lucru este justificat.

- (2) Beneficiarii diseminează rezultatele obținute imediat ce este fezabil, într-un format accesibil public, sub rezerva unor eventuale restricții ca urmare a protejării drepturilor de proprietate intelectuală, a unor norme de securitate sau a unor interese legitime.

Programul de lucru poate prevedea obligații suplimentare privind diseminarea, protejând totodată interesele economice și științifice ale Uniunii.

- (3) Beneficiarii se asigură că accesul deschis la publicațiile științifice este oferit în conformitate cu clauzele și condițiile prevăzute în acordul de grant. În special, beneficiarii se asigură că ei înșiși sau autorii dețin suficiente drepturi de proprietate intelectuală pentru a respecta cerințele privind accesul deschis.

Clauzele și condițiile stabilite în acordul de grant prevăd, ca regulă generală, un acces deschis la datele de cercetare, dar oferind și posibilitatea aplicării unor excepții, conform principiului „cât mai deschis cu putință și cât de închis este necesar”, ținându-se seama de interesele legitime ale beneficiarilor, inclusiv exploatarea comercială, și de orice altă constrângere, cum ar fi normele privind protecția datelor, viața privată, confidențialitatea, secretele comerciale, interesele competitive ale Uniunii, normele de securitate sau drepturile de proprietate intelectuală.

Programul de lucru poate să prevadă stimulente sau obligații suplimentare în scopul adoptării practicilor științei deschise.

- (4) Beneficiarii gestionează toate datele de cercetare generate de o acțiune din cadrul programului cu respectarea principiilor FAIR și în conformitate cu acordul de grant și instituie un plan de gestionare a datelor.

Programul de lucru poate să prevadă, dacă se justifică, obligații suplimentare privind utilizarea EOSC pentru stocarea datelor de cercetare și acordarea accesului la acestea.

- (5) Beneficiarii care intenționează să își disemineze rezultatele informează în prealabil ceilalți beneficiari ai acțiunii. Orice alt beneficiar poate prezenta obiecții în cazul în care poate să demonstreze că diseminarea rezultatelor i-ar prejudicia în mod semnificativ interesele legitime legate de rezultatele sale sau de informațiile sale preexistente. În astfel de cazuri, rezultatele nu sunt diseminate decât dacă se iau măsuri corespunzătoare pentru protejarea respectivelor interese legitime.

- (6) Cu excepția cazului în care programul de lucru prevede altfel, propunerile cuprind un plan de exploatare și de diseminare a rezultatelor. În cazul în care exploatarea preconizată a rezultatelor presupune dezvoltarea, crearea, fabricarea și comercializarea unui produs sau a unui proces sau crearea și furnizarea unui serviciu, planul include o strategie pentru respectiva exploatare. Dacă planul prevede o exploatare a rezultatelor în principal în țări terțe neasociate, entitățile juridice explică de ce exploatarea este totuși considerată a fi în interesul Uniunii.

Beneficiarii actualizează planul de exploatare și de diseminare a rezultatelor în cursul și după încheierea acțiunii, în conformitate cu acordul de grant.

- (7) Pentru a asigura monitorizarea și diseminarea de către Comisie sau de către organismul de finanțare relevant, beneficiarii furnizează orice informație solicitată privind exploatarea și diseminarea rezultatelor lor, în conformitate cu acordul de grant. Sub rezerva intereselor legitime ale beneficiarilor, aceste informații sunt făcute publice.

Articolul 40

Transferul și acordarea de licențe

- (1) Beneficiarii pot să transfere dreptul de proprietate asupra rezultatelor lor. Aceștia se asigură că obligațiile lor se aplică și noului proprietar și că acesta are obligația de a le transmite mai departe în cazul oricărui transfer ulterior.

- (2) Beneficiarii care intenționează să transfere dreptul de proprietate asupra rezultatelor informează în prealabil orice alt beneficiar care are încă drepturi de acces la rezultate, cu excepția cazului în care se convine altfel în scris pentru anumite părți terțe identificate în mod specific, inclusiv pentru entitățile afiliate, sau cu excepția cazului în care este imposibil în temeiul legislației aplicabile. Notificarea include suficiente informații cu privire la noul proprietar pentru a permite oricărui beneficiar să evalueze efectele asupra drepturilor sale de acces.

Cu excepția cazului în care se convine altfel în scris pentru anumite părți terțe identificate în mod specific, inclusiv pentru entitățile afiliate, un beneficiar poate prezenta obiecții cu privire la transferul dreptului de proprietate asupra rezultatelor de către un alt beneficiar dacă poate să demonstreze că transferul ar avea un efect negativ asupra drepturilor sale de acces. În acest caz, transferul nu are loc până când nu se ajunge la un acord între beneficiarii în cauză. Acordul de grant stabilește termene în acest sens.

- (3) Beneficiarii pot să acorde licențe cu privire la rezultatele lor sau pot să acorde sub o altă formă dreptul de a le exploata, inclusiv în mod exclusiv, dacă acest lucru nu afectează respectarea obligațiilor lor. Se pot acorda licențe exclusive pentru rezultate, cu condiția ca toți ceilalți beneficiari implicați să își dea acordul că renunță la drepturile lor de acces la rezultate.
- (4) În cazul în care acest lucru este justificat, acordul de grant prevede dreptul Comisiei sau al organismului de finanțare relevant de a formula obiecții cu privire la transferurile dreptului de proprietate asupra rezultatelor sau cu privire la acordarea unei licențe exclusive privind rezultatele, dacă:
- (a) beneficiarii care au generat rezultatele au primit finanțare din partea Uniunii;

- (b) transferul sau acordarea de licențe se realizează către o entitate juridică stabilită într-o țară terță neasociată; și
- (c) transferul sau acordarea de licențe nu este în conformitate cu interesele Uniunii.

Dacă este prevăzut dreptul de a formula obiecții, beneficiarul transmite o notificare în prealabil privind intenția sa de a transfera dreptul de proprietate asupra rezultatelor sau de a acorda o licență exclusivă privind rezultatele. Se poate renunța în scris la dreptul de a formula obiecții cu privire la transferuri sau licențe acordate unor anumite entități juridice identificate în mod specific în cazul în care se instituie măsuri de apărare a intereselor Uniunii.

Articolul 41

Drepturi de acces

- (1) Cererile de exercitare a drepturilor de acces și renunțarea la drepturile de acces se realizează în scris.
- (2) Cu excepția cazului în care se convine altfel cu entitatea care acordă drepturile de acces, acestea nu includ dreptul de a acorda sublicențe.
- (3) Înainte de a adera la acordul de grant, beneficiarii se informează reciproc cu privire la orice restricții privind acordarea de acces la informațiile lor preexistente.
- (4) În cazul în care un beneficiar nu mai este implicat într-o acțiune, acest lucru nu îi afectează obligațiile de acordare a accesului.

- (5) În cazul în care un beneficiar nu își îndeplinește obligațiile, beneficiarii pot decide să îi retragă drepturile de acces respectivului beneficiar.
- (6) Beneficiarii acordă acces:
- (a) la rezultatele lor fără să perceapă redevențe oricărui alt beneficiar în cadrul acțiunii care are nevoie de rezultate pentru a-și pune în aplicare propriile sarcini;
 - (b) la informațiile lor preexistente oricărui alt beneficiar în cadrul acțiunii care are nevoie de acestea pentru a-și pune în aplicare propriile sarcini, sub rezerva oricăror restricții menționate la alineatul (3) de la prezentul articol; accesul respectiv se acordă fără să se perceapă redevențe, cu excepția cazului în care beneficiarii convin altfel înainte de aderarea lor la acordul de grant;
 - (c) la rezultatele lor și, sub rezerva oricăror restricții prevăzute la alineatul (3) de la prezentul articol, la informațiile lor preexistente, oricărui alt beneficiar în cadrul acțiunii care are nevoie de acestea pentru a exploata propriile sale rezultate; accesul respectiv se acordă în condiții echitabile și rezonabile care urmează să fie convenite.
- (7) Cu excepția cazului în care se convine altfel de către beneficiari, aceștia acordă, de asemenea, acces la rezultatele lor și, sub rezerva oricăror restricții prevăzute la alineatul (3), la informațiile lor preexistente unei entități juridice care:
- (a) este stabilită într-un stat membru sau într-o țară asociată;

- (b) se află sub controlul direct sau indirect al unui alt beneficiar sau se află sub același control direct sau indirect ca și beneficiarul respectiv sau controlează direct sau indirect beneficiarul respectiv; și
- (c) are nevoie de acces pentru a exploata rezultatele beneficiarului respectiv, în conformitate cu obligațiile beneficiarului privind exploatarea.

Accesul respectiv se acordă în condiții echitabile și rezonabile care urmează să fie convenite.

- (8) Se poate formula o cerere de obținere a drepturilor de acces în scopul exploatării în termen de maximum un an după încheierea acțiunii, cu excepția cazului în care beneficiarii convin cu privire la un alt termen.
- (9) Beneficiarii care au primit finanțare din partea Uniunii acordă acces la rezultatele lor fără să perceapă redevențe instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii, în vederea elaborării, implementării și monitorizării politicilor sau programelor Uniunii. Accesul se limitează la utilizări necomerciale și neconcurențiale.

Aceste drepturi de acces nu includ informațiile preexistente ale beneficiarilor.

În cazul acțiunilor din clusterul „Securitatea civilă pentru societate”, beneficiarii care au primit finanțare din partea Uniunii acordă, de asemenea, acces la rezultatele lor fără să perceapă redevențe autorităților naționale din statele membre, în vederea elaborării, implementării și monitorizării politicilor sau programelor lor în acest domeniu. Accesul se limitează la utilizări necomerciale și neconcurențiale și face obiectul unui acord bilateral care definește condiții specifice menite să asigure faptul că drepturile de acces respective sunt utilizate numai în scopul preconizat și că sunt prevăzute obligații de confidențialitate corespunzătoare. Statul membru, instituția, organul, oficiul sau agenția Uniunii care formulează solicitarea informează toate statele membre cu privire la solicitarea respectivă.

- (10) Programul de lucru poate prevedea, după caz, obligații suplimentare privind drepturi de acces suplimentare.

Articolul 42

Dispoziții specifice

- (1) Se pot aplica dispoziții specifice privind dreptul de proprietate, exploatarea și diseminarea, transferul și licențele, precum și drepturile de acces, pentru acțiuni CEC, acțiuni de formare profesională și mobilitate, acțiuni legate de achizițiile înainte de comercializare, acțiuni legate de achizițiile publice de soluții inovatoare, acțiuni de cofinanțare a programului, precum și pentru acțiuni de coordonare și de sprijin.
- (2) Dispozițiile specifice menționate la alineatul (1) sunt stabilite în acordul de grant și nu modifică principiile și obligațiile privind accesul deschis.

Articolul 43

Premii

- (1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul capitol, premiile de stimulare sau recunoaștere din cadrul programului sunt atribuite și gestionate în conformitate cu titlul IX din Regulamentul financiar.
- (2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în programul de lucru sau în regulile concursurilor, orice entitate juridică, indiferent de locul în care își are sediul, poate participa la un concurs.
- (3) Comisia sau organismul de finanțare relevant poate organiza, dacă este cazul, concursuri cu premii împreună cu:
 - (a) alte organe ale Uniunii;
 - (b) țări terțe, inclusiv cu organizațiile și agențiile lor științifice și tehnologice;
 - (c) organizații internaționale; sau
 - (d) entități juridice fără scop lucrativ.
- (4) Programele de lucru sau regulile concursurilor precizează obligațiile în ceea ce privește comunicarea și, dacă este cazul, exploatarea și diseminarea, dreptul de proprietate și drepturile de acces, inclusiv dispozițiile privind licențele.

Capitolul III

Achiziții

Articolul 44

Achiziții

- (1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul capitol, achizițiile din cadrul programului sunt efectuate în conformitate cu titlul VII din Regulamentul financiar.
- (2) Achizițiile pot lua și forma unor achiziții înainte de comercializare sau a unor achiziții publice de soluții inovatoare efectuate de Comisie sau de organismul de finanțare relevant pe cont propriu sau în colaborare cu autoritățile contractante din statele membre și țările asociate. În astfel de cazuri se aplică normele prevăzute la articolul 26 din prezentul regulament.

Capitolul IV

Operațiuni de finanțare mixtă și finanțarea mixtă

Articolul 45

Operațiuni de finanțare mixtă

Operațiunile de finanțare mixtă din cadrul programului sunt implementate în conformitate cu programul InvestEU și cu titlul X din Regulamentul financiar.

Articolul 46

Finanțare mixtă în cadrul Orizont Europa și finanțarea mixtă în cadrul CEI

- (1) Componenta de grant și cea de avans rambursabil care alcătuiesc finanțarea mixtă în cadrul Orizont Europa și finanțarea mixtă în cadrul CEI fac obiectul articolelor 34-37 din prezentul regulament.
- (2) Finanțarea mixtă în cadrul CEI este executată în conformitate cu articolul 48. Sprijinul din finanțarea mixtă în cadrul CEI poate fi acordat până când acțiunea poate fi finanțată ca o operațiune de finanțare mixtă sau ca o operațiune de finanțare și de investiții acoperită în întregime de garanția Uniunii în cadrul programului InvestEU. Prin derogare de la articolul 209 din Regulamentul financiar, condițiile prevăzute la alineatul (2) de la respectivul articol și, în special, la literele (a) și (d) nu se aplică la momentul acordării finanțării mixte în cadrul CEI.

- (3) Finanțarea mixtă în cadrul Orizont Europa poate fi acordată pentru o acțiune de cofinanțare a programului în cazul în care un program comun al statelor membre și al țărilor asociate prevede utilizarea instrumentelor financiare în sprijinul acțiunilor selectate. Evaluarea și selecția unor astfel de acțiuni se efectuează în conformitate cu articolele 15, 23, 24, 27, 28 și 29. Condițiile de implementare a finanțării mixte în cadrul Orizont Europa sunt conforme cu articolul 32 și, prin analogie, cu articolul 48 alineatul (10), precum și cu orice condiții suplimentare și justificate prevăzute în programul de lucru.
- (4) Rambursările, inclusiv avansurile rambursate și veniturile din finanțarea mixtă în cadrul Orizont Europa și din finanțarea mixtă în cadrul CEI sunt considerate drept venituri alocate interne, în conformitate cu articolul 21 alineatul (3) litera (f) și articolul 21 alineatul (4) din Regulamentul financiar.
- (5) Finanțarea mixtă în cadrul Orizont Europa și finanțarea mixtă în cadrul CEI se furnizează într-un mod care promovează competitivitatea Uniunii și nu denaturează concurența pe piața internă.

Articolul 47
Instrumentul Pathfinder

- (1) Instrumentul Pathfinder acordă granturi pentru proiecte de vârf cu grad ridicat de risc, implementate de consorții sau de beneficiari unici, vizând realizarea unor inovații radicale și crearea unor noi oportunități de piață. Instrumentul Pathfinder oferă sprijin în etapele incipiente ale cercetării și dezvoltării științifice, tehnologice sau bazate pe inovare aprofundată (*deep tech*), inclusiv validarea conceptului și prototipurile pentru validarea tehnologiei.

Instrumentul Pathfinder este implementat în principal prin intermediul unei cereri de propuneri deschise de propuneri ascendente cu termene-limită periodice în fiecare an și propune, de asemenea, concursuri pentru a dezvolta obiective strategice esențiale care necesită tehnologii *deep tech* și gândire radicală.

- (2) Activitățile de tranziție ale instrumentului Pathfinder ajută toate tipurile de cercetători și inovatori să-și construiască căi de dezvoltare comercială în Uniune, cum ar fi activități demonstrative și studii de fezabilitate pentru a evalua propunerile de afaceri potențiale, și sprijină crearea unor întreprinderi spin-off și înființarea de noi întreprinderi.

Lansarea și conținutul cererilor de propuneri pentru activitățile de tranziție aferente instrumentului Pathfinder se stabilesc având în vedere obiectivele și bugetul stabilite în programul de lucru pentru portofoliul de acțiuni vizat.

Se pot acorda granturi suplimentare pentru un quantum fix care nu depășește 50 000 EUR fiecărei propuneri deja selectate în cadrul instrumentului Pathfinder și, după caz, în cadrul activităților de tranziție aferente instrumentului Pathfinder, prin intermediul unei cereri de propuneri, pentru desfășurarea de activități complementare, inclusiv acțiuni urgente de coordonare și sprijin și pentru consolidarea comunității de beneficiari ai portofoliului, cum ar fi evaluarea eventualelor spin-off-uri, a posibilelor inovații creatoare de piețe sau elaborarea unui plan de afaceri. Comitetul programului instituit în temeiul programului specific este informat cu privire la astfel de situații.

- (3) Criteriile de atribuire menționate la articolul 28 se aplică instrumentului Pathfinder.

Articolul 48

Instrumentul Accelerator

- (1) Instrumentul Accelerator urmărește în primul rând susținerea inovării creatoare de piețe. Acesta sprijină doar beneficiarii unici și oferă în principal finanțare mixtă. În anumite condiții, acesta poate oferi și sprijin exclusiv sub formă de granturi sau de capitaluri proprii.

Instrumentul Accelerator oferă următoarele tipuri de sprijin:

- (a) sprijin prin finanțare mixtă pentru IMM-urile, inclusiv pentru întreprinderile nou-înființate și, în cazuri excepționale pentru întreprinderile cu capitalizare medie de mici dimensiuni, care realizează inovații radicale sau disruptive nebancabile;

- (b) sprijin exclusiv sub formă de granturi pentru IMM-urile, inclusiv întreprinderile nou-înființate, care realizează orice tip de inovare, de la inovare progresivă la cea radicală sau disruptivă, urmărind extinderea pe viitor;
- (c) sprijin exclusiv sub formă de capital propriu IMM-urilor nebancabile, inclusiv întreprinderilor nou-înființate, care au primit deja un sprijin exclusiv sub formă de granturi.

În cadrul instrumentului Accelerator se acordă sprijin exclusiv sub formă de granturi numai sub rezerva îndeplinirii următoarelor condiții cumulative:

- (a) proiectul cuprinde informații cu privire la capacitatea și disponibilitatea de extindere ale solicitantului;
- (b) beneficiarul este întreprindere nou-înființată sau o IMM;
- (c) în cadrul instrumentului Accelerator se acordă unui beneficiar un sprijin exclusiv sub formă de granturi numai o singură dată pe durata implementării programului, cu un plafon maxim de 2,5 milioane EUR.

- (2) Beneficiarul instrumentului Accelerator este o entitate juridică care îndeplinește criteriile pentru a fi considerată o întreprindere nou-înființată, o IMM sau, în situații excepționale, o întreprindere cu capitalizare medie de mici dimensiuni care intenționează să se extindă, stabilită într-un stat membru sau într-o țară asociată. Propunerea poate fi prezentată fie de către beneficiar, fie, cu condiția acordului prealabil al beneficiarului, de către una sau mai multe persoane fizice sau entități juridice care intenționează să înființeze sau să sprijine beneficiarul respectiv. În cazul din urmă, acordul de finanțare este semnat numai cu beneficiarul.
- (3) O singură decizie de atribuire acoperă și finanțează toate formele de contribuție a Uniunii prevăzute în cadrul finanțării mixte a CEL.
- (4) În temeiul articolelor 27, 28 și 29 și sub rezerva alineatului (5) de la prezentul articol, propunerile fac obiectul unei evaluări a valorii lor individuale de către experți externi independenți și sunt selectate pentru finanțare printr-o cerere de propuneri deschisă cu date-limită.
- (5) Propunerile prezentate sunt evaluate pe baza următoarelor criterii de atribuire:
- (a) excelența;
 - (b) impactul;
 - (c) nivelul de risc al acțiunii care ar împiedica investițiile, calitatea și eficiența implementării și necesitatea sprijinului din partea Uniunii.

- (6) Cu acordul solicitanților în cauză, Comisia sau organismele de finanțare care implementează programul (inclusiv comunitățile de cunoaștere și inovare ale EIT) pot să prezinte în mod direct, în vederea evaluării pe baza criteriilor de atribuire menționate la alineatul (5) litera (c), o propunere pentru o acțiune de inovare și de introducere pe piață care îndeplinește deja criteriile de atribuire menționate la alineatul (5) literele (a) și (b), sub rezerva îndeplinirii următoarelor condiții cumulative:
- (a) propunerea rezultă din orice altă acțiune finanțată prin Orizont 2020, prin program sau, sub rezerva unui etape-pilot cu scop de explorare care urmează să fie lansată în cadrul primului program de lucru, din programe naționale și/sau regionale, pornindu-se de la o trecere în revistă a cererii pentru un astfel de mecanism. Dispozițiile detaliate se prevăd în programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a);
 - (b) propunerea se bazează pe o evaluare a proiectului efectuată în cursul celor doi ani anteriori, care examinează excelența și impactul propunerii și face obiectul condițiilor și procedurilor detaliate în programul de lucru.
- (7) Poate fi acordată o marcă de excelență, sub rezerva îndeplinirii următoarelor condiții cumulative:
- (a) beneficiarul este o întreprindere nou-înființată, o IMM sau o întreprindere cu capitalizare medie de mici dimensiuni;
 - (b) propunerea a fost eligibilă și a atins pragurile aplicabile pentru criteriile de atribuire menționate la alineatul (5) literele (a) și (b);

(c) activitatea ar fi eligibilă în cadrul unei acțiuni de inovare.

- (8) În cazul în care o propunere a îndeplinit criteriile de evaluare, experții externi independenți propun un sprijin corespunzător în cadrul instrumentului Accelerator, pe baza riscului asumat și a resurselor și timpului necesare pentru a aduce și a introduce inovația pe piață.

Comisia, pe baza unor motive justificate, poate respinge o propunere reținută de experți externi independenți, inclusiv din cauza neconformității cu obiectivele politicilor Uniunii. Comitetul programului este informat cu privire la motivele unei astfel de respingeri.

- (9) Componenta „grant” sau „avans rambursabil” a sprijinului prin instrumentul Accelerator nu depășește 70 % din costurile totale eligibile ale acțiunii de inovare selectate.
- (10) Condițiile de implementare a componentelor „capitaluri proprii” și „sprijin rambursabil” ale sprijinului prin instrumentul Accelerator sunt stabilite în Decizia (UE) .../...⁺.
- (11) Contractul pentru acțiunea selectată stabilește obiective de etapă specifice măsurabile și prefinanțarea și plățile în tranșe corespunzătoare ale sprijinului prin instrumentul Accelerator.

⁺ JO: a se introduce în text numărul deciziei conținute în documentul ST 8967/20 [(2018/0225 (COD))].

În cazul finanțării mixte în cadrul CEI, activitățile care corespund unei acțiuni de inovare pot fi lansate și se poate plăti prima tranșă de prefinanțare a grantului sau avansul rambursabil înainte de execuția altor componente ale finanțării mixte atribuite în cadrul CEI. Execuția respectivelor componente este condiționată de realizarea obiectivelor de etapă specifice stabilite în contract.

- (12) În conformitate cu contractul, acțiunea este suspendată, modificată sau, în cazuri justificate corespunzător, încheiată dacă obiectivele de etapă măsurabile nu sunt atinse. De asemenea, ea poate fi încheiată dacă nu se poate realiza introducerea pe piață preconizată, în special în Uniune.

În cazuri excepționale și la recomandarea comitetului CEI, Comisia poate decide să mărească sprijinul prin instrumentul Accelerator sub rezerva evaluării proiectului de către experți externi independenți. Comitetul programului este informat cu privire la astfel de situații.

Capitolul V

Experți

Articolul 49

Numirea experților externi independenți

- (1) Experții externi independenți sunt identificați și selectați pe baza unor cereri de exprimare a interesului individuale și a unor cereri adresate unor organizații relevante precum agențiile de cercetare, institutele de cercetare, universitățile, organizațiile de standardizare, organizațiile societății civile sau întreprinderile, în vederea stabilirii unei baze de date cu candidați.

Prin derogare de la articolul 237 alineatul (3) din Regulamentul financiar, în mod excepțional și în cazuri justificate corespunzător, Comisia sau organismul de finanțare relevant poate selecta, într-un mod transparent, experți individuali dispunând de competențele adecvate care nu sunt incluși în baza de date, cu condiția ca în urma cererii de exprimare a interesului să nu fi fost găsiți experți externi independenți potriviți.

Acești experți își declară independența și capacitatea de a sprijini obiectivele programului.

- (2) În conformitate cu articolul 237 alineatele (2) și (3) din Regulamentul financiar, experții externi independenți sunt remunerați pe baza unor condiții standard. Dacă acest lucru este justificat, în cazuri excepționale, poate fi acordat un nivel adecvat de remunerare care depășește condițiile standard, pe baza standardelor relevante ale pieței, în special pentru anumiți experți la nivel înalt. Aceste costuri sunt acoperite din cheltuielile programului.
- (3) În plus față de informațiile menționate la articolul 38 alineatele (2) și (3) din Regulamentul financiar, numele experților externi independenți numiți cu titlu personal pentru a evalua cererile de grant sunt publicate, împreună cu domeniul lor de competență, cel puțin o dată pe an pe pagina de internet a Comisiei sau a organismului de finanțare. Informațiile respective sunt colectate, prelucrate și publicate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului¹.
- (4) Comisia sau organismul de finanțare relevant ia măsurile corespunzătoare pentru a preveni conflictele de interese în legătură cu implicarea experților externi independenți, în conformitate cu articolul 61 și articolul 150 alineatul (5) din Regulamentul financiar.

Comisia sau organismul de finanțare relevant se asigură că un expert care se confruntă cu un conflict de interese în legătură cu o chestiune cu privire la care este solicitat să se pronunțe nu ia parte la evaluare și nu oferă consiliere sau asistență cu privire la chestiunea în cauză.

¹ Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE (JO L 295, 21.11.2018, p. 39).

- (5) La numirea experților independenți externi, Comisia sau organismul de finanțare relevant ia măsurile corespunzătoare pentru a încerca să asigure o componentă echilibrată în cadrul grupurilor de experți și al comitetelor de evaluare din punctul de vedere al competențelor, experienței, cunoștințelor, inclusiv în privința specializării, în special în domeniul ȘSU, al diversității geografice și al genului, ținând seama de situația din domeniul acțiunii.
- (6) Atunci când este cazul, pentru fiecare cerere de propuneri se asigură un număr corespunzător de experți externi independenți pentru a garanta calitatea evaluării.
- (7) Informațiile privind nivelul de remunerare al tuturor experților externi independenți sunt puse la dispoziția Parlamentului European și Consiliului.

TITLUL III

MONITORIZAREA, COMUNICAREA, EVALUAREA ȘI CONTROLUL PROGRAMULUI

Articolul 50

Monitorizare și raportare

- (1) Comisia monitorizează permanent managementul și implementarea programului, a programului specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) și a activităților EIT. Pentru o mai mare transparență, datele sunt făcute publice, într-un mod accesibil, și pe pagina de internet a Comisiei, în conformitate cu ultima actualizare. În special datele privind proiectele finanțate în cadrul CEC, privind parteneriatele europene, misiunile, CEI și EIT sunt incluse în aceeași bază de date.

Baza de date cuprinde:

- (a) indicatori pe perioade limitate de timp pentru raportările anuale privind progresele înregistrate de program în direcția realizării obiectivelor menționate la articolul 3, astfel cum sunt prevăzuți în anexa V, în funcție de căile de impact;

- (b) informații privind nivelul de integrare a ȘSU, raportul dintre NMT mai scăzute și mai ridicate din cadrul cercetării colaborative, progresul în ceea ce privește participarea țărilor vizate de extinderea participării, componența geografică a consorțiilor în proiectele colaborative, evoluția salariilor cercetătorilor, utilizarea procedurii de depunere și evaluare în două etape, măsurile pentru facilitarea relațiilor de colaborare în C&I europeană, utilizarea reexaminării evaluărilor și numărul și tipurile de plângeri, nivelul de integrare a aspectelor legate de climă și cheltuielile aferente, participarea IMM-urilor, participarea sectorului privat, distribuția de gen în participarea la acțiunile finanțate, comitetele de evaluare, comitetele și grupurile consultative, mărcile de excelență, parteneriatele europene, precum și rata de cofinanțare, finanțarea cumulativă și complementară din alte programe ale Uniunii, infrastructurile de cercetare, durata procedurilor de acordare a granturilor, nivelul cooperării internaționale, implicarea cetățenilor și participarea societății civile;
- (c) nivelurile de cheltuieli defalcate la nivel de proiect, pentru a permite o analiză specifică, inclusiv pentru fiecare zonă de intervenție;
- (d) nivelul de subscriere excesivă, în special numărul de propuneri, respectiv numărul pentru fiecare cerere de propuneri, punctajul lor mediu și ponderea propunerilor peste și sub pragurile de calitate.

- (2) Pentru a se asigura evaluarea eficace a progreselor înregistrate de program în direcția realizării obiectivelor sale, Comisia este împuternicită să adopte acte delegate, în conformitate cu articolul 55, pentru a modifica anexa V în ceea ce privește indicatorii aferenți căilor de impact, în cazul în care se consideră a fi necesar, și pentru a stabili valori de referință și ținte, precum și pentru a completa prezentul regulament cu dispoziții privind stabilirea unui cadru de monitorizare și evaluare.
- (3) Sistemul de raportare cu privire la performanță asigură faptul că datele pentru monitorizarea implementării și a rezultatelor programului sunt colectate în mod eficient, eficace și la timp, fără a spori sarcina administrativă pentru beneficiari. În acest scop, se impun cerințe de raportare proporționale destinatarilor fondurilor Uniunii, inclusiv la nivelul cercetătorilor implicați în acțiuni pentru a le putea monitoriza cariera și mobilitatea și, după caz, statelor membre.
- (4) Analiza calitativă efectuată de Comisie și de organismele de finanțare ale Uniunii sau naționale completează cât mai mult posibil datele cantitative.
- (5) Măsurile care vizează facilitarea relațiilor de colaborare din cadrul C&I europene sunt monitorizate și revizuite în contextul programelor de lucru.

Articolul 51

Informare, comunicare, publicitate, diseminare și exploatare

- (1) Destinatarii fondurilor din partea Uniunii recunosc originea fondurilor respective și asigură vizibilitatea fondurilor din partea Uniunii, în special cu ocazia promovării acțiunilor și a rezultatelor acestora, inclusiv pentru premii, prin oferirea de informații specifice coerente, concrete și proporționale, unor categorii de public diverse, care includ mass-media și publicul larg.
- (2) Comisia pune în aplicare acțiuni de informare și comunicare privind programul, acțiunile întreprinse în temeiul programului și rezultatele obținute. În plus, Comisia comunică statelor membre și beneficiarilor informații detaliate, în timp util. Entităților interesate li se oferă servicii de corelare a activităților care se bazează pe dovezi, pe analizele de date și pe afinitățile din cadrul rețelelor, pentru a alcătui consorții pentru proiecte colaborative, acordându-se o atenție specială identificării oportunităților de stabilire de contacte pentru entitățile juridice din țări cu performanțe scăzute în domeniul C&I. Pe baza unei astfel de analize, pot fi organizate evenimente speciale pentru corelarea activităților în funcție de cererile de propuneri specifice.
- (3) Comisia instituie, de asemenea, o strategie de diseminare și exploatare menită să îmbunătățească disponibilitatea și difuzarea rezultatelor C&I și a cunoștințelor generate de program, pentru a accelera exploatarea în vederea penetrării pe piață și a crește impactul programului.

- (4) Resursele financiare alocate programului contribuie, de asemenea, la comunicarea instituțională a priorităților politice ale Uniunii, precum și la activitățile de informare, comunicare, publicitate, diseminare și exploatare, în măsura în care respectivele priorități sunt legate de obiectivele menționate la articolul 3.

Articolul 52

Evaluarea programului

- (1) Evaluările programului se efectuează în timp util pentru a putea contribui la procesul decizional referitor la program, la următorul program-cadru și la alte inițiative relevante pentru C&I.
- (2) Evaluarea intermediară a programului se realizează cu sprijinul unor experți independenți selectați pe baza unui proces transparent, odată ce sunt disponibile suficiente informații cu privire la implementarea programului, dar nu mai târziu de patru ani de la începerea respectivei implementări. Aceasta include o analiză a portofoliului și o evaluare a impactului pe termen lung al programelor-cadru precedente și constituie baza pentru ajustarea implementării sau reorientarea programului, după caz. Se evaluează eficacitatea, eficiența, relevanța și coerența programului, precum și valoarea adăugată pentru Uniune în cadrul acestuia.

- (3) La finalul implementării programului, dar nu mai târziu de patru ani de la sfârșitul perioadei indicate la articolul 1, Comisia efectuează o evaluare finală a programului. Aceasta include o evaluare a impactului pe termen lung al programelor-cadru precedente.
- (4) Comisia publică și comunică concluziile evaluărilor, însoțite de observațiile sale și le prezintă Parlamentului European, Consiliului, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor.

Articolul 53

Audituri

- (1) Sistemul de control al programului asigură un echilibru adecvat între încredere și control, ținând cont de costurile administrative și de alte costuri ale controalelor de la toate nivelurile, în special pentru beneficiari. Normele de audit sunt clare, consecvente și coerente pe tot parcursul programului.
- (2) Strategia de audit a programului se bazează pe auditul financiar al unui eșantion reprezentativ de cheltuieli din ansamblul programului. Eșantionul reprezentativ este completat de o selecție bazată pe evaluarea riscurilor legate de cheltuieli. Acțiunile care beneficiază de finanțare comună din partea mai multor programe ale Uniunii fac obiectul unui singur audit, care vizează toate programele implicate și normele aplicabile acestora.

- (3) În plus, Comisia sau organismul de finanțare relevant se poate baza pe audituri ale sistemelor și ale proceselor la nivelul beneficiarilor. Respectivele audituri sunt facultative pentru anumite tipuri de beneficiari și verifică sistemele și procesele beneficiarilor, fiind completate de un audit al operațiunilor. Acestea se realizează de un auditor independent care are competența de a efectua audituri legale ale documentelor contabile în conformitate cu Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului¹. Auditurile sistemelor și ale proceselor pot fi utilizate de Comisie sau de organismul de finanțare relevant pentru a stabili asigurarea globală în ceea ce privește buna gestiune financiară a cheltuielilor, precum și pentru a reexamina nivelul auditurilor *ex post* și al certificatelor referitoare la situațiile financiare.
- (4) În conformitate cu articolul 127 din Regulamentul financiar, Comisia sau organismul de finanțare relevant se poate baza pe auditurile cu privire la utilizarea contribuțiilor Uniunii efectuate de alte persoane sau entități independente și competente, inclusiv de alte persoane sau entități decât cele mandatate de instituțiile sau organele Uniunii.
- (5) Auditurile pot fi efectuate în termen de maximum doi ani de la plata soldului.
- (6) Comisia publică orientări privind auditul, pentru a asigura o aplicare și o interpretare fiabile și uniforme ale procedurilor și normelor de audit pe întreaga durată a programului.

¹ Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European a Consiliului din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate, de modificare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului și de abrogare a Directivei 84/253/CEE a Consiliului (JO L 157, 9.6.2006, p. 87).

Articolul 54

Protecția intereselor financiare ale Uniunii

În cazul în care o țară terță participă la program printr-o decizie adoptată în temeiul unui acord internațional sau în temeiul oricărui alt instrument juridic, țara terță în cauză acordă accesul și drepturile necesare pentru ca ordonatorul de credite competent, OLAF și Curtea de Conturi să își exercite în mod cuprinzător competențele care le revin. În cazul OLAF, aceste drepturi includ dreptul de a efectua investigații, inclusiv verificări și inspecții la fața locului, astfel cum se prevede în Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013.

Articolul 55

Exercitarea delegării de competențe

- (1) Competența de a adopta acte delegate este conferită Comisiei în condițiile prevăzute la prezentul articol.
- (2) Competența de a adopta acte delegate menționată la articolul 50 alineatul (2) se conferă Comisiei până la 31 decembrie 2028.

- (3) Delegarea de competențe menționată la articolul 50 alineatul (2) poate fi revocată oricând de Parlamentul European sau de Consiliu. O decizie de revocare pune capăt delegării de competențe specificate în decizia respectivă. Decizia produce efecte din ziua care urmează datei publicării acesteia în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau de la o dată ulterioară menționată în decizie. Decizia nu aduce atingere actelor delegate care sunt deja în vigoare.
- (4) Înainte de adoptarea unui act delegat, Comisia consultă experții desemnați de fiecare stat membru în conformitate cu principiile prevăzute în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare.
- (5) De îndată ce adoptă un act delegat, Comisia îl notifică simultan Parlamentului European și Consiliului.
- (6) Un act delegat adoptat în temeiul articolului 50 alineatul (2) intră în vigoare numai în cazul în care nici Parlamentul European și nici Consiliul nu au formulat obiecții în termen de două luni de la notificarea acestuia către Parlamentul European și Consiliu sau în cazul în care, înaintea expirării termenului respectiv, Parlamentul European și Consiliul au informat Comisia că nu vor formula obiecții. Respectivul termen se prelungește cu două luni la inițiativa Parlamentului European sau a Consiliului.

TITLUL IV

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 56

Abrogare

Regulamentele (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013 se abrogă cu efect de la 1 ianuarie 2021.

Articolul 57

Dispoziții tranzitorii

- (1) Prezentul regulament nu aduce atingere continuării sau modificării acțiunilor inițiate în temeiul Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013, care continuă să se aplice acțiunilor respective până la încheierea acestora. Planurile de lucru și acțiunile prevăzute în planurile de lucru adoptate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1290/2013 și în temeiul actelor de bază ale organismelor de finanțare corespunzătoare sunt în continuare reglementate, de asemenea, de Regulamentul (UE) nr. 1290/2013 și de respectivele acte de bază până la finalizarea lor.

- (2) Pachetul financiar aferent programului poate acoperi, de asemenea, cheltuielile de asistență tehnică și administrativă necesare pentru a asigura tranziția între program și măsurile adoptate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1291/2013.

Articolul 58

Intrarea în vigoare

Prezentul regulament intră în vigoare la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Acesta se aplică de la 1 ianuarie 2021.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la ...,

Pentru Parlamentul European
Președintele

Pentru Consiliu
Președintele

ANEXA I

LINII GENERALE ALE ACTIVITĂȚILOR

Obiectivele generale și specifice menționate la articolul 3 din prezentul regulament sunt urmărite la nivelul întregului program, prin intermediul domeniilor de intervenție și al liniilor generale de activitate descrise în prezenta anexă și în anexa II, precum și în anexa I la Decizia (UE) .../...⁺.

1. Pilonul I, „Excelență științifică”

Prin intermediul următoarelor activități, în conformitate cu articolul 4, acest pilon promovează excelența științifică, atrage cele mai mari talente în Europa, furnizează un sprijin adecvat cercetătorilor în etapa incipientă și sprijină crearea și difuzarea excelenței științifice, a unor cunoștințe, metodologii și competențe, tehnologii și soluții de înaltă calitate la provocările globale în domeniul social, al mediului și în domeniul economic. De asemenea, el contribuie la celelalte obiective specifice ale programului menționate la articolul 3.

- (a) CEC: furnizarea de finanțări atractive și flexibile care să permită cercetătorilor talentați și creativi, cu un accent pus pe cercetătorii debutanți, și echipelor acestora să exploreze cele mai promițătoare căi la frontierele științei, indiferent de cetățenia sau țara lor de origine și pe baza concurenței la nivelul Uniunii bazate exclusiv pe criteriul excelenței.

Domeniu de intervenție: știința de frontieră.

⁺ JO: a se introduce în text numărul deciziei conținute în documentul ST 8967/20 [2018/0225 (COD)].

- (b) MSCA: echiparea cercetătorilor cu cunoștințe și competențe noi prin mobilitate și expunere transfrontaliere, transsectoriale și transdisciplinare, consolidarea sistemelor de formare și de dezvoltare a carierei, precum și structurarea și îmbunătățirea recrutării la nivel instituțional și național, ținând seama de Carta europeană a cercetătorilor și de Codul de conduită privind recrutarea cercetătorilor; în acest sens, MSCA ajută la crearea bazelor excelenței europene în cercetare în întreaga Europă, contribuind la stimularea creării de locuri de muncă, a creșterii economice și a investițiilor, precum și la soluționarea provocărilor societale prezente și viitoare.

Domenii de intervenție: cultivarea excelenței prin intermediul mobilității transfrontaliere, transsectoriale și transdisciplinare a cercetătorilor; încurajarea dobândirii de noi competențe prin intermediul unei formări profesionale de nivel excelent a cercetătorilor; consolidarea resurselor umane și a dezvoltării competențelor în întregul SEC; îmbunătățirea și facilitarea sinergiilor; promovarea informării publicului.

- (c) Infrastructurile de cercetare: înzestrarea Europei cu infrastructuri de cercetare durabile de talie mondială, care să fie deschise și accesibile pentru cei mai buni cercetători din Europa și din afara acesteia. Încurajarea utilizării infrastructurilor de cercetare existente, inclusiv a celor finanțate din fondurile din cadrul politicii de coeziune a Uniunii. Procedând astfel, este consolidat potențialul infrastructurii de cercetare de a sprijini progresul și inovarea științifice și de a favoriza știința deschisă și excelența științifică în conformitate cu principiile FAIR, alături de activitățile legate de politicile conexe ale Uniunii și de cooperarea internațională în domeniu.

Domenii de intervenție: consolidarea și dezvoltarea peisajului de infrastructuri europene de cercetare; deschiderea, integrarea și interconectarea infrastructurilor de cercetare; potențialul de inovare al infrastructurilor de cercetare europene și activitățile vizând inovarea și formarea; consolidarea politicii europene privind infrastructurile de cercetare și a cooperării internaționale;

2. Pilonul II, „Provocări globale și competitivitate industrială europeană”

Prin următoarele activități, în conformitate cu articolul 4, acest pilon sprijină crearea și mai buna difuzare a unor noi cunoștințe, tehnologii și soluții sustenabile de înaltă calitate, consolidează competitivitatea mediului de afaceri european, intensifică impactul C&I în ceea ce privește dezvoltarea, sprijinirea și punerea în aplicare a politicilor Uniunii și sprijină preluarea soluțiilor inovatoare în mediul de afaceri, mai ales în rândul IMM-urilor și al întreprinderilor nou-înființate, precum și în societate pentru a aborda provocările globale. De asemenea, el contribuie la celelalte obiective specifice ale programului menționate la articolul 3.

ȘSU vor fi integrate pe deplin în toate clusterelor, cu includerea unor activități specifice dedicate acestor discipline.

Pentru a spori la maximum impactul, flexibilitatea și sinergiile, activitățile de C&I sunt organizate în șase cluster, interconectate prin infrastructuri de cercetare paneuropene, care, fiecare în parte și împreună, stimulează cooperarea transfrontalieră, internațională, la nivelul mai multor discipline, sectoare și politici. Pilonul II al programului cuprinde activități situate într-o gamă largă de NMT, inclusiv NMT mai scăzute.

Fiecare cluster contribuie la realizarea mai multor ODD, iar multe ODD sunt sprijinite de mai multe clustere.

Activitățile de C&I sunt implementate în cadrul următoarelor clustere și între acestea:

- (a) Clusterul „Sănătate”: îmbunătățirea și protejarea sănătății și bunăstării cetățenilor de toate vârstele, prin generarea de noi cunoștințe, prin dezvoltarea de soluții inovatoare și prin asigurarea integrării, acolo unde este relevant, a unei perspective de gen în vederea prevenirii, diagnosticării, monitorizării, tratării și vindecării bolilor, precum și dezvoltarea de tehnologii în domeniul sănătății; atenuarea riscurilor pentru sănătate; protecția populațiilor și promovarea unei stări bune de sănătate și a bunăstării, inclusiv la locul de muncă; îmbunătățirea eficienței din punctul de vedere al costurilor, a caracterului echitabil și a durabilității sistemelor de sănătate publică; prevenirea și combaterea bolilor legate de sărăcie și sprijinirea și facilitarea participării și autogestionării pacienților.

Domenii de intervenție: sănătate pe tot parcursul vieții; factorii de mediu și sociali determinanți ai sănătății; bolile netransmisibile și bolile rare; bolile infecțioase, inclusiv bolile legate de sărăcie și bolile neglijate; instrumente, tehnologii și soluții digitale pentru sănătate și îngrijire, inclusiv medicină personalizată; sistemele de sănătate.

- (b) Clusterul „Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii”: consolidarea valorilor democratice, inclusiv statul de drept și drepturile fundamentale; protejarea patrimoniului nostru cultural; explorarea potențialului sectoarelor culturale și creative și promovarea schimbărilor socioeconomice care contribuie la incluziune și la creștere economică, inclusiv gestionarea migrației și integrarea migranților.

Domenii de intervenție: democrație și guvernanță; cultură, patrimoniu cultural și creativitate; transformări sociale și economice.

- (c) Clusterul „Securitatea civilă pentru societate”: răspunsul la provocările generate de persistența amenințărilor la adresa securității, inclusiv a criminalității cibernetice, precum și de catastrofele naturale și cele provocate de om.

Domenii de intervenție: societăți reziliente în caz de catastrofe; protecție și securitate; securitate cibernetică.

- (d) Clusterul „Dezvoltarea digitală, industria și spațiul”: consolidarea capacităților și asigurarea suveranității Europei în domeniul tehnologiilor generice esențiale pentru digitalizare și producție, precum și în ceea ce privește tehnologia spațială, de-a lungul întregului lanț valoric; pentru a construi o industrie competitivă, digitală, cu emisii reduse de carbon și circulară; asigurarea aprovizionării durabile cu materii prime; dezvoltarea de materiale avansate și oferirea unei baze pentru progrese și inovare cu privire la provocările societale globale.

Domenii de intervenție: tehnologiile de producție; tehnologiile digitale esențiale, inclusiv tehnologiile cuantice; tehnologiile generice emergente; materialele avansate; inteligența artificială și robotica; internetul de nouă generație; tehnica de calcul avansat și volumele mari de date (*Big Data*); industriile circulare; industriile curate și cu emisii scăzute de dioxid de carbon; spațiul, inclusiv observarea Pământului.

- (e) Clusterul „Climă, energie și mobilitate”: combaterea schimbărilor climatice printr-o mai bună înțelegere a cauzelor, evoluției, riscurilor, efectelor și oportunităților acestora, prin asigurarea faptului că sectoarele energiei și transporturilor dobândesc un caracter mai favorabil climei și mediului, mai eficient și mai competitiv, mai inteligent, mai sigur și mai rezilient, prin promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și a eficienței energetice, prin îmbunătățirea rezilienței Uniunii față de șocuri externe și prin adaptarea comportamentului social în vederea îndeplinirii ODD.

Domenii de intervenție: climatologia și soluțiile în domeniul climei; aprovizionarea cu energie; sistemele și rețelele energetice; clădirile și instalațiile industriale aflate în tranziție energetică; comunitățile și orașele; competitivitatea industrială în domeniul transporturilor; mobilitatea și transporturile curate, sigure și accesibile; mobilitatea inteligentă; stocarea energiei.

- (f) Clusterul „Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu”: protejarea mediului, refacerea, gestionarea și utilizarea în mod durabil a resurselor biologice și naturale de pe uscat, din apele continentale și din mare pentru a stopa erodarea biodiversității, a aborda problema securității alimentare și nutriționale pentru toți și tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, eficientă din punctul de vedere al resurselor și circulară și către o bioeconomie sustenabilă.

Domenii de intervenție: observarea mediului; biodiversitate și resurse naturale; agricultura, silvicultura și zonele rurale; mările, oceanele și apele continentale; sistemele alimentare; sistemele de bioinovare din bioeconomia Uniunii; sistemele circulare.

- (g) Activități nenucleare directe ale JRC: generarea de dovezi științifice de înaltă calitate pentru politici publice bune, eficiente și cu costuri accesibile. Noile inițiative și propuneri de acte juridice ale Uniunii au nevoie de date transparente, complete și echilibrate pentru a fi concepute în mod inteligent, în timp ce punerea în aplicare a politicilor presupune măsurarea și monitorizarea unor date concrete. JRC furnizează politicilor Uniunii dovezi științifice independente și asistență tehnică pe parcursul întregului ciclu al politicilor. JRC își concentrează cercetarea pe prioritățile de politică ale Uniunii.

Domenii de intervenție: consolidarea bazei de cunoștințe pentru elaborarea politicilor; provocări globale (sănătatea; cultura, creativitatea și societatea favorabilă incluziunii; securitatea civilă pentru societate; domeniul digital, industria și spațiul; clima, energia și mobilitatea; alimentele, bioeconomia, resursele naturale, agricultura și mediul); inovare, dezvoltare economică și competitivitate; excelență științifică; dezvoltarea teritorială și sprijinirea statelor membre și a regiunilor.

3. Pilonul III, „O Europă inovatoare”

Prin intermediul următoarelor activități, acest pilon promovează, în conformitate cu articolul 4, toate formele de inovare, inclusiv inovarea netehnologică, în special în interiorul IMM-urilor, inclusiv al întreprinderilor nou-înființate, prin facilitarea dezvoltării, a activităților demonstrative și a transferului de cunoștințe în domeniul tehnologic, și consolidează implementarea soluțiilor inovatoare. De asemenea, el contribuie la celelalte obiective specifice ale programului, astfel cum sunt menționate la articolul 3. CEI este implementat, în principal, prin două instrumente: Pathfinder, pus în aplicare în principal prin cercetare colaborativă, și Accelerator.

- (a) CEI: axarea în principal pe inovarea revoluționară și disruptivă, care vizează în special inovarea creatoare de piețe, sprijinind, în același timp, toate tipurile de inovare, inclusiv inovarea progresivă.

Domenii de intervenție: instrumentul Pathfinder pentru cercetarea avansată, pentru sprijinirea tehnologiilor revoluționare viitoare și emergente, creatoare de piețe și/sau *deep tech*; instrumentul Accelerator pentru reducerea decalajului de finanțare dintre fazele înaintate ale activităților de C&I și penetrarea pe piață, pentru a permite implementarea eficace a inovării revoluționare creatoare de piețe și extinderea societăților atunci când piața nu oferă o finanțare viabilă; activități suplimentare CEI, cum ar fi premiile și bursele, precum și serviciile cu valoare adăugată pentru întreprinderi.

(b) Ecosisteme de inovare europene

Domenii de intervenție: activitățile incluzând în special conectarea, atunci când este relevant împreună cu EIT, cu actorii regionali și naționali în domeniul inovării și sprijinirea implementării programelor de inovare transfrontaliere comune de către statele membre, regiuni și țările asociate, de la schimbul de practici și de cunoștințe cu privire la reglementarea în domeniul inovării la îmbunătățirea competențelor non-tehnice pentru inovare și până la activități de cercetare și inovare, inclusiv inovare deschisă sau ghidată de utilizator, pentru a spori eficiența sistemului de inovare european. Aceasta ar trebui implementată în sinergie, printre altele, cu sprijinul din partea FEDR pentru ecosistemele de inovare și pentru parteneriatele interregionale în legătură cu subiecte referitoare la specializarea inteligentă.

(c) Institutul European de Inovare și Tehnologie

Domenii de intervenție (definite în anexa II): ecosisteme de inovare durabile în întreaga Europă; competențe antreprenoriale și de inovare din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții, inclusiv creșterea capacităților instituțiilor de învățământ superior în toată Europa; furnizarea pe piață de noi soluții pentru abordarea provocărilor globale; sinergiile și valoarea adăugată din cadrul programului.

4. Partea intitulată „Extinderea participării și consolidarea SEC”

Prin intermediul următoarelor activități, prezenta parte urmărește obiectivele specifice prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (d). De asemenea, aceasta contribuie la celelalte obiective specifice ale programului menționate la articolul 3. Stând la baza întregului program, această parte sprijină activitățile care contribuie la atragerea talentelor, stimularea circulației creierelor și prevenirea exodului de creiere, o Europă mai ancorată în cunoaștere, mai inovatoare și cu o mai mare egalitate de gen, în prima linie a concurenței mondiale, stimulând cooperarea transnațională și optimizând astfel punctele forte și potențialele naționale din întreaga Europă în cadrul unui SEC performant, în care cunoștințele și forța de muncă de înaltă calificare circulă liber în mod echilibrat, în care rezultatele C&I sunt diseminate pe scară largă către cetățeni bine informați, sunt înțelese și acceptate cu încredere de aceștia și aduc beneficii societății în ansamblu și în care politicile Uniunii, în special politica în domeniul C&I, se bazează pe probe științifice de înaltă calitate.

Prezenta parte sprijină, de asemenea, activitățile care au ca scop îmbunătățirea calității propunerilor din partea entităților juridice din țările cu performanțe scăzute în domeniul C&I, cum ar fi verificarea și consultanța profesionistă înaintea depunerii propunerilor, și pe cele vizând stimularea activităților punctelor naționale de contact pentru a îmbunătăți stabilirea internațională de contacte, precum și activitățile care urmăresc sprijinirea entităților juridice din țările cu performanțe scăzute în domeniul C&I să se alăture unor proiecte colaborative deja selectate în care nu participă entități juridice din astfel de țări.

Domenii de intervenție: extinderea participării și răspândirea excelenței, inclusiv prin formarea de echipe, programe de înfrățire, catedre SEC, Cooperarea europeană în domeniul științei și tehnologiei (COST), inițiative în domeniul excelenței și activități de stimulare a circulației creierelor; reformarea și consolidarea sistemului european de C&I, inclusiv, de exemplu, prin sprijinirea reformelor în ceea ce privește politica națională în domeniul C&I, prin furnizarea de medii atractive pentru desfășurarea carierei și prin sprijinirea dimensiunii de gen și a activităților cetățenești în domeniul științific.

ANEXA II

INSTITUTUL EUROPEAN DE INOVARE ȘI TEHNOLOGIE (EIT)

La implementarea activităților programului din cadrul EIT se aplică următoarele dispoziții:

1. Motivare

Așa cum indică în mod clar raportul grupului independent la nivel înalt privind maximizarea impactului programelor de C&I ale Uniunii (grupul la nivel înalt Lamy), calea de urmat este „educația pentru viitor și investițiile în oameni care vor contribui la schimbări”. În special, instituțiile europene de învățământ superior sunt chemate să stimuleze spiritul antreprenorial, să elimine granițele dintre discipline și să instituționalizeze colaborări puternice interdisciplinare între sectorul privat și mediul academic. Potrivit unor studii recente, accesul la persoane talentate este, de departe, cel mai important factor care influențează alegerea sediului întreprinderilor nou-înființate de către antreprenorii europeni. Oportunitățile de educație și formare în domeniul antreprenoriatului și dezvoltarea de competențe creative joacă un rol esențial pentru crearea unei noi generații de inovatori și consolidarea aptitudinilor celor existenți de a-și dezvolta afacerea la niveluri mai mari de succes. Accesul la antreprenori talentați, alături de accesul la servicii profesionale, la capital și la piețe la nivelul Uniunii, precum și reunirea actorilor-cheie din domeniul inovării în jurul unui obiectiv comun reprezintă principalele ingrediente necesare pentru dezvoltarea ecosistemului de inovare. Este necesară coordonarea eforturilor din întreaga Uniune, pentru a crea o masă critică de clustere și ecosisteme antreprenoriale interconectate la nivelul Uniunii.

În prezent, EIT este cel mai mare ecosistem integrat de inovare al Europei, reunind parteneri din domeniul afacerilor, al cercetării și al educației, dar nu numai. EIT continuă să sprijine comunitățile sale de cunoaștere și inovare, care sunt parteneriate europene la scară largă care abordează provocări globale specifice, și să consolideze ecosistemele de inovare din jurul acestora. Acest lucru se realizează prin stimularea integrării educației, a C&I la standardele cele mai înalte, creându-se astfel medii favorabile inovării, precum și prin promovarea și sprijinirea unei noi generații de antreprenori și prin stimularea creării unor întreprinderi inovatoare, în strânsă sinergie și complementaritate cu CEI.

Sunt necesare eforturi suplimentare în întreaga Europă pentru a dezvolta ecosisteme în care cercetătorii, inovatorii, mediul de afaceri și guvernele să poată interacționa cu ușurință. În realitate, ecosistemele de inovare nu funcționează încă în mod optim din mai multe cauze, printre care:

- (a) interacțiunea dintre actorii din domeniul inovării este încă împiedicată de barierele organizaționale, de reglementare și culturale existente între ei;
- (b) eforturile de consolidare a ecosistemelor de inovare vor beneficia de pe urma coordonării și a unei orientări clare în direcția unui impact și a unor obiective specifice.

Pentru a face față provocărilor societale viitoare, a valorifica oportunitățile oferite de noile tehnologii și a contribui la creșterea economică durabilă și favorabilă mediului, la crearea de locuri de muncă, la competitivitate și la bunăstarea cetățenilor Europei, este necesar să se consolideze în continuare capacitatea de inovare a Europei, prin: încurajarea creării de noi medii favorabile colaborării și inovării și consolidarea celor existente; consolidarea capacităților de inovare ale universităților și ale sectorului cercetării; sprijinirea unei noi generații de antreprenori; stimularea creării și a dezvoltării de întreprinderi inovatoare, precum și consolidarea vizibilității și a recunoașterii activităților de C&I finanțate de Uniune, în special a finanțării acordate de EIT, în rândul publicului larg.

Natura și amploarea provocărilor din domeniul inovării impun stabilirea de contacte și mobilizarea actorilor și a resurselor la nivel european, prin promovarea colaborării transfrontaliere. Este necesar să se elimine barierele dintre discipline și din cadrul lanțurilor valorice și să se stimuleze crearea unui mediu favorabil pentru un schimb eficace de cunoștințe și de expertiză, precum și pentru dezvoltarea și atragerea talentelor antreprenoriale. Agenda strategică de inovare a EIT asigură coerența cu provocările programului, precum și complementaritatea cu CEI.

2. Domenii de intervenție

2.1. Ecosisteme de inovare durabile în întreaga Europă

În conformitate cu Regulamentul EIT și cu Agenda strategică de inovare a EIT, EIT joacă un rol mai important în consolidarea ecosistemelor de inovare sustenabile bazate pe provocări în întreaga Europă. În special, EIT continuă să gestioneze, în principal prin intermediul comunităților sale de cunoaștere și inovare, parteneriatele europene de mare anvergură care abordează provocări societale specifice. EIT continuă să consolideze ecosistemele de inovare din jurul acestora prin deschiderea lor și prin încurajarea integrării dintre cercetare, inovare și educație. În plus EIT consolidează ecosistemele de inovare în întreaga Europă, prin extinderea Mecanismului său de inovare regională. EIT colaborează cu ecosistemele de inovare care prezintă un înalt potențial de inovare, pe bază de strategii, aliniere tematică și impact preconizat, în strânsă sinergie cu strategiile și platformele de specializare inteligentă.

Linii generale

- (a) consolidarea eficacității și a deschiderii către noi parteneri a comunităților de cunoaștere și inovare existente astfel încât să se permită tranziția către autosustenabilitate pe termen lung și analizarea necesității de a crea altele noi pentru a face față provocărilor globale. Domeniile tematice specifice sunt definite în Agenda strategică de inovare a EIT, ținând seama de planificarea strategică;

- (b) accelerarea progresului regiunilor către excelență în țările menționate în Agenda strategică de inovare a EIT, în strânsă cooperare cu fondurile structurale și alte programe relevante ale Uniunii, după caz.

2.2. Competențe antreprenoriale și de inovare din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții, inclusiv creșterea capacităților instituțiilor de învățământ superior în toată Europa

Activitățile educaționale ale EIT sunt consolidate pentru a încuraja inovarea și spiritul antreprenorial printr-o educație și formare orientată. Un accent mai puternic pe dezvoltarea capitalului uman se bazează pe extinderea programelor educaționale existente ale comunităților de cunoaștere și inovare ale EIT, pentru ca acestea să ofere în continuare studenților și profesioniștilor programe de învățământ de înaltă calitate, bazate pe inovare, creativitate și spirit antreprenorial, în conformitate, în special, cu strategia industrială și cu strategia în materie de competențe a Uniunii. Aceasta poate include sprijinirea cercetătorilor și inovatorilor de către alte părți ale programului, în special de MSCA. De asemenea, EIT sprijină modernizarea instituțiilor de învățământ superior în toată Europa și integrarea acestora în ecosisteme de inovare, prin stimularea și sporirea potențialului și a capacităților lor antreprenoriale și prin încurajarea acestora să anticipeze mai bine noile cerințe în materie de competențe.

Linii generale

- (a) elaborarea de programe de învățământ inovatoare, luând în considerare nevoile viitoare ale societății și ale mediului de afaceri, precum și de programe transversale destinate studenților, antreprenorilor și profesioniștilor din Europa și din afara acesteia, în care cunoștințele specializate și specifice fiecărui sector să fie combinate cu competențe antreprenoriale și orientate spre inovare, precum competențe de înalt nivel tehnologic legate de tehnologiile digitale și de tehnologiile generice esențiale;
- (b) consolidarea și extinderea etichetei EIT pentru a îmbunătăți vizibilitatea și recunoașterea programelor educaționale cu eticheta EIT bazate pe parteneriate între diferite instituții de învățământ superior, centre de cercetare și societăți, îmbunătățind calitatea ei generală prin oferirea de programe de învățare prin practică și educație antreprenorială orientată, precum și mobilitate la nivel internațional, interorganizațional și intersectorial;
- (c) dezvoltarea capacităților de inovare și de antreprenariat din sectorul învățământului superior, prin mobilizarea și promovarea expertizei comunității EIT în cea ce privește crearea de legături între educație, cercetare și mediul de afaceri;
- (d) consolidarea rolului comunității de absolvenți ai EIT, ca model pentru noii studenți și ca un instrument puternic de comunicare a impactului EIT.

2.3 Furnizarea pe piață de noi soluții pentru abordarea provocărilor globale

EIT facilitează cooperarea dintre antreprenori, inovatori, cercetători, cadre didactice, studenți și alți actori din domeniul inovării în cadrul unor echipe interdisciplinare pentru a genera idei și a le transforma în inovații atât graduale, cât și disruptive, consolidează capacitatea de acțiune a acestora și îi răsplătește pe aceștia pentru astfel de inițiative, garantând, în același timp, integrarea perspectivei de gen. Activitățile sunt caracterizate printr-o abordare transfrontalieră bazată pe inovare deschisă, acordând o atenție deosebită includerii activităților din triunghiul cunoașterii care sunt pertinente pentru asigurarea succesului lor (de exemplu, promotorii proiectului își pot îmbunătăți accesul la absolvenți calificați într-un anumit domeniu, utilizatori din avangardă, întreprinderi nou-înființate cu idei inovatoare, societăți din exterior care dețin active complementare relevante etc.).

Linii generale

- (a) sprijinirea dezvoltării de noi produse, servicii și oportunități de piață în contextul cărora actorii din cadrul triunghiului cunoașterii colaborează pentru a furniza soluții la provocările globale;
- (b) integrarea completă a întregului lanț valoric al inovării: de la student la antreprenor, de la idee la produs, de la laborator la client. Este avut în vedere și sprijinul pentru întreprinderile nou-înființate și cele în curs de extindere;

- (c) furnizarea de servicii și sprijin de nivel înalt întreprinderilor inovatoare, inclusiv asistență tehnică pentru perfecționarea produselor sau a serviciilor, mentorat intensiv, sprijin pentru atragerea clienților țintă și mobilizarea de capital, în vederea unei introduceri rapide pe piață și a accelerării procesului lor de creștere.

2.4 Sinergiile și valoarea adăugată din cadrul programului

EIT își intensifică eforturile de valorificare a sinergiilor și a complementarităților între comunitățile de cunoaștere și inovare existente și diferiți actori și diferite inițiative de la nivelul Uniunii și de la nivel mondial și își va extinde rețeaua de organizații cu care colaborează atât la nivel strategic, cât și operațional, evitând în același timp dublarea inutilă a eforturilor.

Linii generale

- (a) cooperarea strânsă cu CEI și cu programul InvestEU în vederea canalizării sprijinului (și anume a finanțării și a serviciilor) oferit întreprinderilor inovatoare aflate atât în stadiul de întreprindere nou-înființată, cât și în stadiul de extindere, în special prin intermediul comunităților de cunoaștere și inovare;
- (b) planificarea și implementarea activităților EIT pentru a maximiza sinergiile și complementaritățile cu alte părți ale programului;

- (c) colaborarea cu statele membre, atât la nivel național, cât și la nivel regional, stabilirea unui dialog structurat și coordonarea eforturilor pentru a permite crearea de sinergii cu inițiativele naționale și regionale, inclusiv cu strategiile de specializare inteligentă, potențial și prin implementarea ecosistemelor europene de inovare, pentru a identifica, partaja și disemina cele mai bune practici și învățăminte;
- (d) partajarea și diseminarea practicilor și învățămintelor inovatoare în întreaga Europă și dincolo de ea, pentru a contribui la politica în domeniul inovării în Europa, în coordonare cu alte părți ale programului;
- (e) contribuții la discuțiile referitoare la politica din domeniul inovării, precum și la conceperea și punerea în aplicare a priorităților de politică ale Uniunii, prin colaborarea continuă cu toate serviciile relevante ale Comisiei, cu alte programe ale Uniunii și cu părțile interesate participante la acestea, precum și prin explorarea suplimentară a oportunităților din cadrul inițiativelor de punere în aplicare a politicilor;
- (f) exploatarea sinergiilor cu alte programe ale Uniunii, inclusiv cele care sprijină dezvoltarea capitalului uman și inovarea (de exemplu, COST, FSE+, FEDR, Erasmus+, „Europa creativă” și COSME Plus/programul pentru piața unică, programul InvestEU);

- (g) crearea de alianțe strategice cu actorii-cheie din domeniul inovării de la nivelul Uniunii și de la nivel internațional, precum și sprijinirea comunităților de cunoaștere și inovare pentru a dezvolta relații de colaborare și legături cu partenerii-cheie din cadrul triunghiului cunoașterii din țările terțe, cu scopul de a deschide piețe noi pentru soluțiile sprijinite de comunitățile de cunoaștere și inovare și pentru a atrage finanțare și talente din afara granițelor. Participarea țărilor terțe este promovată în ceea ce privește principiile reciprocității și avantajelor reciproce.
-

ANEXA III

PARTENERIATE EUROPENE

Parteneriatele europene sunt selectate și implementate, monitorizate, evaluate, încheiate treptat sau reînnoite pe baza următoarelor criterii:

1. Selecția

Demonstrarea că parteneriatul european este mai eficace în atingerea obiectivelor conexe ale programului prin implicarea și angajarea partenerilor, în special în ceea ce privește realizarea unui impact clar pentru Uniune și cetățenii săi, în special cu privire la răspunsul la provocările globale și realizarea obiectivelor de C&I, asigurarea competitivității Uniunii, a durabilității și contribuția la consolidarea SEC și inovare și, acolo unde este relevant, la respectarea angajamentelor internaționale.

În cazul parteneriatelor europene instituționalizate, instituite în conformitate cu articolul 185 din TFUE, participarea a cel puțin 40 % din statele membre este obligatorie:

- (a) coerența și sinergiile parteneriatului european cu peisajul C&I din Uniune, urmând în măsura cea mai mare posibilă normele programului;

- (b) transparența și caracterul deschis al parteneriatului european în ceea ce privește identificarea priorităților și a obiectivelor, formulate în termeni de rezultate și impact preconizate, și în ceea ce privește implicarea unor parteneri și părți interesate din întregul lanț valoric, din diferite sectoare, profiluri și discipline, inclusiv la nivel internațional, atunci când este relevant și fără a aduce atingere competitivității europene; modalități clare pentru a promova participarea IMM-urilor și pentru diseminarea și exploatarea rezultatelor, mai ales de către IMM-uri, inclusiv prin organizații intermediare;
- (c) demonstrarea *ex-ante* a adăugării și direcționalității parteneriatului european, inclusiv o viziune strategică comună cu privire la scopul parteneriatului european. Respectiva viziune conține, în special:
 - (i) identificarea efectelor, rezultatelor, și impacturilor cuantificabile preconizate a fi realizate în termene specifice, inclusiv valoarea economică și/sau societală majoră pentru Uniune;
 - (ii) demonstrarea unor efecte de levier calitative și a unor efecte de levier cantitative semnificative scontate, inclusiv o metodă pentru măsurarea indicatorilor-cheie de performanță;
 - (iii) abordări pentru a asigura flexibilitatea punerii în aplicare și posibilitatea de adaptare la evoluția politicilor, a nevoilor societale și/sau ale pieței ori la progresele științifice în vederea sporirii coerenței politicilor între nivelul regional, cel național și nivelul Uniunii;

- (iv) strategii de ieșire și măsuri pentru eliminarea treptată din program;
- (d) demonstrarea *ex-ante* a angajamentului pe termen lung al partenerilor, incluzând o cotă minimă de investiții publice și/sau private.

În cazul parteneriatelor europene instituționalizate, instituite în conformitate cu articolul 185 sau cu articolul 187 din TFUE, contribuțiile financiare și/sau în natură ale partenerilor, alții decât Uniunea, sunt cel puțin egale cu 50 % și pot atinge până la 75 % din angajamentele bugetare agregate ale parteneriatului european. Pentru fiecare asemenea parteneriat european instituționalizat, o parte din contribuțiile oferite de parteneri, alții decât Uniunea, va fi sub formă de contribuții financiare. Pentru partenerii diferiți de Uniune și de statele participante, contribuțiile financiare ar trebui să vizeze în principal acoperirea costurilor administrative, precum și activitățile de coordonare și sprijin și alte activități fără caracter concurențial.

2. Implementarea:

- (a) abordare sistemică care să asigure implicarea activă și timpurie a statelor membre și obținerea efectelor scontate ale parteneriatului european prin implementarea flexibilă a unor acțiuni comune cu o valoare adăugată ridicată pentru Uniune, care merg și dincolo de cererile comune de propuneri pentru activitățile de C&I, incluzând activități legate de penetrarea pe piață și de utilizarea rezultatelor pentru reglementări sau politici;

- (b) măsurile corespunzătoare pentru asigurarea continuă a deschiderii inițiativei și a transparenței implementării ei, în special în ceea ce privește stabilirea priorităților și participarea la cererile de propuneri, informații privind funcționarea guvernantei, vizibilitatea Uniunii, măsurile de comunicare și de sensibilizare, diseminarea și exploatarea rezultatelor, inclusiv o strategie clară privind accesul deschis/utilizatorii de-a lungul întregului lanț valoric; măsuri corespunzătoare de informare a IMM-urilor și de promovare a participării acestora;
- (c) activități de coordonare sau activități comune cu alte inițiative de C&I relevante care să asigure un nivel optim de interconectări și sinergii efective, printre altele pentru a se depăși eventuale obstacole în materie de punere în aplicare la nivel național și pentru a se spori eficiența din punctul de vedere al costurilor;
- (d) angajamente pentru contribuțiile financiare și/sau în natură din partea fiecărui partener, în conformitate cu dispozițiile de la nivel național, pe durata inițiativei;
- (e) în cazul parteneriatului european instituționalizat, accesul Comisiei la rezultate și la alte informații legate de acțiune, în scopul dezvoltării, punerii în aplicare și monitorizării politicilor sau programelor Uniunii.

3. Monitorizarea:

- (a) un sistem de monitorizare, în conformitate cu articolul 50, pentru a monitoriza progresele înregistrate în direcția realizării unor obiective de politică specifice și rezultatele și indicatorii-cheie de performanță care să permită o evaluare de-a lungul timpului a realizărilor, efectelor și eventualelor necesități în materie de măsuri corective;
- (b) raportarea dedicată periodică privind efectele de levier cantitative și calitative, inclusiv privind contribuțiile financiare și în natură angajate și cele furnizate efectiv, vizibilitatea și poziționarea în context internațional și impactul investițiilor din sectorul privat asupra riscurilor legate de C&I;
- (c) informații detaliate privind procesul de evaluare și rezultatele obținute în toate cererile de propuneri din cadrul parteneriatelor europene, puse la dispoziție în timp util și în mod accesibil într-o bază de date online comună.

4. Evaluarea, încheierea treptată și reînnoirea:

- (a) evaluarea impacturilor înregistrate la nivelul Uniunii și la nivel național în ceea ce privește țintele definite și indicatorii-cheie de performanță, care contribuie la evaluarea programului prevăzută la articolul 52, inclusiv o evaluare a modului de intervenție politică cel mai eficace pentru o eventuală acțiune viitoare și poziționarea oricărei eventuale reînnoiri a unui parteneriat european în peisajul parteneriatelor europene și al priorităților sale politice;
- (b) în absența reînnoirii, măsuri corespunzătoare care să asigure eliminarea treptată a finanțării din program, în conformitate cu condițiile și calendarul convenite *ex ante* cu partenerii care au angajamente juridice, fără a aduce atingere posibilității de continuare a finanțării transnaționale prin programe naționale sau alte programe ale Uniunii și fără a aduce atingere investițiilor private și proiectelor în curs.

ANEXA IV

SINERGII CU ALTE PROGRAME ALE UNIUNII

Sinergiile cu alte programe ale Uniunii se bazează pe complementaritatea dintre conceperea și obiectivele programelor, precum și, la nivelul implementării, pe compatibilitatea normelor și proceselor de finanțare.

Fondurile din program se utilizează exclusiv pentru finanțarea activităților de C&I. Planificarea strategică asigură alinierea priorităților pentru diferitele programe ale Uniunii și garantează opțiuni coerente de finanțare în diferitele etape ale ciclului de C&I. Misiunile și parteneriatele europene beneficiază, printre altele, de sinergii cu alte programe și politici ale Uniunii.

Implementarea rezultatelor cercetării și a soluțiilor inovatoare dezvoltate în program este facilitată cu sprijinul altor programe ale Uniunii, în special prin strategii de diseminare și de exploatare, prin transferul de cunoștințe, prin surse de finanțare complementare și cumulative și prin măsuri de politică conexe. Finanțarea destinată activităților de C&I beneficiază de pe urma unor norme armonizate care sunt concepute pentru a asigura valoarea adăugată a Uniunii, pentru a evita suprapunerile cu diferite programe ale Uniunii și pentru a obține o eficiență maximă și simplificarea administrativă.

Detalii privind modul în care funcționează aceste sinergii între program și diferitele programe ale Uniunii sunt prevăzute în următoarele paragrafe:

1. Sinergiile cu Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și cu Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) în cadrul politicii agricole comune (PAC) asigură faptul că:
 - (a) necesitățile în materie de C&I din sectorul agricol și în zonele rurale din Uniune sunt identificate, de exemplu, în cadrul parteneriatului european pentru inovare „Productivitatea și durabilitatea agriculturii”, și sunt luate în considerare atât în planificarea strategică a programului, cât și în programele de lucru;
 - (b) PAC utilizează în mod optim rezultatele C&I și promovează utilizarea, punerea în aplicare și implementarea unor soluții inovatoare, inclusiv a celor care derivă din proiecte finanțate prin programele-cadru pentru C&I, din parteneriatul european pentru inovare „Productivitatea și durabilitatea agriculturii” și din comunitățile de cunoaștere și inovare relevante ale EIT;
 - (c) FEADR sprijină utilizarea și diseminarea de cunoștințe și soluții care decurg din rezultatele programului care duc la sporirea dinamicii sectorului agricol și la noi oportunități de dezvoltare a zonelor rurale.

2. Sinergiile cu Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură (FEAMPA) asigură faptul că:
- (a) programul și FEAMPA sunt strâns interconectate, întrucât necesitățile Uniunii în materie de C&I în domeniul politicii marine și al politicii maritime integrate sunt luate în considerare în planificarea strategică a programului;
 - (b) FEAMPA sprijină introducerea de noi tehnologii și de produse, procese și servicii inovatoare, în special cele care rezultă ca urmare a aplicării programului în domeniul politicii marine și al politicii maritime integrate; FEAMPA promovează, de asemenea, colectarea, prelucrarea și monitorizarea datelor de bază și diseminează rezultatele acțiunilor relevante sprijinite prin program, care, la rândul său, contribuie la punerea în aplicare a politicii comune în domeniul pescuitului, a politicii maritime integrate a UE, a guvernantei internaționale a oceanelor și a angajamentelor internaționale.
3. Sinergiile cu Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) asigură faptul că:
- (a) cu scopul de a consolida SEC și de a contribui la ODD, mecanismele de finanțare alternativă și cumulativă din partea FEDR și a programului sprijină activitățile care furnizează o punte de legătură în special între strategiile de specializare inteligentă și excelența în C&I, inclusiv programele transregionale sau transnaționale comune și infrastructurile de cercetare paneuropene;

- (b) FEDR se axează, printre altele, pe dezvoltarea și consolidarea ecosistemelor regionale și locale de C&I, pe rețele și pe transformarea industrială, incluzând sprijinul pentru consolidarea capacităților de C&I, utilizarea rezultatelor, introducerea de noi tehnologii și de soluții inovatoare și ecologice rezultate din programele-cadru pentru C&I prin intermediul FEDR.

4. Sinergiile cu Fondul social european Plus (FSE+) asigură faptul că:

- (a) prin programe naționale sau regionale, FSE+ poate integra și extinde programe de învățământ inovatoare sprijinite de program, pentru a înzestra cetățenii cu aptitudinile și competențele necesare având în vedere evoluția cererii de pe piața muncii;
- (b) mecanismele de finanțare alternativă și combinată din partea FSE+ pot fi utilizate pentru a sprijini activitățile programului care promovează dezvoltarea capitalului uman în C&I, cu scopul de a consolida SEC;
- (c) FSE+ integrează tehnologii inovatoare și noi modele și soluții de afaceri, în special pe cele care rezultă din program, astfel încât să contribuie la crearea de sisteme de sănătate inovatoare, eficiente și durabile și să faciliteze accesul la asistență medicală mai bună și mai sigură pentru cetățenii europeni.

5. Sinergiile cu Programul „UE pentru sănătate” asigură faptul că:
- (a) necesitățile Uniunii în materie de C&I în domeniul sănătății sunt identificate și stabilite prin intermediul planificării strategice a programului;
 - (b) Programul „UE pentru sănătate” contribuie la asigurarea unei utilizări optime a rezultatelor cercetării, în special a celor obținute din program.
6. Sinergiile cu Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE) asigură faptul că:
- (a) prin intermediul planificării strategice a programului sunt identificate și stabilite necesitățile în materie de C&I în domeniile transportului și energiei și în sectorul digital din cadrul Uniunii;
 - (b) MIE sprijină introducerea și implementarea pe scară largă a noilor tehnologii și soluții inovatoare în domeniile transportului, energiei și infrastructurilor fizice digitale, în special pe cele care rezultă din programele-cadru pentru C&I;
 - (c) schimbul de informații și de date între program și proiectele MIE este facilitat, de exemplu, prin evidențierea tehnologiilor din program aflate într-un stadiu avansat de pregătire pentru introducerea pe piață și care ar putea fi implementate prin MIE.

7. Sinergiile cu Programul Europa digitală (DEP) asigură faptul că:
- (a) în timp ce mai multe domenii tematice abordate de program și de DEP sunt convergente, tipul de acțiuni care urmează să fie sprijinite, rezultatele scontate și logica lor intervenție sunt diferite și complementare;
 - (b) prin intermediul planificării strategice a acestuia sunt identificate și stabilite necesitățile în materie de C&I legate de aspecte digitale; ele includ, de exemplu, C&I în domeniul tehnicii de calcul de înaltă performanță, al inteligenței artificiale, al securității cibernetice, al tehnologiei registrelor distribuite, al tehnologiei cuantice, prin combinarea tehnologiilor digitale cu alte tehnologii generice și inovații netehnologice; sprijin pentru extinderea întreprinderilor care introduc inovații revoluționare (multe dintre care combină tehnologiile digitale și cele fizice); precum și sprijin pentru infrastructurile digitale de cercetare;

- (c) DEP se axează pe dezvoltarea capacităților și a infrastructurii digitale pe scară largă, de exemplu în domeniul tehnicii de calcul de înaltă performanță, al inteligenței artificiale, al securității cibernetice, al tehnologiei registrelor distribuite, al tehnologiei cuantice și al competențelor digitale avansate, în scopul utilizării și implementării pe scară largă, în toată Uniunea, a soluțiilor digitale inovatoare de mare importanță care există sau sunt testate în cadrul Uniunii, în domenii de interes general (cum ar fi sănătatea, administrația publică, justiția și învățământul) sau ca răspuns la disfuncționalități ale pieței (precum digitalizarea întreprinderilor, în special a IMM-urilor); DEP este implementat în principal prin investiții strategice și coordonate cu statele membre - în special prin intermediul achizițiilor publice comune - în capacități digitale care urmează să fie partajate pe întreg teritoriul Uniunii, precum și în acțiunile la nivelul Uniunii care sprijină interoperabilitatea și standardizarea, ca parte a dezvoltării pieței unice digitale;
- (d) capacitățile și infrastructurile DEP sunt puse la dispoziția comunității de C&I, inclusiv pentru activitățile finanțate prin intermediul programului, inclusiv pentru testare, experimentare și demonstrații în toate sectoarele și disciplinele;
- (e) noile tehnologii digitale dezvoltate prin intermediul programului urmează să fie adoptate și implementate progresiv prin DEP;
- (f) inițiativele programului care vizează dezvoltarea de programe de învățământ axate pe aptitudini și competențe, inclusiv cele asigurate în comunitățile de cunoaștere și inovare relevante ale EIT, sunt completate prin consolidarea capacităților cu sprijinul DEP în ceea ce privește competențele digitale avansate;

- (g) există, pentru ambele programe, mecanisme solide de coordonare pentru programarea strategică, proceduri operaționale și structuri de guvernanță.

8. Sinergiile cu Programul privind piața unică asigură faptul că:

- (a) Programul privind piața unică abordează disfuncționalitățile pieței care afectează IMM-urile și promovează spiritul antreprenorial și crearea și dezvoltarea întreprinderilor, existând o complementaritate între Programul privind piața unică și acțiunile atât ale EIT, cât și ale CEI pentru societățile inovatoare, precum și în domeniul serviciilor de sprijin pentru IMM-uri, în special în cazul în care piața nu oferă o finanțare viabilă;
- (b) rețeaua întreprinderilor europene, pe lângă alte structuri existente de sprijin pentru IMM-uri (de exemplu punctele de contact naționale, agențiile pentru inovare, centrele de inovare digitală, centrele de competențe, incubatoarele), poate avea rolul de a furniza servicii de sprijin în cadrul programului, inclusiv al CEI.

9. Sinergiile cu Programul pentru mediu și politici climatice (LIFE) asigură faptul că:

- (a) necesitățile în materie de C&I în vederea soluționării provocărilor legate de mediu, climă și energie în Uniune sunt identificate și stabilite prin intermediul planificării strategice a programului;

- (b) LIFE continuă să acționeze ca un catalizator pentru punerea în aplicare a politicilor și a legislației relevante ale Uniunii în domeniul mediului, climei și energiei, inclusiv prin adoptarea și aplicarea rezultatelor C&I din cadrul programului și prin sprijinirea implementării acestora la nivel național, interregional și regional în cazul în care aceasta poate contribui la abordarea schimbărilor climatice, a mediului sau a problemelor de tranziție energetică curată. În special, LIFE continuă să stimuleze sinergiile cu programul, prin acordarea unui bonus în timpul evaluării pentru propunerile care prevăd utilizarea rezultatelor din cadrul programului;
- (c) proiectele de acțiuni standard din cadrul LIFE sprijină dezvoltarea, testarea sau demonstrarea unor tehnologii sau metodologii adecvate pentru punerea în aplicare a politicii Uniunii privind mediul și clima, care pot fi ulterior implementate la scară largă, finanțate din alte surse, inclusiv prin intermediul programului. Atât EIT, cât și CEI pot oferi sprijin pentru extinderea și comercializarea de noi idei revoluționare care pot rezulta din implementarea proiectelor LIFE.

10. Sinergiile cu Programul Erasmus+ asigură faptul că:

- (a) resursele combinate ale programului, inclusiv ale EIT, și ale Programului Erasmus+ sunt utilizate pentru a sprijini activități dedicate consolidării, modernizării și transformării instituțiilor europene de învățământ superior. După caz, programul completează sprijinul acordat prin Programul Erasmus+ pentru inițiativa privind universitățile europene, în dimensiunea sa de cercetare, ca parte din elaborarea unor noi strategii comune pe termen lung, integrate și durabile, în domeniile educației, C&I, bazate pe abordări transdisciplinare și transsectoriale care fac ca triumful cunoașterii să devină o realitate. Activitățile EIT ar putea completa strategiile care urmează să fie puse în aplicare prin inițiativa privind universitățile europene;
- (b) programul și Programul Erasmus+ încurajează integrarea educației și a cercetării prin sprijinirea instituțiilor de învățământ superior să conceapă și să stabilească strategii și rețele comune de educație, C&I, prin informarea instituțiilor de învățământ, a cadrelor didactice și a formatorilor cu privire la cele mai noi descoperiri și practici de cercetare și oferirea de experiență de cercetare activă tuturor studenților, personalului din învățământul superior și în special cercetătorilor, precum și prin sprijinirea altor activități care permit integrarea învățământului superior și a C&I.

11. Sinergiile cu Programul spațial al Uniunii asigură faptul că:

- (a) necesitățile în materie de C&I ale Programului spațial al Uniunii și cele ale sectorului spațial din amonte și din aval din cadrul Uniunii sunt identificate și stabilite în cadrul planificării strategice a programului; acțiunile în domeniul cercetării spațiale implementate prin program sunt puse în aplicare, în ceea ce privește procedurile de achiziții și eligibilitatea entităților juridice, în conformitate cu Programul spațial al Uniunii, după caz;
- (b) datele și serviciile spațiale puse la dispoziție drept bun public de către Programul spațial al Uniunii sunt utilizate pentru a dezvolta soluții revoluționare prin intermediul C&I, inclusiv prin program, în special în ceea ce privește alimentația durabilă și resursele naturale, monitorizarea climatică, mediul atmosferic, terestru, costier și marin, orașele inteligente, mobilitatea conectată și automatizată, securitatea și gestionarea dezastrelor;
- (c) serviciile de acces la datele și informațiile Copernicus contribuie la EOSC și facilitează astfel accesul cercetătorilor, al oamenilor de știință și al inovatorilor la datele programului Copernicus; infrastructurile de cercetare, în special rețelele de observare *in situ*, constituie elementele esențiale pentru infrastructura de observare *in situ* care permite furnizarea serviciilor Copernicus și, la rândul lor, beneficiază de informațiile produse de serviciile Copernicus.

12. Sinergiile cu Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVCDCI) și cu Instrumentul de asistență pentru preaderare (IPA III) asigură faptul că:
- (a) necesitățile în materie de C&I din domeniile aferente IVCDCI și IPA III sunt identificate prin intermediul planificării strategice a programului, în conformitate cu ODD;
 - (b) activitățile de C&I ale programului desfășurate cu participarea unor țări terțe, precum și acțiunile dedicate de cooperare internațională urmăresc alinierea și coerența cu acțiuni paralele de penetrare pe piață și de consolidare a capacităților desfășurate în cadrul IVCDCI și IPA III, pe baza definirii în comun a necesităților și a domeniilor de intervenție.
13. Sinergiile cu Fondul pentru securitate internă și cu instrumentul pentru gestionarea frontierelor, ca parte a Fondului de gestionare integrată a frontierelor, asigură faptul că:
- (a) necesitățile în materie de C&I în domeniul securității și al gestionării integrate a frontierelor sunt identificate și stabilite prin intermediul planificării strategice a programului;
 - (b) Fondul pentru securitate internă și Fondul pentru gestionarea integrată a frontierelor sprijină implementarea de noi tehnologii și soluții inovatoare, în special a celor care decurg din programele-cadru pentru C&I în domeniul cercetării în materie de securitate.

14. Sinergiile cu Programul InvestEU asigură faptul că:

- (a) programul oferă finanțare mixtă în cadrul Orizont Europa și finanțare mixtă în cadrul CEI pentru inovatorii a căror activitate se caracterizează printr-un nivel ridicat de risc, pentru care piața nu oferă o finanțare suficientă și viabilă; în același timp, programul sprijină furnizarea efectivă și gestionarea părții private a finanțării mixte prin intermediul fondurilor și al intermediarilor sprijiniți de Programul InvestEU și din alte surse;
- (b) instrumentele financiare pentru C&I și pentru IMM-uri sunt grupate sub tutela Programului InvestEU, în special printr-o componentă de C&I tematică dedicată, precum și prin intermediul produselor implementate în cadrul componentei pentru IMM-uri, contribuind astfel la realizarea obiectivelor ambelor programe și stabilind legături complementare puternice între cele două programe;
- (c) programul oferă un sprijin adecvat pentru reorientarea către Programul InvestEU a proiectelor bancabile care nu sunt eligibile pentru finanțare din partea CEI, acolo unde este cazul.

15. Sinergiile cu Fondul pentru inovare în cadrul sistemului de comercializare a certificatelor de emisii („Fondul pentru inovare”) asigură faptul că:
- (a) Fondul pentru inovare vizează în mod specific inovarea în tehnologii și procese cu emisii scăzute de dioxid de carbon, inclusiv captarea și utilizarea carbonului în condiții de siguranță pentru mediu, care să contribuie în mod semnificativ la atenuarea schimbărilor climatice, precum și produse care să le înlocuiască pe cele cu emisii ridicate de dioxid de carbon, contribuie la stimularea elaborării și exploatării proiectelor care au ca scop captarea în condiții de siguranță pentru mediu și stocarea geologică a CO₂, precum și a unor tehnologii inovatoare în domeniul energiei din surse regenerabile și al stocării energiei, și facilitează și stimulează produsele mai „verzi”;
 - (b) programul finanțează dezvoltarea și demonstrarea de tehnologii, inclusiv de soluții revoluționare, care pot îndeplini obiectivele Uniunii privind neutralitatea climatică, energia și transformarea industrială, în special prin activitățile sale din cadrul pilonului II și al pilonului III;
 - (c) Fondul pentru inovare poate, sub rezerva îndeplinirii criteriilor sale de selecție și de atribuire, să sprijine faza de demonstrare a proiectelor eligibile care ar fi putut să primească sprijin din partea programului și se stabilesc legături complementare puternice între cele două programe.

16. Sinergiile cu Mecanismul pentru o tranziție justă asigură faptul că:
- (a) necesitățile în materie de C&I sunt identificate prin intermediul planificării strategice a programului pentru a sprijini tranziția justă și echitabilă către neutralitatea climatică;
 - (b) sunt promovate adoptarea și implementarea unor soluții inovatoare și ecologice, în special a celor care rezultă din program.
17. Sinergiile cu Programul pentru cercetare și formare al Euratom asigură faptul că:
- (a) programul și Programul pentru cercetare și formare al Euratom dezvoltă acțiuni cuprinzătoare în sprijinul educației și al formării profesionale (inclusiv MSCA), cu scopul de a menține și dezvolta competențe relevante în Europa;
 - (b) programul și Programul pentru cercetare și formare al Euratom dezvoltă acțiuni comune în domeniul cercetării axate pe aspectele transversale ale utilizării în condiții de siguranță și securitate a aplicațiilor neenergetice ale radiațiilor ionizante în sectoare precum medicina, industria, agricultura, spațiul, schimbările climatice, securitatea, pregătirea pentru situații de urgență și pe contribuția științei nucleare.
18. Potențialele sinergii cu Fondul european de apărare sunt în avantajul cercetării în domeniul civil și al apărării, în scopul de a se evita dublarea inutilă a eforturilor, în conformitate cu articolul 5 și cu articolul 7 alineatul (1).

19. Se încurajează sinergiile cu Programul „Europa creativă” prin identificarea, prin intermediul în planificării strategice a programului, a necesităților în materie de C&I în domeniul politicilor culturale și creative.
20. Sinergiile cu Mecanismul de redresare și reziliență asigură faptul că:
- (a) prin intermediul planificării strategice a programului sunt identificate necesitățile în materie de C&I pentru a sprijini îmbunătățirea rezilienței și a pregătirii pentru viitor a economiilor și societății din statele membre;
 - (b) sunt sprijinite adoptarea și implementarea unor soluții inovatoare, în special a celor care rezultă din program.
-

ANEXA V

INDICATORI AFERENȚI CĂILOR DE IMPACT PRINCIPALE

Căile de impact și indicatorii aferenți căilor de impact principale structurează monitorizarea progreselor realizate de program în ceea ce privește atingerea obiectivelor sale, astfel cum sunt menționate la articolul 3. Căile de impact țin cont de factorul timp și cuprind trei categorii de impact complementare, reflectând caracterul nelinear al investițiilor în C&I: cel științific, cel societal și cel tehnologic sau economic. Pentru fiecare dintre respectivele categorii de impact se folosesc indicatori indirecți pentru a monitoriza progresele, făcând o distincție între impactul obținut pe termen scurt, mediu și mai lung, inclusiv dincolo de încheierea perioadei programului, cu posibilitatea defalcării, inclusiv în funcție de state membre și țări asociate. Respectivii indicatori se elaborează pe baza unor metodologii cantitative și calitative. Părțile individuale ale programului contribuie la indicatorii respectivi într-o măsură diferită și prin diverse mecanisme. Indicatorii suplimentari pot fi utilizați pentru monitorizarea unor părți individuale ale programului, după caz.

Microdatele care stau la baza indicatorilor aferenți căilor de impact principale se colectează pentru toate părțile programului și pentru toate mecanismele de implementare într-un mod centralizat și armonizat și la un nivel adecvat de granularitate, cu un minimum de raportare impus beneficiarilor.

În plus, dincolo de indicatorii aferenți căilor de impact principale, datele privind optimizarea implementării programului pentru consolidarea SEC, stimularea participării pe bază de excelență la program a tuturor statelor membre, precum și facilitarea legăturilor de colaborare în domeniul C&I europene se colectează și se raportează aproape în timp real ca parte a datelor de implementare și de gestionare menționate la articolul 50. Aceasta cuprinde monitorizarea relațiilor de colaborare, a analizei datelor din rețea, a datelor referitoare la propuneri, cereri, participări, proiecte, solicitanți și participanți (inclusiv date privind tipul de organizație, cum ar fi organizațiile societății civile, IMM-urile și sectorul privat), țară (de exemplu, o clasificare specifică pentru grupuri de țări, cum ar fi statele membre, țările asociate și țările terțe), genul, rolul în proiect, disciplina științifică sau sectorul științific, inclusiv ȘSU și monitorizarea nivelului de integrare a aspectelor legate de climă și al cheltuielilor aferente.

Indicatorii aferenți căilor de impact științific

Se preconizează că programul va avea un impact științific prin crearea de noi cunoștințe de înaltă calitate, prin consolidarea capitalului uman din domeniul C&I, precum și prin promovarea și difuzarea cunoștințelor și a științei deschise. Progresul către realizarea acestui impact este monitorizat prin indicatori indirecti definiți în funcție de următoarele trei căi de impact principale.

Tabelul 1 (a se vedea mai jos)

Indicatorii aferenți căilor de impact societal

Se preconizează că programul va avea un impact societal prin abordarea priorităților de politică ale Uniunii și a provocărilor globale, inclusiv a ODD, în conformitate cu principiile Agendei 2030 și cu obiectivele Acordului de la Paris, prin intermediul C&I, producând beneficii și impact prin misiuni de C&I și parteneriate europene și consolidând utilizarea inovării în societate, ceea ce va contribui în cele din urmă la bunăstarea oamenilor. Progresul către realizarea acestui impact este monitorizat prin indicatori indirecti definiți în funcție de următoarele trei căi de impact principale.

Tabelul 2 (a se vedea mai jos)

Indicatorii aferenți căilor de impact tehnologic și economic

Se preconizează că programul va avea un impact tehnologic și economic în special în Uniune, prin influențarea creării și dezvoltării întreprinderilor, în special a IMM-urilor, cu includerea întreprinderilor nou-înființate, crearea de locuri de muncă directe și indirecte, în special în Uniune, precum și prin mobilizarea investițiilor pentru C&I. Progresul către realizarea acestui impact este monitorizat prin indicatori indirecti definiți în funcție de următoarele trei căi de impact principale.

Tabelul 3 (a se vedea mai jos)

Anexa V - Tabelul 1

Obținerea unui impact științific	Pe termen scurt	Pe termen mediu	Pe termen mai lung
Crearea de noi cunoștințe de înaltă calitate	Publicații - Numărul de publicații științifice evaluate <i>inter pares</i> rezultate din program	Citări - Indicele de citare FWCI (<i>Field-Weighted Citation Index</i>) a publicațiilor evaluate <i>inter pares</i> rezultate din program	Știință de talie mondială - Numărul și ponderea publicațiilor evaluate <i>inter pares</i> rezultate din proiectele finanțate de program care reprezintă o contribuție esențială la domeniile științifice
Consolidarea capitalului uman în C&I	Competențe - Numărul de cercetători implicați în activități de îmbunătățire a competențelor (formare, îndrumare/mentorat, mobilitate și acces la infrastructurile de C&I) în cadrul proiectelor finanțate prin program	Cariere - Numărul și ponderea cercetătorilor implicați în program care, după îmbunătățirea competențelor lor, au avut un impact individual sporit în domeniul lor de cercetare și inovare	Condiții de muncă - Numărul și ponderea cercetătorilor implicați în program care, după îmbunătățirea competențelor lor, se bucură de condiții de muncă mai bune, inclusiv în materie de salarii ale cercetătorilor

Obținerea unui impact științific	Pe termen scurt	Pe termen mediu	Pe termen mai lung
Promovarea difuzării cunoștințelor și a științei deschise	Cunoștințe partajate - Ponderea rezultatelor cercetării (date deschise/publicații/programe informatice etc.) rezultate din program care sunt partajate prin intermediul unor infrastructuri de cunoștințe deschise	Difuzarea cunoștințelor - Ponderea rezultatelor cercetării cu acces deschis rezultate din program care sunt utilizate/citate în mod activ	Noi colaborări - Ponderea beneficiarilor programului care au dezvoltat noi colaborări transdisciplinare/transsectoriale cu utilizatorii rezultatelor cercetării cu acces deschis rezultate din program

Anexa V - Tabelul 2

Obținerea unui impact societal	Pe termen scurt	Pe termen mediu	Pe termen mai lung
Abordarea priorităților de politică ale Uniunii și a provocărilor globale prin intermediul C&I	Rezultate - Numărul și ponderea rezultatelor menite să răspundă unor priorități de politică ale Uniunii și unor provocări globale identificate (inclusiv ODD) (multidimensional: pentru fiecare prioritate identificată) Inclusiv: Numărul și ponderea rezultatelor relevante din punctul de vedere al climei care vizează îndeplinirea angajamentului asumat de Uniune în temeiul Acordului de la Paris	Soluții - Numărul și ponderea inovațiilor și a efectelor preconizate ale cercetării care răspund unor priorități de politică ale Uniunii și unor provocări globale identificate (inclusiv ODD) (multidimensional: pentru fiecare prioritate identificată) Inclusiv: Numărul și ponderea inovațiilor și a efectelor preconizate în materie de cercetare relevante din punctul de vedere al climei care reflectă îndeplinirea angajamentului asumat de Uniune în temeiul Acordului de la Paris	Beneficii - Efecte estimate agregate rezultate din utilizarea/exploatarea rezultatelor finanțate prin program, privind abordarea priorităților de politică ale Uniunii și a provocărilor globale identificate (inclusiv ODD), inclusiv contribuții la elaborarea politicilor și la ciclul legislativ (cum ar fi normele și standardele) (multidimensional: pentru fiecare prioritate identificată) Inclusiv: Efectele estimate agregate ale utilizării/exploatării rezultatelor relevante din punctul de vedere al climei finanțate prin program asupra îndeplinirii angajamentului asumat de Uniune în temeiul Acordului de la Paris, inclusiv contribuții la elaborarea politicilor și la ciclul legislativ (cum ar fi normele și standardele)

Obținerea unui impact societal	Pe termen scurt	Pe termen mediu	Pe termen mai lung
Producerea de beneficii și impact prin misiuni de C&I	Rezultatele obținute de misiunile de C&I - Rezultatele obținute de misiunile de C&I specifice (multidimensional: pentru fiecare misiune identificată)	Efectele preconizate ale misiunilor de C&I - Efectele preconizate ale misiunilor de C&I specifice (multidimensional: pentru fiecare misiune identificată)	Țintele atinse ale misiunilor de C&I - Țintele atinse ale misiunilor de C&I specifice (multidimensional: pentru fiecare misiune identificată)
Consolidarea utilizării C&I de către societate	Creare în comun - Numărul și ponderea proiectelor finanțate prin program în cazul cărora cetățenii și utilizatorii finali din Uniune contribuie la crearea în comun a unui conținut de C&I	Implicare - Numărul și ponderea entităților juridice participante care dispun de mecanisme de implicare a cetățenilor și a utilizatorilor finali după încheierea proiectelor finanțate prin program	Utilizarea rezultatelor C&I în societate - Utilizarea și difuzarea rezultatelor științifice și a soluțiilor inovatoare create în comun, generate în cadrul programului

Anexa V - Tabelul 3

Obținerea unui impact tehnologic / economic	Pe termen scurt	Pe termen mediu	Pe termen mai lung
Generarea creșterii economice bazate pe inovare	Rezultate inovatoare - Numărul de produse, procese sau metode inovatoare rezultate din program (pe tip de inovare) și de cereri privind drepturi de proprietate intelectuală (DPI)	Inovații - Numărul de inovații rezultate din proiectele finanțate prin program (pe tip de inovare), inclusiv din DPI atribuite	Creștere economică - Creare, creștere și cote de piață ale întreprinderilor care au dezvoltat inovații în cadrul programului
Crearea de locuri de muncă mai multe și de mai bună calitate	Sprijin pentru ocuparea forței de muncă - Numărul de locuri de muncă echivalent normă întreagă (FTE) create și numărul de locuri de muncă menținute în entitățile juridice participante pentru proiectul finanțat prin program (pe tip de loc de muncă)	Menținerea ocupării forței de muncă - Creșterea numărului de FTE din entitățile juridice participante în urma proiectului finanțat prin program (pe tip de loc de muncă)	Ocuparea totală a forței de muncă - Numărul de locuri de muncă directe și indirecte create sau menținute mulțumită difuzării rezultatelor din program (pe tip de loc de muncă)

Obținerea unui impact tehnologic / economic	Pe termen scurt	Pe termen mediu	Pe termen mai lung
Mobilizarea investițiilor în C&I	Coinvestiții - Valoarea investițiilor publice și private mobilizate cu ajutorul investiției inițiale din program	Aplicare extinsă - Valoarea investițiilor publice și private mobilizate pentru valorificarea sau aplicarea pe scară mai largă a rezultatelor din program (inclusiv investițiile străine directe)	Contribuția la „ținta de 3 %” - Progresul Uniunii în direcția atingerii țintei de 3 % din PIB mulțumită programului

ANEXA VI

DOMENII PENTRU POSIBILE MISIUNI ȘI DOMENII PENTRU POSIBILE PARTENERIATE EUROPENE INSTITUȚIONALIZATE CARE SĂ FIE INSTITUITE ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 185 SAU 187 DIN TFUE

În conformitate cu articolele 8 și 12 din prezentul regulament, domeniile pentru posibile misiuni și posibile parteneriate europene care să fie instituite în temeiul articolului 185 sau 187 din TFUE figurează în prezenta anexă.

I. Domenii pentru posibile misiuni:

- Domeniul de misiune 1: Adaptarea la schimbările climatice, inclusiv transformarea societății.
- Domeniul de misiune 2: Cancerul.
- Domeniul de misiune 3: Oceane, mări și ape de coastă și continentale sănătoase.
- Domeniul de misiune 4: Orașe inteligente și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei.
- Domeniul de misiune 5: Sănătatea solului și alimentele.

Fiecare misiune urmărește principiile prevăzute la articolul 8 alineatul (4) din prezentul regulament.

II. Domenii pentru posibile parteneriate europene instituționalizate în temeiul articolului 185 sau 187 din TFUE:

- Domeniul de parteneriat 1: O dezvoltare mai rapidă și o utilizare mai sigură a inovațiilor în domeniul sănătății pentru pacienții europeni și sănătatea la nivel global.
- Domeniul de parteneriat 2: Realizarea de progrese în tehnologiile generice și digitale esențiale și în utilizarea acestora, inclusiv în noile tehnologii, cum ar fi inteligența artificială, fotonica și tehnologiile cuantice, dar fără a se limita la acestea.
- Domeniul de parteneriat 3: Poziția de lider a Europei în domeniul metrologiei, inclusiv într-un sistem integrat de metrologie.
- Domeniul de parteneriat 4: Accelerarea competitivității, îmbunătățirea siguranței și a performanței de mediu în privința traficului aerian, a aviației și a sistemului feroviar ale Uniunii.
- Domeniul de parteneriat 5: Biosoluții sustenabile, incluzive și circulare.
- Domeniul de parteneriat 6: Tehnologii bazate pe hidrogen și pe stocarea sustenabilă a energiei cu o amprentă de mediu mai redusă și cu o producție mai puțin consumatoare de energie.

- Domeniul de parteneriat 7: Soluții curate, conectate, întemeiate pe cooperare, autonome și automatizate pentru nivelurile viitoare ale cererii în materie de mobilitate a persoanelor și a mărfurilor.
- Domeniul de parteneriat 8: IMM-uri inovatoare și puternic axate pe C&I.

Procesul de evaluare a necesității unui parteneriat european instituționalizat în cadrul unuia dintre domeniile de parteneriat sus-menționate poate conduce la o propunere legislativă în conformitate cu dreptul de inițiativă al Comisiei. Altfel, domeniul de parteneriat respectiv poate face, de asemenea, obiectul unui parteneriat european în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (a) sau al articolului 10 alineatul (1) litera (b) din prezentul regulament sau poate fi implementat prin alte cereri de propuneri în cadrul programului.

Întrucât posibilele domenii pentru parteneriate europene instituționalizate acoperă domenii tematice ample, acestea pot fi implementate prin mai multe parteneriate europene, pe baza nevoilor evaluate.
